

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی
پژوهشکده گل و گیاهان زینتی

گزارش نهایی پروژه:

بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و
گیاهان زینتی استان البرز

شماره مصوب پروژه:

۹۸۱۲۰۶-۱۴۳-۳۳-۹۷-۲

آبان ماه ۱۴۰۰

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه تحقیقات علم باغبانی

پژوهشکده گل و گیاهان زینتی

-
- عنوان پروژه: بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز
 - شماره مصوب پروژه: ۹۸۱۲۰۶-۹۸۱۲۰۶-۹۷-۲
 - نام و نام خانوادگی مجری: سید داود حاجی میررحیمی
 - نام و نام خانوادگی همکاران: دکتر جواد قاسمی، مهندس حسن رحیمی تنها - دکتر محمدرضا شفیعی - دکتر امید جمشیدی
 - نام و نام خانوادگی مشاور: دکتر شهرام مقدس
 - محل اجرا: استان البرز
 - دستگاه همکار: مرکز آموزش عالی امام خمینی^(ره)
 - تاریخ شروع: ۱۳۹۸/۱۲/۱
 - مدت اجرا: ۱۸ ماه
 - ناشر (مؤسسه): مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی-پژوهشکده گل و گیاهان زینتی
 - شمارگان (تیراژ):
 - تاریخ انتشار: ۱۴۰۰

سپاس به درگاه یگانه ایزد منان

سپاس خدای تعالی را که به انسان دانایی بخشید و از این جام حیات جرعه‌ای او را نوشانید تا به "دانایی"، حیات جاودان گیرد و با جهالت بیگانه شود. خداوندا، ما را از آنانی قرار ده که در راه بدست آوردن این نعمت می‌کوشند. آنان که قدم به قدم با توکل به تو و به یاری تو، پرده‌های جهل و تاریکی را کنار می‌زنند و به نور علم دست می‌یابند. آنان که همه بودنشان را صرف دانستن کردند و از همه دانششان و از همه تلاششان شناخت تو و قرب تو و جهد در راه تو را آرزو داشتند. با عنایت به نقش ارزشمند همکاران ارجمند در اجرای تحقیق، از جناب آقای دکتر عبدالله مخبر دزفولی رئیس محترم سازمان جهاد کشاورزی استان البرز، همکار تحقیق جناب آقای دکتر جواد قاسمی که زحمات اصلی تحقیق بر عهده ایشان بود، مشاور تحقیق جناب آقای دکتر شهرام مقدس و سایر همکاران ارجمند آقایان: مهندس حسن رحیمی‌تنها، دکتر محمدرضا شفیعی، دکتر امید جمشیدی و مهندس اکبر خیابان، همکاران معاون محترم تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی استان البرز استان البرز جناب آقای مهندس تاج الدینی و مرحوم سرکار خانم مهندس اکبریان کارشناس محترم آن معاونت و مدیران ارجمند جهاد کشاورزی نظرآباد، چهارباغ، ساوجبلاغ و کرج که در شرایط سخت شیوع بیماری کرونا در اجرای این تحقیق به ویژه در بخش میدانی و انجام مصاحبه با تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی استان مساعدت کردند، سپاسگزاری می‌نمایم. بدون شک مساعدت‌های ایشان در تنظیم برخی بخش‌های آماری و اسنادی تحقیق بسیار مثمر ثمر واقع شد. از همکاری ارزشمند سرکار خانم ادهمی کارشناس محترم دفتر امور پژوهشی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی نیز تشکر می‌نمایم. امید است نتایج تحقیق توسط واحدهای مسئول سازمان جهاد کشاورزی استان البرز و همچنین محققان پژوهشکده گل و گیاهان زینتی محلات مورد استفاده قرار گیرد و به توسعه برنامه‌ها، فعالیت‌ها و کسب و کارهای حوزه گل و گیاهان زینتی استان البرز کمک شایان توجهی نماید.

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ز	چکیده
۱	فصل یکم (کلیات تحقیق).....
	فصل دوم (بررسی منابع و تحقیقات گذشته).....
	فصل سوم (روش شناسی تحقیق).....
	فصل چهارم (نتایج و بحث).....
	فصل پنجم (نتیجه گیری و پیشنهادها).....
	فهرست منابع.....
	پیوست ها.....
	چکیده انگلیسی.....

فهرست جداول

صفحه

عنوان

جدول ۱-۲- وضعیت سطح و تولید گل و گیاهان زینتی کشور در سال‌های ۱۳۹۷ و ۹۸ (واحد: هکتار).....	
جدول ۲-۲- وضعیت تعداد بهره‌بردار و سطح زیر کشت گل و گیاهان زینتی کشور در سال‌های ۱۳۹۸.....	
جدول ۳-۲- وضعیت میزان تولید گل و گیاهان زینتی کشور در سال‌های ۱۳۹۸.....	
جدول ۱-۳- بخش‌های مختلف پرسشنامه تولید کنندگان به همراه تعداد گویه‌ها و مقیاس سنجش.....	
جدول ۲-۳- بخش‌های مختلف پرسشنامه کارشناسان به همراه تعداد گویه‌ها و مقیاس سنجش.....	
جدول ۳-۳- آلفای کرونباخ پرسشنامه کارشناسان	
جدول ۱-۴- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس سن	
جدول ۲-۴- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس جنسیت	
جدول ۳-۴- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس سطح تحصیلات	
جدول ۴-۴- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس پست سازمانی	
جدول ۵-۴- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس سابقه کار	
جدول ۶-۴- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس سابقه کار در حوزه گل و گیاهان زینتی	
جدول ۷-۴- دیدگاه کارشناسان در خصوص میزان نفوذ فناوری در صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز	
جدول ۸-۴- دیدگاه کارشناسان در خصوص میزان فعالیت‌های آموزشی و ترویجی برای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز	
جدول ۹-۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بالا بودن قیمت تمام شده محصول از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه	
جدول ۱۰-۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد زیرساختی / فناوری از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه	
جدول ۱۱-۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد کیفیت تولید از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه	

- جدول ۴-۱۲- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد مالی تسهیلاتی از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه
- جدول ۴-۱۳- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد نیروی انسانی از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه
- جدول ۴-۱۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد تحقیقات، آموزش و ترویج از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه
- جدول ۴-۱۵- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بازاریابی و فروش از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

فهرست نمودارها و الگوها

صفحه

عنوان

- نمودار ۲-۱- سطح زیر کشت گل و گیاهان زینتی کشور در سال‌های ۱۳۹۷ و ۹۸
- شکل ۲-۱- چارچوب نظری تحقیق
- شکل ۴-۱- مدل اندازه‌گیری چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در حالت بارهای عاملی استاندارد
- شکل ۴-۲- مدل اندازه‌گیری چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در حالت معنی‌داری
- شکل ۴-۳- مدل اندازه‌گیری راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی در حالت بارهای عاملی استاندارد
- شکل ۴-۴- مدل اندازه‌گیری راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی در حالت معنی‌داری
- شکل ۴-۵- مقادیر ضرایب مسیر متغیرهای تحقیق در مدل پژوهش
- شکل ۴-۶- مقادیر معنی‌داری مدل مسیر اثر متغیرهای تحقیق در مدل پژوهش

فهرست پیوست‌ها

صفحه

عنوان

- پیوست ۳-۱- پرسشنامه تحقیق
- پیوست ۳-۲- مستندات اداری اجرای تحقیق
- چکیده انگلیسی

بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز

چکیده

صنعت گل و گیاهان زینتی از جمله حوزه‌های زودبازده بخش کشاورزی است که دارای ظرفیت گسترده-ای ثروت‌آفرینی در فرایند تولید، فرآوری، بسته‌بندی و صادرات است و به تنهایی می‌تواند بخش مهمی از چالش‌ها و بحران‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور را مرتفع سازد. با توجه به جایگاه استان البرز در این صنعت، تحقیق حاضر با هدف بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز انجام شد. جامعه آماری شامل دو گروه تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی در استان البرز ($N_1=1260$) و کارشناسان فعال در حوزه گل و گیاهان زینتی استان ($N_1=25$) بود. حجم نمونه تولیدکنندگان با استفاده از فرمول کوکران ۱۳۵ نفر محاسبه شد ($n_1=135$) که با استفاده از روش نمونه‌گیری ساده تصادفی انتخاب شدند. با توجه به محدودیت تعداد کارشناسان، سرشماری به‌عمل آمد که در نهایت ۱۵ نفر وارد فرایند تحقیق شدند ($n_1=15$). ابزار گردآوری داده‌ها در چارچوب دو پرسشنامه برای دو گروه تحقیق تنظیم شد. روایی پرسشنامه‌ها از طریق روایی محتوا و روایی سازه‌ای مورد تأیید قرار گرفت. همچنین پایایی ابزار اندازه‌گیری نیز با استفاده از دو شاخص آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی تأیید شد. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۲ و Smart PLS استفاده شد. یافته‌های حاصل از تحقیق نشان که در زمینه چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز از دیدگاه کارشناسان «بالا بودن قیمت تمام شده محصول» و «بازاریابی و فروش» در بالاترین و «تحقیقات، آموزش و ترویج» و

«نیروی انسانی» در پایین ترین رتبه‌ها قرار داشتند و از دیدگاه تولیدکنندگان «بالا بودن قیمت تمام شده محصول» و «سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی» در بالاترین و «نیروی انسانی» و «کیفیت تولید» در پایین ترین رتبه‌ها قرار داشتند. در زمینه راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز نیز از دیدگاه کارشناسان «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات» و «بازاریابی و فروش» در بالاترین و «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی» و «پژوهش و فناوری» در پایین ترین رتبه‌ها و از دیدگاه تولیدکنندگان «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات» و «بازاریابی و فروش» در بالاترین و «پژوهش و فناوری» و «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی» در پایین ترین رتبه‌ها قرار داشتند. نتایج حاصل از مدل‌سازی معادلات ساختاری نیز نشان داد که با توجه به معنادار بودن ضرایب مسیر سازه‌های برون‌زای: «بازاریابی و فروش»، «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات»، «پژوهش و فناوری» و «تسهیلاتی - حمایتی» در سطح اطمینان ۹۹ درصد، و سازه‌های برون‌زای «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی»، «بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)» و «توسعه صادرات» در سطح اطمینان ۹۵ درصد، این سازه‌های برون‌زا توانایی پیش‌بینی ۵۱ درصد از تغییرات (R^2) سازه درون‌زای کاهش چالش‌های صنعت گل و گیاهان زینتی را داشتند.

کلمات کلیدی: گل و گیاهان زینتی، چالش‌ها، راهکارها، توسعه کشاورزی، استان البرز

فصل اول:

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

تحقیق حاضر با هدف کلی بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز صورت پذیرد. فصل اول به کلیات تحقیق اختصاص دارد و در این راستا، مباحثی چون بیان مسئله، ضرورت و اهمیت انجام تحقیق، اهداف اساسی و اختصاصی تحقیق، محدوده تحقیق و محدودیت‌های تحقیق مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱-۲- اهمیت و ضرورت تحقیق

توسعه اقتصادی ایران در چند برنامه اخیر توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور بر محور کشاورزی نهاده شده است. هر چند، در واقعیت برخورد دیگری با این بخش صورت گرفته و به‌ویژه در زمان‌های افزایش قیمت نفت از توجه برنامه‌ریزان اقتصادی کشور به دور بوده است (کلانتری، ۱۳۸۳). در عین حال، بخش کشاورزی با تمام مشکلات موجود در روند توسعه آن، توانسته است از موقعیت ارزنده‌ای در اقتصاد ایران برخوردار باشد. بررسی روند توسعه کشورهای مختلف حاکی از آن است که توسعه بخش کشاورزی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی و یا حتی فراتر از آن، به‌عنوان پیش‌نیاز ضروری برای تحقق توسعه پایدار کشور امری حیاتی است؛ به‌طوری‌که بدون رفع موانع توسعه در این بخش، نمی‌توان انتظار داشت سایر بخش‌ها از جمله بخش صنعت به شکوفایی و توسعه دست یابند (مؤمنی و همکاران، ۱۳۹۶).

این بخش از زیربخش‌های مختلفی تشکیل شده است که در این میان، تولید گل و گیاهان زینتی دارای جایگاه اقتصادی مناسبی با توجه به شرایط و ویژگی‌های جغرافیایی و کشاورزی ایران است (حاجی میررحیمی، ۱۳۹۴). تولید گل، پتانسیل بزرگی در اشتغال و درآمد ارزی کشور ما می‌باشد. سطوح نسبتاً بزرگ گلخانه در کشورهای کوچکی نظیر هلند و مقایسه با کشورهای وسیعی مثل آمریکا، حاکی از اهمیت زیاد موضوع بهره‌وری از منابع محدود آب و زمین است. همچنین توسعه کشت‌های گلخانه‌ای در کشورهایی با درآمد ناخالص پائین و نرخ رشد جمعیت بالا (کلمبیا، کنیا، مکزیک و اکوادور) حاکی از نقش گلخانه در ایجاد

شغل و درآمد است. با توجه به محدودیت منابع آب در کشور، فشردگی بالا تولید محصولات گلخانه‌ای می‌تواند نقش مهمی در استفاده بهینه از منابع و ایجاد شغل و درآمدهای ارزی ایفا نماید (شفیعی و آزادی، ۱۳۹۹).

از دیرباز ایرانیان از گل و گیاهان زینتی را برای تزیین باغچه، باغ‌ها و تفرجگاه‌ها استفاده نموده و در باغ‌های زیبای کاخ شاهان ایرانی برجستگی و جلوه ویژه‌ای داشته است. تولید تجاری آن در ایران از قدمتی حدود یک قرن برخوردار است که تا سال ۱۳۵۷ رشد بسیار محدودی داشته است. پس از آن با ممنوع شدن واردات گل و گیاهان زینتی، توسعه کمی و کیفی آن به سرعت آغاز شد و طبق آمارهای موجود هر سال بیش از ۱۰ درصد بر سطح زیرکشت آن افزوده شده است. برای مثال، رشد سطح گلخانه‌ها طی سال‌های ۸۱-۱۳۷۵ در حدود ۳۰۰ درصد بوده و از این نظر در بین سایر محصولات کشاورزی رتبه مناسبی داشته است و این موضوع بیانگر کشش پذیری بازارهای داخلی و خارجی است. درصد رشد سطح گلخانه‌های کشور نیز در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال شروع توسعه کشت‌های گلخانه‌ای ۶۶ درصد بوده است (بنی عامری، ۱۳۹۷). بر اساس آخرین آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۸، کل سطح زیرکشت گل و گیاهان زینتی ۸۱۹۳/۶ هکتار بوده است که شامل ۵۰۹۰/۳ هکتار فضای باز و ۳۱۰۳/۳ هکتار مساحت گلخانه می‌باشد (عبادزاده و همکاران، ۱۳۹۹).

در این بین، استان البرز با وجود وسعت کم، به دلایل متعدد از تنوع آب و هوایی برخوردار است و در این گستره از آب و هوای معتدل کوهستانی در مناطق شمالی تا نیمه بیابانی در جنوب آن را می‌توان مشاهده کرد. این استان با توجه به جایگاهی که در تولید گل و گیاهان زینتی دارد و همچنین با عنایت به استعدادهای بالقوه موجود از موقعیت بسیار خوبی برای ارتقای جایگاه مذکور و ایجاد فرصت‌های شغلی و درآمد ارزی برخوردار است. بر اساس آمار موجود؛ اکثر گل و گیاهان زینتی در این استان تولید می‌شود (موسوی، ۱۳۹۶). از نظر تولید گیاهان زینتی استان البرز جزء استان‌های برتر کشور است به طوری که بر اساس آخرین آمار رسمی ارائه و منتشر شده توسط وزارت جهاد کشاورزی، استان البرز در سال ۱۳۹۸ دارای ۱۲۶۰ تولیدکننده گل و گیاهان زینتی است. در مجموع ۲۹۷/۳ هکتار به تولید گلخانه‌ای و فضای باز گل و گیاهان زینتی اختصاص دارد که در این فضا ۳۹/۶ میلیون گل شاخه بریده، ۹۵/۳ میلیون گل‌دان گیاه آپارتمانی و ۵۰ میلیون اصله درخت و درختچه تولید می‌شود (عبادزاده و همکاران، ۱۳۹۹).

بر این اساس، همانطور که ملاحظه می‌گردد این زیربخش از موقعیت اقتصادی مناسبی در این استان برخوردار است و با توجه به ظرفیت‌های طبیعی و همچنین توان صادراتی و میزان رو به رشد تقاضای بین‌المللی،

می‌تواند درآمد ارزی مناسبی برای استان و کشور تولید نماید. اما تنگناهای موجود مانع از بالفعل شدن این استعدادها به‌طور کامل و بهینه شده است. از دیدگاه کارشناسان بومی منطقه نیز مواردی مانند: پراکنش و گسستگی واحدهای تولید، وجود نظام سنتی در امر تولید و کم توجهی دولت به توسعه تولید گل و گیاهان زینتی و مسائل مختلف اقتصادی و اجتماعی در زمینه‌های تولید، بازاریابی و بازررسانی و صادرات، مانع تحقق هدف‌های توسعه تولید این زیربخش مهم کشاورزی استان البرز شده است. بنابراین، شناسایی، تحلیل و یافتن راهکارهای مناسب در جهت حل مشکلات یاد شده، می‌تواند نقش بسزایی در سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای این بخش داشته باشد. بر این اساس، تحقیق حاضر با هدف بررسی و شناخت این موانع و مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز اجرا شد.

۱-۳- بیان مساله

نقاط قوت و پتانسیل‌های ایران در تولید گل و گیاهان زینتی قابل توجه است. در ایران به‌دلیل برخورداری از تنوع آب و هوایی، آفتاب درخشان، سوخت و کارگر ارزان، نور کافی، منابع آب، رطوبت نسبی هوا، عدم بادهای شدید و خسارت‌زای موسمی و از همه مهم‌تر نیروی انسانی جوان و تحصیلکرده و فعال، امکان تولید گل و گیاهان زینتی با کیفیت صادراتی و توجیه اقتصادی، وجود دارد. همچنین امکان تولید و عرضه محصولات متنوع و مورد نیاز بازار در طول سال در کشور می‌تواند سبب افزایش کیفیت ظاهری گل‌های تولیدی ایران شود. همه عوامل مذکور موجب برخورداری ایران از مزیت نسبی در تولید گل و گیاهان زینتی در مقایسه با سایر کشورها شده است (آذرکیش و همکاران، ۱۳۹۴).

اما با وجود پتانسیل‌های ویژه این بخش در کشور، صنعت گل و گیاهان زینتی در کشور با چالش‌ها و مشکلات بسیاری مواجه است. از جمله مهمترین آنها می‌توان به وابستگی تامین برخی نهادهای تولید به منابع وارداتی، عدم امکان قیمتگذاری محصول صادراتی مستقل از قیمت داخلی و نوسانات قیمتی، تورم و افزایش قیمت تمام شده محصولات، گرانی قیمت زمین در مناطق مناسب برای تولید، گرانی تاسیسات مدرن تولید و برداشت گل، کمبود سرمایه‌گذاری، عدم به‌کارگیری و استفاده از تجهیزات مدرن بسته‌بندی، گرانی نرخ کرایه حمل هوایی، کمبود انبار و سردخانه‌های مجهز برای نگهداری گل و گیاه در مناطق تولید و مبادی خروجی کشور مانند فرودگاه‌ها، کمبود ماشینهای پیشرفته و مجهز جهت حمل و نقل گل و گیاه خصوصاً در شهرستان‌ها، اختصاص اعتبار ناکافی به بخش تحقیقات، بی‌ثباتی و نوسان شدید قیمت داخلی محصول و وابستگی تقاضا به فصل، ماه و ایام خاص، مصرف سرانه پایین گل در کشور، مناسب نبودن تجهیزات و

تاسیسات گلخانه‌ای، دانش فنی پایین در مراحل تولید، عدم استفاده از فناوری‌های روز در تکثیر و تولید گیاهان سالم، عدم وجود اتحادیه‌ها و تشکل‌های فعال گل و گیاه و حمایت ناکافی دولت و سیستم بانکی کشور اشاره کرد (حسینی درویشانی و زارعی، ۱۳۸۸).

اما صنعت گل جهان یک صنعت بسیار پویا است. تنوع محصولات، منشاء تولید، روش‌های تولید، بازار و تنظیم خرده فروشی تحت تأثیر تغییرات مداوم است، که ظرفیت تولید باید قابل تطبیق با این عوامل باشد. در چند سال اخیر کشورهای در حال توسعه‌ای مانند کنیا، اکوادور، اتیوپی، ترکیه و زیمبابوه، در بازار جهانی، به صورت آهسته اما پیوسته، توانسته‌اند سهم خود را در بازار به دست آورند. این تولیدکنندگان جدید سعی می‌کنند با بالا بردن بهره‌وری و از طریق تنوع و نوآوری پیشرو باقی بمانند. در این راستا، در ایران نیز در شرایط کنونی، یکی از اصلی‌ترین راهبردهای کشاورزی ایران برای برون رفت از غیراقتصادی بودن و توسعه پایدار همگام با روند جهانی، توسعه کشت‌های گلخانه‌ای و توسعه کشت گل و گیاهان زینتی است که مورد اهتمام جدی دولت واقع شده است (شفیعی و آزادی، ۱۳۹۹). بنابراین، سؤال اصلی که مهم‌ترین چالش‌ها و مشکلات موجود در فرایند توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز کدامند؟ و چه راهکارهایی می‌تواند منجر به توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در این استان شود؟ که پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سوالات مهم است.

۱-۴- اهداف تحقیق

۱-۴-۱- هدف کلی

تجزیه و تحلیل چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز

۱-۴-۲- اهداف اختصاصی

- ✓ شناخت چالش‌ها و مشکلات موجود در مسیر توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز؛
- ✓ بررسی و تعیین چگونگی مدیریت صحیح چالش‌های توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز به منظور کاهش پیامدهای منفی آنها؛
- ✓ بررسی و تعیین راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز.

۱-۵- محدودده‌های تحقیق

این پژوهش دارای سه محدودده زمانی، مکانی و موضوعی به شرح زیر است:

الف- محدودده موضوعی: محدودده موضوعی تحقیق حاضر، بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای

توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی می‌باشد.

ب- محدودده مکانی: محدودده مکانی پژوهش حاضر، استان البرز می‌باشد.

ج- محدودده زمانی: محدودده زمانی تحقیق حاضر سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۹ می‌باشد.

۱-۶- محدودیت‌های تحقیق

✓ شیوع بیماری کرونا و محدودیت‌های ناشی از آن از قبیل تردد، برگزاری جلسات، ملاقات‌ها و ... که

سبب ایجاد مشکلاتی در فرآیند تحقیق شد.

✓ مشکل دسترسی به تولیدکنندگان و جلب همکاری آنها به منظور تکمیل پرسشنامه‌ها به سبب پراکندگی

و وجود مشغله کاری.

✓ علیرغم اینکه بحث گل و گیاهان زینتی موضوع مهم و دارای سابقه نسبتاً طولانی در کشور است و

مطالعات زیادی در ابعاد فنی، گیاهشناسی، تولیدی و ... آن صورت گرفته است، اما سوابق و پیشینه

تحقیق کافی در زمینه مسائل اجتماعی، ترویجی و به‌طور کلی غیرفنی آن وجود ندارد.

فصل دوم:

بررسی منابع و تحقیقات گذشته

۲-۱- مقدمه

در انجام هر کار تحقیقاتی، ادبیات موضوع در هر دو حوزه نظری و تجربی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. در واقع اولین گام و بدنه اصلی هر فعالیت پژوهشی را بررسی ادبیات موضوع تشکیل می‌دهد و باعث کسب شناخت نسبت به قالب‌ها، تئوری‌ها و پارادیم‌های نظری راجع به مسئله می‌شود. در فصل دوم تحقیق حاضر، پس از بررسی وضعیت، اهمیت و جایگاه گل و گیاهان زینتی، به مطالعات انجام شده در رابطه با موضوع تحقیق در داخل و خارج از کشور پرداخته می‌شود و در بخش پایانی نیز چارچوب نظری تحقیق ارائه می‌گردد.

۲-۲- بررسی وضعیت، اهمیت و جایگاه گل و گیاهان زینتی

۲-۲-۱- تقسیم‌بندی انواع گل و گیاهان زینتی

گل و گیاهان زینتی را بر اساس نوع بهره‌برداری از آنها به طبقات ذیل تقسیم می‌کنند:

الف) گیاهان زینتی فضای آزاد: این گیاهان شامل درختان و درختچه‌های زینتی، گیاهان زینتی پوششی، گل‌های فصلی (نشایی) و بوته‌های دائمی می‌باشد. برخی از آنها در فضای باز و بیرون از محیط‌های سرپوشیده‌ای مانند گلخانه پرورش یافته و با توجه به فصل رشد، تولید و در بازار عرضه می‌شود. معمولاً هزینه تولید آنها کمتر از هزینه تولید گل و گیاهان زینتی گلخانه‌ای است. از جمله می‌توان به گیاهان رز (فضای آزاد) و یوکا باغچه‌ای اشاره نمود. درختان و درختچه‌های زینتی شامل درخت و درختچه‌های چندساله بوده و در هر دو فضای باز و بسته پرورش یافته و در درازمدت قابلیت اقتصادی بالاتری دارند. کاج، بید قرمز، سرو، یاس، مو، یاس رازقی، موچسب و پیچ امین‌الدوله، نمونه‌هایی از آنها هستند.

ب) گل‌های شاخه بریده: با توجه به نیاز بازار، این گیاهان در هر دو فضای باز و بسته پرورش می‌یابند و گل و بخشی از ساقه آنان مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد و مدت نگهداری آنها محدود است. از آن جمله می‌توان به گل‌های میخک، گلایول، مریم، داوودی، زنبق، استرلیزیا، آنتوریوم، رز و ارکیده اشاره کرد.

ج) گیاهان زینتی گلدانی: برخی گیاهان زینتی برای تولید و نگهداری نیاز به مکان ثابت و در عین حال قابل حمل و نقل و نگهداری می‌باشند. مانند: پتوس، حسن یوسف، سینگونیوم، دیفن باخیا، بنجامین، بگونیا، مارانتا، یوکا، لیندا، برگ انجیری و برگ قاشقی. این گیاهان را در فضاهای بسته مانند آپارتمان‌ها و فضای باز مانند حیاط منازل و سازمان‌ها استفاده می‌نمایند.

د) گل‌های خشک کردنی: به منظور نگهداری در بلندمدت و کاهش هزینه‌های نگهداری گل‌ها و گیاهان زینتی، برخی از آنها طی فرایندی خشک نموده و در بسته‌بندی‌های سازگار با سلیقه بازار عرضه می‌نمایند. مانند: گل‌های زنبوری، تکمه‌ای، استاتیس، مینا (کاغذی یکساله) و افشان (تاجیک و همکاران، ۱۳۹۷).

۲-۲-۲- مروری بر روند تولید گل در کشور

در ایران برگزاری مراسم جشن گل و ایجاد باغ‌های گل تقریباً به سه هزار سال پیش برمی‌گردد. با این حال، برای اولین بار مزارع گل تجاری کشور و شرکت‌های احداث فضای سبز از ۱۰۰ سال پیش به وجود آمده‌اند. در دوران سلطنت مظفرالدین شاه در سلسله قاجار (۱۸۹۶-۱۹۰۷)، امپراطور اتریش فرانتس ژوزف یکی از باغبان‌های خود، لئوپولد پروتیا را به تهران فرستاد تا به کارگران در باغ سلطنتی آموزش دهد. پیش از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، ایران و کشورهایی مانند هلند روابط تجاری گسترده‌ای در زمینه گل و گیاه داشتند. تجارت گل پس از انقلاب کاهش یافت به‌طوری‌که واردات گل و گیاهان زینتی ممنوع شد. این امر سبب شد اتکای بیشتری بر تولید داخل صورت گیرد و در نتیجه میزان تولید داخلی افزایش یافت (شفیعی و آزادی، ۱۳۹۹).

از سال ۱۳۸۰ توسعه گلخانه‌های تونلی فلزی با پوشش پلی اتیلن گسترش روزافزونی داشته و خوشبختانه این صنعت نوپا مراحل تکامل کیفی را نیز پیش برده است. در همین حال، روند استفاده از گلخانه‌های پیشرفته و با تجهیزات نوین نسبتاً آهسته است و در سطح محدود سرمایه‌گذاری برای ساخت گلخانه‌های کاملاً مجهز و پیشرفته با فناوری روز صورت گرفته است. در شرایط کنونی، یکی از اصلی‌ترین راهبردهای کشاورزی ایران برای برون‌رفت از غیر اقتصادی بودن و توسعه پایدار همگام با روند جهانی، توسعه کشت‌های گلخانه‌ای است که مورد توجه دولت واقع شده است و در این راستا انجام مطالعات، برنامه‌ریزی و

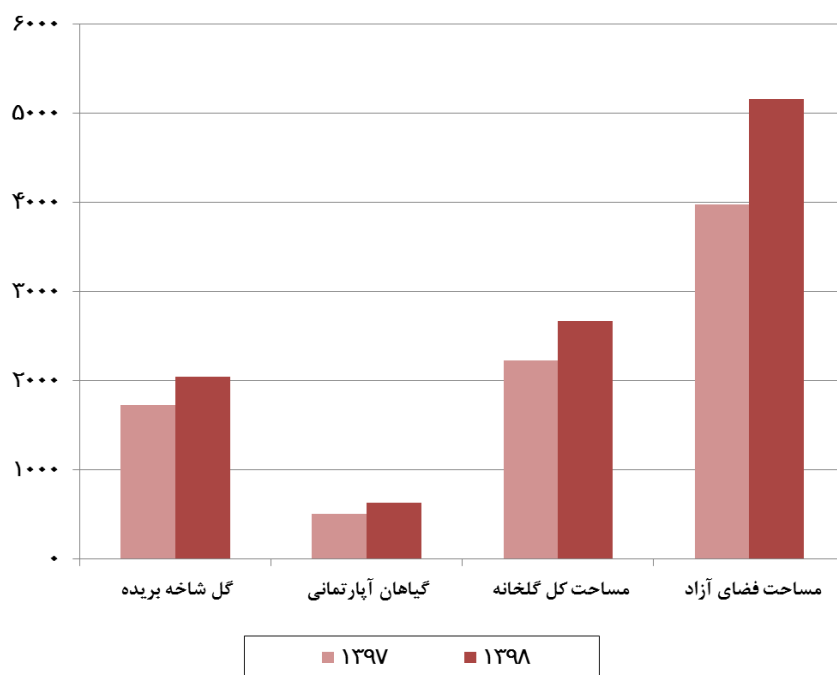
احداث بیش تر از ۳۰۰ شهرک و مجتمع گلخانه‌ای با سرمایه داری کلان در کشور آغاز شده است و حتی در برنامه توسعه ششم در نظر بوده است سطح گلخانه های کشور به حدود پنج برابر یعنی ۴۸۳۵۵ هکتار افزایش یابد (همان منبع).

۲-۲-۳- آمار گل و گیاهان زینتی در کشور

بر اساس آخرین منبع رسمی آمار منتشر شده توسط وزارت جهاد کشاورزی تا پایان سال ۱۳۹۸ کل سطح زیرکشت گل و گیاهان زینتی کشور ۸۱۹۳/۶ هکتار بوده است که شامل ۵۰۹۰/۳ هکتار فضای باز و ۳۱۰۳/۳ هکتار مساحت گلخانه بوده است. میزان تولید گل شاخه بریده از دو میلیارد و ۶۰۱ میلیون شاخه در سال ۱۳۹۷ به بیش از دو میلیارد و ۸۱۲ میلیون شاخه در سال ۱۳۹۸ رسیده است که ۸/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. میزان تولید گل گلدانی از ۱۷۴ میلیون گلدان در سال ۱۳۹۷ به ۴۸۱ میلیون گلدان در سال ۱۳۹۸ رسیده است و برابر ۱۷۶ درصد افزایش داشته است. همچنین، میزان تولید درخت و درختچه از ۴۴۹ میلیون اصله در سال ۱۳۹۷ به ۳۹۸ میلیون اصله در سال ۱۳۹۸ رسیده که ۱۱/۴ درصد کاهش داشته است (عبادزاده و همکاران، ۱۳۹۹). در جدول (۱-۲) و نمودار (۱-۲)، وضعیت سطح و تولید گل و گیاهان زینتی در سال‌های ۱۳۹۷ و ۹۸ ارائه شده است.

جدول ۱-۲- وضعیت سطح و تولید گل و گیاهان زینتی کشور در سال‌های ۱۳۹۷ و ۹۸ (واحد: هکتار)

شرح	۱۳۹۷	۱۳۹۸
مساحت گلخانه	گل شاخه بریده	۲۰۳۹
	گیاهان آپارتمانی	۶۳۰
	جمع کل	۲۶۶۹
مساحت فضای باز	۵۱۵۲,۶	۵۰۹۰,۳
کل سطح زیرکشت گل و گیاهان زینتی	۷۸۲۱,۶	۸۱۹۳,۶
میزان تولید گل شاخه بریده (شاخه)	۲۶۰۱۷۰۰۰۰	۲۸۱۲۸۰۰۰۰
میزان تولید گل گلدانی (گلدان)	۱۷۴۵۵۰۰۰	۴۸۱۸۰۰۰۰
میزان تولید درخت و درختچه (اصله)	۴۴۹۸۹۰۰۰	۳۹۸۸۰۰۰۰
میزان تولید گیاهان فصلی و نشایی (بوته)	۴۷۲۰۳۰۰۰	۳۲۸۴۰۰۰۰

نمودار ۱-۲- سطح زیر کشت گل و گیاهان زینتی کشور در سال‌های ۱۳۹۷ و ۹۸

جدول ۲-۲- وضعیت تعداد بهره‌برداران و سطح زیرکشت گل و گیاهان زینتی کشور در سال‌های ۱۳۹۸

استان	بهره‌برداران			مساحت گلخانه			مساحت فضای باز	مساحت کل گلخانه و فضای باز
	گلخانه	فضای باز	جمع	گل شاخه بریده	گیاهان آپارتمانی	جمع کل گلخانه		
آذربایجان شرقی	۵۰	۰	۵۰	۱۴	۸	۲۲	۰	۲۲
آذربایجان غربی	۳۲	۴	۳۶	۲,۱	۵,۳	۷,۴	۰,۱	۷,۵
اردبیل	۸	۰	۸	۱,۱	۰,۱	۱,۲	۰	۱,۲
اصفهان	۸۷۸	۳۹۷	۱۲۷۵	۶۴,۱	۱۲۹	۱۹۳,۱	۵۳,۶	۲۴۶,۷
البرز	۹۵۰	۳۱۰	۱۲۶۰	۳۲	۶۸,۱	۱۰۰,۱	۱۹۷,۲	۲۹۷,۳
ایلام	۱	۵۲۲	۵۲۳	۰	۰,۲	۰,۲	۵۶۹,۳	۵۶۹,۵
بوشهر	۳	۱۹	۲۲	۰	۱,۹	۱,۹	۶۳,۱	۶۵
تهران	۱۳۷۰	۱۲۵	۱۴۹۵	۱۰۱۱,۸	۱۹۹,۷	۱۲۱۱,۵	۶۰,۸	۱۸۱۹,۵
چهارمحال و بختیاری	۱۹	۲	۲۱	۸	۰,۲	۸,۲	۰,۳	۸,۵
خراسان جنوبی	۱۱	۸	۱۹	۱,۵	۳	۴,۵	۴۳,۴	۴۷,۹
خراسان رضوی	۳۸۳	۲۷۴	۶۵۷	۲۶,۹	۷۷,۶	۱۰۴,۵	۶۸,۱	۱۷۲,۶
خراسان شمالی	۳۰	۷	۳۷	۰,۲	۲,۹	۳,۱	۱,۳	۴,۴
خوزستان	۵۶۲	۵۷۸	۱۱۴۰	۳۶۹,۸	۱۰,۹	۳۸۰,۶	۷۴۲,۵	۱۱۲۳,۱
زنجان	۸	۱	۹	۰,۳	۰,۳	۰,۶	۰	۰,۶
سمنان	۲۱	۲۸	۴۹	۲,۶	۳,۶	۶,۲	۰,۳	۶,۵
سیستان و بلوچستان	۱	۰	۱	۰,۲	۰	۰,۲	۰	۰,۲
فارس	۱۲۸	۵۳	۱۸۱	۳۷	۱۴,۸	۵۱,۸	۵۰۶,۶	۵۵۸,۴
قزوین	۲۰	۱۵	۳۵	۳,۱	۱,۹	۵	۶,۳	۱۱,۳
قم	۹	۴	۱۳	۰,۶	۰,۵	۱,۱	۰,۶	۱,۷
کردستان	۳	۲	۵	۰,۹	۰	۰,۹	۲	۲,۹
کرمان	۸۲	۱۱۸	۲۰۰	۱۴,۵	۱۱,۶	۲۶	۱۴,۳	۴۰,۳
کرمانشاه	۱۵۰	۴۵	۱۹۵	۸,۳	۵,۶	۱۳,۹	۵,۵	۱۹,۴
کهگیلویه و بویراحمد	۴۶	۴	۵۰	۱۷,۷	۰,۷	۱۸,۴	۴	۲۲,۴
گلستان	۱۸۵	۰	۱۸۵	۰,۱	۲۰	۲۰,۱	۳۴,۹	۵۵
گیلان	۸۰۰	۴۰۸۶	۴۸۸۶	۱۳,۲	۴۴,۷	۵۷,۹	۷۲۱,۱	۷۷۹
لرستان	۱۰۵	۸۱۰	۹۱۵	۴,۶	۱۶,۳	۲۰,۸	۳۳,۲	۵۴
مازندران	۲۳۲۵	۲۷۳۳	۵۰۵۸	۱۲۴,۳	۲۰۸,۲	۳۳۲,۵	۷۷۹,۵	۱۱۱۲
مرکزی	۱۱۵۰	۲۹۰	۱۴۴۰	۲۸۹,۳	۲۰۲,۵	۴۹۱,۸	۶۲۷,۲	۱۱۱۹
همدان	۲۰	۱۲	۳۲	۴,۱	۱,۵	۵,۶	۵,۶	۱۱,۲
یزد	۳	۰	۳	۱۱,۴	۱	۱۲,۴	۲,۵	۱۴,۹
جمع کل	۹۳۵۳	۱۰۴۴۷	۱۹۸۰۰	۲۰۶۳,۶	۱۰۳۹,۷	۳۱۰۳,۳	۵۰۹۰,۳	۸۱۹۳,۶

جدول ۲-۳- وضعیت میزان تولید گل و گیاهان زینتی کشور در سال‌های ۱۳۹۸

استان	میزان تولید گیاهان گلخانه‌ای			میزان تولید گیاهان فضای باز		
	گل شاخه بریده (میلیون شاخه)	گیاهان آپارتمانی (میلیون گلدان)	گل شاخه بریده (میلیون شاخه)	گل شاخه بریده (میلیون شاخه)	درخت و درختچه (میلیون اصله)	گیاهان فصلی و نشایی (میلیون بوته)
آذربایجان شرقی	۲۱	۴,۵	۰	۰	۰	۲۱
آذربایجان غربی	۲,۵	۳	۰,۱	۰	۰	۲,۶
اردبیل	۱,۳	۰,۱	۰	۰	۰	۱,۳
اصفهان	۷۳,۴	۶۱,۵	۰,۷	۸,۳	۲۴,۶	۷۴,۱
البرز	۲۳,۷	۹۵,۳	۱۵,۹	۵۰	۰	۳۹,۶
ایلام	۰	۰,۰۵	۳۹,۹	۰	۰	۳۹,۹
بوشهر	۰	۰,۷	۱۴,۷	۰,۱	۰	۱۴,۷
تهران	۱۱۷۴,۸	۵۰,۷	۲۰۲,۶	۵۰,۷	۳,۷	۱۳۷۷,۴
چهارمحال و بختیاری	۸,۸	۰,۱	۰	۰,۱	۰	۸,۸
خراسان جنوبی	۱,۲	۱	۲۱,۹	۰,۱	۰,۴	۲۳,۱
خراسان رضوی	۲۶,۷	۶۰,۸	۰,۰۲	۱,۲۸	۵۲,۲۵	۲۶,۷۲
خراسان شمالی	۰,۱	۰,۶	۰,۱	۰,۱	۰,۱	۰,۲
خوزستان	۱۹۲,۱	۶,۴	۱۷۸,۳	۲۲,۵	۱۶,۱	۳۷۰,۴
زنجان	۰,۳	۰,۲	۰	۰	۰	۰,۳
سمنان	۰,۷	۰,۴	۰,۰۱	۰,۰۴	۰,۱	۰,۷۱
سیستان و بلوچستان	۰,۱	۰	۰	۰	۰	۰,۱
فارس	۳۳,۱	۳۱,۳	۲۰۱,۳	۰,۳	۰,۰۴	۲۳۴,۴
قزوین	۲,۳	۳,۶	۰,۳	۰,۶	۰	۲,۶
قم	۰,۴	۰,۳	۰	۰,۰۴	۰,۵	۰,۴
کردستان	۱,۱	۰	۰	۰	۰,۳	۱,۱
کرمان	۱۵,۵	۲,۳	۰,۲	۱	۳,۱	۱۵,۷
کرمانشاه	۷,۵	۴,۷	۰	۰,۱	۰,۳	۷,۵
کهگیلویه و بویراحمد	۲۱,۵	۰,۵	۱,۶	۰	۰	۲۳,۱
گلستان	۰,۱	۷,۶	۵	۶,۱	۲,۲	۵,۱
گیلان	۳,۵	۸,۶	۰,۵	۲۶,۲	۰,۷	۴
لرستان	۳,۳	۴۲,۷	۱۱,۶	۲,۱	۰	۱۴,۹
مازندران	۱۰۴,۴	۳۷,۸	۱۱۳,۹	۱۳۹	۷۰,۲	۲۱۸,۳
مرکزی	۲۳۲,۲	۵۵,۴	۳۸,۶	۹۰	۱۵۱,۳	۲۷۰,۸
همدان	۲,۶	۱,۵	۰	۰,۴	۲,۹	۲,۶
یزد	۱۰,۸	۰,۲	۰,۶	۰	۰	۱۱,۴
جمع کل	۱۹۶۵,۱	۴۸۱,۸	۸۴۷,۷	۳۹۸,۸	۳۲۸,۴	۲۸۱۲,۸

۲-۲-۴- وضعیت گل و گیاهان زینتی در استان البرز

همانطور که در جدول‌های (۲-۴) و (۳-۴) ملاحظه می‌گردد، استان البرز در سال ۱۳۹۸ دارای ۱۲۶۰

تولیدکننده گل و گیاهان زینتی بود است که از این تعداد ۹۵۰ نفر در گلخانه و ۳۱۰ نفر در فضای باز مشغول به

فعالیت هستند. در این استان در مجموع ۲۹۷/۳ هکتار به تولید گلخانه‌ای و فضای باز گل و گیاهان زینتی اختصاص دارد که مساحت گلخانه برابر ۱۰۰/۱ هکتار (۳۲ هکتار گل شاخه بریده و ۶۸/۱ هکتار آپارتمانی) و ۱۹۷/۲ هکتار فضای باز بوده است. در مساحت یاد شده، در مجموع ۳۹/۶ میلیون گل شاخه بریده (۲۳/۷ میلیون شاخه در گلخانه و ۱۵/۹ میلیون شاخه در فضای باز)، ۹۵/۳ میلیون گلدان گیاه آپارتمانی و ۵۰ میلیون اصله درخت و درختچه تولید می‌شود (عبادزاده و همکاران، ۱۳۹۹).

۲-۲-۵- چشم‌انداز جهانی صنعت گل و گیاهان زینتی

صنعت گل و گیاهان زینتی جهان، یک صنعت بسیار پویا است. تنوع محصولات، منشاء تولید، روش‌های تولید، بازار و تنظیم خرده فروشی تحت تأثیر تغییرات مداوم است، که ظرفیت تولید باید قابل تطبیق با این عوامل باشد. در چند سال اخیر، کشورهای در حال توسعه‌ای مانند کنیا، اکوادور، اتیوپی، ترکیه و زیمبابوه، در بازار جهانی، به‌صورت آهسته اما پیوسته، توانسته‌اند سهم خود را در بازار به دست آورند. این تولیدکنندگان جدید سعی می‌کنند با بالا بردن بهره‌وری و از طریق تنوع و نوآوری پیشرو باقی بمانند. با توجه به موانع بزرگ مانند نیاز به سرمایه، دانش و زیرساخت‌ها که برای ورود به بازار صنعت گل وجود دارد، اما ورود به این صنعت برای تازه‌واردان بسیار جذاب است. در دهه اخیر کنیا، اکوادور و زیمبابوه، صادرکنندگانی هستند که با سرعت رشد کرده‌اند، تولیدکنندگان موفق غیراروپایی، با شرایط آب و هوایی مساعد طبیعی به‌طور مداوم محصول زیادی تولید می‌کنند، اما این تولیدکننده‌ها هزاران کیلومتر دورتر از بازارهای اصلی اروپایی و آمریکای شمالی هستند، که این مشکل بسیار حائز اهمیت است، چون این محصولات خیلی سریع فاسد خواهند شد (شفیعی و آزادی، ۱۳۹۹).

با این شرایط هم سطح تولید و سود به دست آمده در صنعت این کشورها به گونه‌ای است که با وجود بسیاری از مسائل لجستیکی و استراتژیک، می‌توانند با عرضه کنندگان اروپایی که به بازارهای اصلی مصرف خیلی نزدیک تر هستند، رقابت کنند. امروزه صنعت گل و گیاهان زینتی یک صنعت بسیار پویا و بین‌المللی است که نرخ رشد قابل توجهی در طول چند دهه گذشته به دست آورده است. تجارت با بزرگ‌ترین بازارهای مصرف کننده جهان در جنوب و شمال اروپا و شمال آمریکا صورت می‌گیرد، در حالی که کشورهای تولید کننده نزدیک به خط استوا قرار دارند. در ۱۰ سال گذشته، کشورهای عمده صادرکننده گل، هلند، کلمبیا، کنیا و اکوادور بوده‌اند. از چند سال قبل، اتیوپی نیز به این لیست اضافه شده است. همچنین، در حال حاضر اروپای غربی مصرف کننده نیمی از گل‌های تولیدی جهان است و یک روند افزایشی

مصرف در آسیای شرقی، ژاپن، چین، کره جنوبی، تایلند و اندونزی در حال شکل گرفتن است. واردکننده های اصلی گل شاخه بریده نیز آمریکا، آلمان، فرانسه، انگلستان، سوئیس، سوئد، نروژ، هلند، دانمارک، بلژیک، ایتالیا، استرالیا و ژاپن هستند (همان منبع).

۲-۲-۶- اهمیت تولید گل و گیاهان زینتی

با عنایت به بالا بودن مصرف این محصولات در بازار کشورهای همسایه و توانایی بالفعل و بالقوه صنعت گل و گیاهان زینتی کشور در رقابت با محصولات صادراتی سایر کشورها صادرکننده، محصولات تولیدی ایران می تواند بخشی از نیازهای ارزی کشور را تأمین نماید. مصرف آب در واحد های تولیدی گلخانه ای به ویژه به دلیل پیک مصرف زمستانه و ارزش بالای تولیدات از بهره وری بسیار خوبی برخوردار است. از طرفی، به جز عرضه مستقیم، ضایعات آن نیز از نظر اقتصادی امروزه از موقعیت ویژه ای برخوردار شده است (ابراهیمی، ۱۳۸۱).

تولید تجاری با دانش فنی روز در ایران سبب شده است که تولیدکنندگان ایرانی بتوانند کالاهای با کیفیتی را تولید و برخی جوایز جهانی را نیز تصاحب کند (کرباسی و یوسفی، ۱۳۸۴). بر اساس آخرین آمار رسمی منتشر شده توسط وزارت جهاد کشاورزی، هم اکنون در همه استان های کشور تولید گل و گیاهان زینتی صورت می پذیرد (عبادزاده و همکاران، ۱۳۹۹). گل و گیاهان زینتی محصولی کوتاه عمر بوده و ایران به دلیل امتیاز نزدیکی به بازارهای مصرف کشورهای عربی و آسیای میانه از موقعیت ویژه ای بهره مند است. (اژدرپور، ۱۳۸۳). از بعد تأثیر بر رفتار مصرف کنندگان مطالعات نیز نشان می دهد که تأثیرات روحی و روانی گل و گیاه در افزایش ضریب امید به زندگی و تغذیه روحی، افزایش ضریب کارایی افراد در محیط های کاری، افزایش تفاهم و حسن روابط خانوادگی و اجتماعی که در اثر هدیه این کالا حاصل می شود، بسیار قابل توجه می باشد.

۲-۲-۷- ظرفیت ها و مزیت های نسبی تولید گل و گیاهان زینتی در ایران

بر اساس دیدگاه کارشناسان باغبانی و اقتصاد کشاورزی، با وجود اینکه در سال های اخیر به دلایلی مانند تمرکز برنامه ریزان توسعه کشاورزی بر خود کفایی در تولید محصولات راهبردی مانند گندم، برنج، جو، ذرت و علوفه؛ به توسعه زیربخش گل و گیاهان زینتی توجه کمتری شده است، ولی به واسطه مزیت های نسبی فراوان این محصول، با تلاش های مستمر بخش خصوصی توسعه تولید آن ادامه یافته است (یوسفی و چنذری، ۱۳۸۴).

تنوع آب و هوایی ایران به نحوی است که ۱۵ تا ۴۰ درجه اختلاف دما بین نقاط مختلف به ویژه در زمستان (که شدیداً بازارهای اروپا به گل نیاز دارد) دیده می شود، نیروی کار ارزان، وجود آسمان آفتابی و روشن در بیش از ۲۵۰ روز از سال، امکان تولید در زمین های غیرقابل بهره برداری اقتصادی (به نحوی که در مناطقی که زمین سنگلاخی و شنی است با ایجاد گلخانه های پیش ساخته و سایر سیستم های موجود می توان اقدام به تولید کرد)، نزدیکی به بازار مصرف کشورهای ثروتمند خلیج فارس، ارتقای تدریجی فرهنگ مصرف گل در بین توده مردم موجب گردیده پرورش برخی گل ها و گیاهان زینتی در کشور مورد توجه قرار گیرد. علاوه بر این، امکان تولید و عرضه محصولات متنوع و مورد نیاز بازار در طول سال و برخورداری از شرایط مساعد برای افزایش کیفیت محصولات تولیدی از جمله آفتاب درخشان و ساعات آفتابی بالا در کشور که می تواند سبب افزایش کیفیت ظاهری گل های تولیدی ایران شود؛ همه عوامل مذکور موجب برخورداری ایران از مزیت نسبی در تولید گل و گیاهان زینتی در مقایسه با سایر کشور ها شده است (شاهنوشی، ۱۳۸۶).

موقعیت ژئواستراتژیک عالی به دلیل نزدیکی به بازارهای پرمصرف حوزه خلیج فارس، آسیای میانه و اروپای شرقی، امکان حمل زمینی محصولات به ترکیه، رومانی، بلغارستان و کشورهای آسیای میانه، همپوشانی و اثر متقابل تقویتی گل و گیاه با صنعت توریسم، تحریک احساس نیاز به بازگشت به طبیعت، نزدیکی ایران به امارات متحده عربی از جمله فرصت های مناسب برای توسعه صنعت گل و گیاه کشور می باشد (نیکوئی و همکاران، ۱۳۸۸). قابلیت تولید گل و گیاهان زینتی در ایران بنحوی است که کارشناسان معتقدند با مدیریت صحیح فرایند تولید، بسته بندی و حمل و نقل می توان در فهرست ۱۰ کشور عمده تولیدکننده جهان قرار گرفت و ارزش قابل توجهی نصیب کشور نمود و فرصت های اشتغالی فراوانی را به وجود آورد. بدون شک این ظرفیت بالقوه با توجه به مزیت های نسبی کشور وجود دارد. از طرفی، وجود بازارهای در دسترس کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس و نیز بازارهای آسیای میانه شرایط مساعدتری برای ایفای نقش مطلوب تر تجارت گل و گیاهان زینتی ایران فراهم است (جبل عاملی، ۱۳۷۹).

در ایران به سهولت و با کیفیت عالی امکان تولید و صادرات پر مصرف ترین گل های جهان شامل: میخک، رز، لاله، داودی، سوسن، فرزیا، ژربرا، ارکیده، آلسترومریا، استرلیتیا، آنتوریوم، نرگس و مارگریت و گیاهان زینتی مثل: یوکا، دیفن بافیا، فیکوس، انواع نخل، دراسینا، بنجامین در رنگ های دلپذیر، اندازه مناسب و متنوع با توجه به شرایط جغرافیایی و آب و هوایی وجود دارد. با توجه به خیل عظیم فارغ التحصیلان بیکار کشاورزی می توان با برنامه ریزی مناسب، آنان را با فرایند تولید و مسائل و چالش های آن آشنا کرد و زمینه بهبود هرم دانش و مهارت بهره برداران واحدهای پرورش گل و گیاهان زینتی را فراهم کرد (همان منبع). علاوه

بر این، تبادل تجربیات با کشورهای پیشرو در این صنعت همچون هلند، احداث پایانه‌های مجهز صادرات گل و گیاه، بسته‌بندی مناسب، تضمین‌های بانکی برای اخذ وام و کاهش نرخ سود بانک‌ها از جمله عواملی است که حضور جدی دولت برای به دست‌گیری مدیریت منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای بازار گل توسط ایران را در این تجارت پرسود می‌طلبد (شاهنوشی، ۱۳۸۶).

در ادامه به بررسی برخی از مهمترین نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها صنعت گل و گیاهان زینتی در کشور پرداخته می‌شود:

الف) نقاط قوت

- ✓ تنوع اقلیمی و بهره‌مندی کشور از چهار فصل آب و هوایی.
- ✓ وجود انرژی فراوان و ارزان قیمت در قیاس با رقبای.
- ✓ ظرفیت بالای تولید.
- ✓ وجود نیروی انسانی مستعد و جویای کار در مناطق تولید.
- ✓ مزیت‌های نسبی در تولید برخی از گونه‌ها و ارقام زینتی.
- ✓ نزدیکی به برخی از بازارهای مهم مصرف مانند کشورهای حوزه خلیج فارس، آسیای میانه و روسیه.

ب) نقاط ضعف

- ✓ وابستگی تامین برخی نهاده‌های تولید به منابع وارداتی.
- ✓ عدم امکان قیمت‌گذاری محصول صادراتی مستقل از قیمت داخلی و نوسانات آن.
- ✓ گرانی قیمت زمین در مناطق مناسب برای تولید.
- ✓ سودمندی بیشتر تولید سبزیجات گلخانه‌ای نسبت به گیاهان زینتی در شرایط فعلی داخلی.
- ✓ ناتوانی یا مقاومت در مقابل تغییر عادات فعلی تولید.
- ✓ گرانی تأسیسات مدرن تولید و برداشت گل.
- ✓ کمبود سرمایه‌گذاری لازم در این بخش.
- ✓ عدم استمرار در تولید گیاهان زینتی و عدم یکنواختی محصولات تولیدی.
- ✓ عدم بهره‌گیری و صرفه استفاده از تجهیزات مدرن بسته‌بندی.

- ✓ گرانی نرخ کرایه حمل هوایی.
- ✓ کمبود انبار و سردخانه‌های مجهز برای نگهداری گل و گیاه در مناطق تولید و مبادی خروجی کشور مانند فرودگاه‌ها.
- ✓ کمبود ماشین‌های پیشرفته و مجهز جهت حمل و نقل گل و گیاه خصوصاً در شهرستان‌ها.
- ✓ بی‌ثباتی و نوسان شدید قیمت داخلی محصول و وابستگی تقاضا به فصل، ماه و ایام خاص.

ج) فرصت‌ها

- ✓ وجود نیروی کار تحصیلکرده در بخش کشاورزی.
- ✓ حمایت دولت از احداث و توسعه مجتمع‌های گلخانه‌ای.
- ✓ ظرفیت بالای بازارهای جهانی گل و گیاه.
- ✓ افزایش میزان تقاضا برای گل در قاره آسیا و کشورهای همجوار.
- ✓ تکمیل و بهره‌برداری از پایانه‌های صادراتی گل و گیاه در کشور.
- ✓ عزم دولت برای حمایت از صادرات محصولات فسادپذیر.
- ✓ تحولات اخیر در بازارهای جهانی و ایجاد بازارهای جدید.

د) تهدیدها

- ✓ تورم و افزایش قیمت تمام شده محصولات.
- ✓ خسارات ناشی از مشکلات اقلیمی به محصولات تولیدی بخش کشاورزی.
- ✓ مشکلات سرمایه‌گذاری و ارایه تسهیلات به بنگاه‌های تجاری و رفع مشکلات نقدینگی.
- ✓ فعالیت واسطه‌ها در این بخش و سنتی بودن بازار فروش.
- ✓ مشکلات مربوط به تنظیم زمان‌بندی تولید و حمل، متناسب با نیاز بازارهای خارجی.
- ✓ مصرف سرانه پایین گل در کشور.
- ✓ ورود انفرادی صادرکنندگان ایرانی به بازارهای جهانی و عدم پیروی از یک استراتژی مشترک.
- ✓ حضور کشورهای جدید و نوپا در عرصه صادرات گل و گیاه و فشرده تر شدن رقابت در بازارهای جهانی.

✓ کمبود اطلاعات و شناخت ناکافی از نیازهای بازارهای صادراتی و ترجیحات مصرف کنندگان (کاکاوند، ۱۳۹۹).

۲-۸- اهمیت و وضعیت صادرات گل و گیاهان زینتی

در فرآیند جهانی شدن اقتصاد و تجارت که با شتاب زیادی در حال انجام است و تقریباً اقتصاد همه کشورها را تحت تأثیر قرار داده است، افزایش در تجارت از طریق رشد صادرات و نفوذ در بازارهای جهانی و بین‌المللی و رهایی از اقتصاد تک محصولی برای دستیابی به رشد اقتصادی مستمر و پایدار از اهداف اقتصادی همه کشورها از جمله کشور ما است. در این راستا، تلاش‌هایی در زمینه رشد صادرات محصولات و کالاهای غیرنفتی به‌عنوان یکی از محورهای اصلی رشد و توسعه اقتصادی، افزایش درآمدهای ارزی، ایجاد اشتغال و رهایی از اقتصاد تک محصولی نفت و وابستگی کمتر به درآمدهای ارزی نفتی صورت گرفته است. یکی از این زمینه‌ها، صادرات محصولات کشاورزی و به‌ویژه تجارت و صادرات گل و گیاهان زینتی به‌عنوان یکی از محصولات مهم صادراتی کشاورزی بوده است. اما، با وجود توانایی‌های بالقوه برای پرورش گل و گیاهان زینتی و برتری نسبی این محصول در مناطق تولید آن، میزان صادرات این محصول در مقایسه با سطح جهانی بسیار پائین بوده و نتوانسته است به جایگاه واقعی خود در بازارهای جهانی دست یابد که این مسئله خود ناشی از مشکلات و تنگناهای تولید و صادرات است (زمانیان، ۱۳۸۸).

در حال حاضر، بر اساس آمار گمرک ایران، سالانه حدود ۱۰۰ میلیون شاخه گل و ۱۰۰ میلیون گیاه آپارتمانی صادر می‌شود و ارزشآوری این میزان برای کشور ظرفیتی برابر با ۲۰۰ میلیون دلار برآورد شده است. انواع درخت، بوته، درختچه‌های دارای میوه خوراکی، انواع نباتات، غنچه گل، گل خشک، گل سرخ و سایر گل‌های زینتی محصولات صادراتی کشور هستند. گل و گیاه زینتی تولید شده در کشور به کشورهای ارمنستان، ترکیه، آذربایجان، ترکمنستان، تاجیکستان، ازبکستان، قطر و عراق صادر می‌شود. ایران در جهان مقام هفدهم تولید گل و گیاه را دارد ولی در صادرات آن در مقام ۱۰۷ قرار گرفته است که گرانی نرخ کرایه حمل هوایی، مشکلات حمل زمینی از محل کشت، پایانه، مشکلات مربوط به تنظیم زمان‌بندی تولید و حمل و در نتیجه عدم تحقیق به موقع محصول متناسب با نیاز مشتری، ورود انفرادی صادرکنندگان ایرانی به بازارهای جهانی و عدم پیروی از یک استراتژی مشترک، ورود کشورهای جدید و نوپا در عرصه صادرات گل و گیاه و فشرده شدن رقابت در بازار جهانی، افزایش فروش گل به قیمت پایین به واحدهای فرآوری در خارج از کشور به‌دلیل نبود امکانات فرآوری در ایران و همچنین بروز ضایعات فراوان و تبدیل به زباله گل به‌دلیل نبود

سیستم‌های نگهداری و فرآوری که منجر به افزایش تناژ و کاهش عرضه این محصول می‌شوند از جمله موانع موجود بر سر صادرات این محصول به‌شمار می‌رود (لطیفی، ۱۳۹۹).

بنابراین، ضمن توجه به برنامه‌ریزی‌های راهبردی در افق ۱۴۰۴ به‌عنوان اولین و برترین کشور در منطقه خاورمیانه و غرب آسیا، ضرورت بازبینی و بازنگری در شیوه‌های تولید، تغییر الویت‌ها، تسهیل و تسریع فرآیندها در راستای تجارت بین‌المللی و صادرات غیرنفتی موضوعات بنیادی و راهبردی در نیل به توسعه است. در کنار موانع فوق‌الذکر، شیوه سنتی تولید و عدم استفاده از فناوری جدید در تولید محصول و عدم سرمایه‌گذاری مناسب در جهت صنعتی کردن آن، ضعف بازاریابی صادراتی نظیر ضعف بسته‌بندی و درجه‌بندی، فقدان یا کمبود پایانه‌های صادراتی، عدم شناخت از ساختار بازارهای مختلف خارجی و وضعیت رقبا، ضعف در تبلیغات و دیگر موانع صادراتی عواملی هستند که در کاهش سهم صادرات و تجارت این محصولات مؤثر هستند که بایستی به‌منظور رفع آنها برنامه‌ریزی مناسب صورت پذیرد (زمانیان، ۱۳۸۸).

بر این اساس، بسیج منابع برای شناسایی بازارهای هدف گل و گیاهان زینتی، توانایی رهبری کردن و تمرکز بر بازار گل و گیاه، برنامه‌ریزی در بازاریابی گل و گیاه، هماهنگ کردن فعالیت‌های بازاریابان و تولیدکنندگان، کنترل ورود و خروج رقبا، سازماندهی فعالیت‌ها برای جلب اعتماد مشتری و شبکه‌سازی توزیع گل و گیاه از عوامل مدیریتی مؤثر بر ترویج بازاریابی گل و گیاه زینتی محسوب می‌شوند. بنابراین با شناسایی بسیج منابع برای شناسایی بازارهای هدف گل و گیاهان زینتی و توانایی رهبری کردن و تمرکز بر بازار گل و گیاه و برنامه‌ریزی در این راستا از مهمترین مولفه‌های مدیریتی بر شمرده شده است (کاکاوند، ۱۳۹۹).

عوامل اقتصادی دیگری چون آشنایی با بازاریابی الکترونیکی، آشنایی صادرکنندگان با اقتصاد تولید و صادرات گل و گیاهان زینتی، جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی در بازاریابی گل و گیاه، همکاری با بانک‌ها برای تامین اعتبار، توان رقابت بین بازاریابان گل و گیاه زینتی، حذف واسطه‌ها از چرخه بازاریابی گل و گیاهان زینتی و کسب درآمد و سود نیز نقش راهبردی در این زمینه دارد. بنابراین سه مولفه مهم اقتصادی مؤثر بر ترویج بازاریابی گل و گیاه آشنایی با بازاریابی الکترونیکی، آشنایی صادرکنندگان با اقتصاد تولید و صادرات گل و گیاهان زینتی و جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی در بازاریابی گل و گیاه در نظر گرفته شده است. پیش‌بینی می‌شود که اصلاح این معیارها با طراحی بازار حراج برای انواع گل و نقاط مختلف کشور، منافع بیشتری را به هم راه داشته باشد. در این خصوص، سرمایه‌گذاری در بازارهای حراج

برای تمامی انواع گل ها توسط ارگان های دولتی و بخش خصوصی می تواند موقعیت تجاری کشور را در بازار جهانی گل و گیاهان زینتی ارتقا دهد (همان منبع).

۲-۳- مطالعات انجام شده

در این بخش، به ترتیب به بررسی مطالعات انجام شده مرتبط با موضوع تحقیق در داخل کشور و دیگر کشورهای جهان پرداخته می شود.

۲-۳-۱- مطالعات انجام شده در داخل کشور

کافی و همکاران (۱۳۸۰) با مقایسه روند توسعه تولید و صادرات گل و گیاهان زینتی کلمبیا و ایران به این نتیجه رسیدند که در صورت استفاده صحیح از امکانات خدادادی، رفع نواقص و موانع صدور گل و گیاهان زینتی، کشور می تواند بیش از ۱۰۰ میلیون دلار صادرات داشته باشد. قابلیت تولید گل و گیاهان زینتی در ایران بنحوی است که کارشناسان معتقدند با مدیریت صحیح فرایند تولید، بسته بندی و حمل و نقل می توان در فهرست ۱۰ کشور عمده تولیدکننده جهان قرار گرفت و ارز قابل توجهی نصیب کشور نمود و فرصت های اشتغالی فراوانی را بوجود آورد.

نتایج تحقیق نوروزی و همکاران (۱۳۸۴) با عنوان بررسی موانع تولید و بازاریابی صادراتی گل و گیاه در استان مازندران نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان، متغیرهای محصول، مکان و کانال توزیع، فعالیت های تشویقی و ترغیبی و قیمت به ترتیب اولویت قرار داشتند. نتایج آزمون همبستگی نیز نشان داد که سابقه صادرات، میزان تحصیلات، تغییر شیوه تولید از سنتی به صنعتی و متغیرهای آمیخته بازاریابی همبستگی مثبت با صادرات داشتند.

نتایج پژوهش یوسفی و چیدری (۱۳۸۴) با عنوان بررسی بازارهای هدف صادراتی گیاهان زینتی ایران با استفاده از مدل های برنامه ریزی خطی و آرمانی نشان داد که بهره گیری از گلخانه های سنتی، فقدان سردخانه تخصصی، نبود سیستم بسته بندی استاندارد و حمل و نقل سریع، مطمئن و مناسب، عدم اطلاع بهره برداران از قوانین و مقررات صادراتی، نبود تولید انبوه در مورد بعضی گل ها و گرانی کود و سم از معضلات صنعت گل و گیاهان زینتی کشور بوده است.

نتایج مطالعه روانبخش و آفاقاضیانی (۱۳۸۵) نشان داد که عدم عضویت ایران در گروه های علمی - تخصصی بین المللی موجب کندی روند تحقیقات و توسعه صنعت گل و گیاه شده است. بر این اساس پیشنهاد

شده است که با عضویت ایران در اتحادیه بین‌المللی صادرکنندگان و واردکنندگان گل و گیاه اروپا و پیمان UPOV، زمینه مساعدی برای توسعه صادرات و ورود به بازار کشورهای اروپایی فراهم شود. همچنین، این یافته‌ها نشان داد که با وجودی که سالانه در جهان میلیاردها دلار در بخش تحقیقات گل و گیاه هزینه می‌نمایند و با دستیابی به دانش کشت بافت به تولید میلیونی رسیده‌اند، کمبود سرمایه‌گذاری در تحقیقات و توانمندسازی نیروی انسانی متخصص و طراحی و بکارگیری تجهیزات مکانیزه از معضلات اصلی صنعت گل و گیاهان زینتی ایران است.

نتایج مطالعات الوانی و رحمتی (۱۳۸۷) در زمینه بررسی اقتصادی زمینه‌های ایجاد کسب و کار در صنعت گل و گیاهان زینتی در استان قم نشان داد که از آنجا که کشت گل در سطح استان قم در حد بسیار محدود انجام می‌شود فرصت بسیار مناسبی جهت ایجاد اشتغال و توسعه بخش تعاون وجود دارد. از این رو مناسب است با زمینه‌سازی مناسب نظیر اعطای تسهیلات، آموزش متقاضیان، برقراری ارتباط با ارگان‌ها و دستگاه‌های اجرایی ذیربط، اطلاع‌رسانی به متخصصان و اهل فن و غیره جهت استفاده از این فرصت‌ها اقدام شود. با توجه به سنگین بودن هزینه سرمایه‌گذاری اولیه برای تولیدکنندگان گل و گیاه پیشنهاد می‌شود تسهیلات بانکی با درصد سود پایین در اختیار متقاضیان قرار گیرد و ما به التفاوت نرخ تسهیلات دریافتی توسط متقاضیان اشتغال در این صنعت و نرخ سود متعارف بانکی در این بخش توسط دولت پرداخت شود.

نتایج مطالعه پاژکی و همکاران (۱۳۸۸) در خصوص بررسی تأثیر کشت گل و گیاهان زینتی بر اقتصاد شهرستان پاکدشت در شهرستان پاکدشت نشان داد که با فراهم کردن زمینه تولید گل و گیاهان زینتی در حجم بالا و صادرات آن می‌توان درهای بازارهای جهانی را بر روی اقتصاد کشور گشود و از آنجایی که این محصولات دارای توان بالقوه‌ای در کسب درآمد ارزی بالا هستند، در ترکیب با صادرات سایر کالاهای غیر نفتی می‌تواند نقش بسیار مهمی در تدوین برنامه اقتصادی بدون نفت و تنوع بخشی به صادرات داشته باشد و از طرف دیگر کشت گل و گیاهان زینتی در روستاها علاوه بر ایجاد اشتغال، سبب افزایش درآمد و پس‌انداز و انباشت سرمایه روستائیان شده و به توسعه اقتصادی روستا منجر می‌گردد.

یافته‌های تحقیق یادآور و همکاران (۱۳۸۹) با عنوان تعیین مؤلفه‌های ترویج بازاریابی گل و گیاهان زینتی نشان داد که از نظر گلکاران مؤلفه‌های ترویج بازاریابی شامل تسهیل تعامل و ارتباطات بین اجزای دخیل در فرآیند بازاریابی، توانمندسازی گلکاران، بهبود کنشگری گلکاران در بازار، ضرورت انجام تبلیغات، تقویت و تجهیز گلکاران، مدیریت تولید و فروش محصول، ارتقاء شناخت گلکاران از مبانی و اصول بازاریابی، مدیریت فرصت‌های بخش خصوصی و مدیریت اطلاعات بازاریابی است و از نظر کارشناسان ترویج این

مؤلفه‌ها شامل حمایت از گلکاران، مدیریت تسهیل تبادل اطلاعات بازاریابی، توسعه توان تأثیرگذاری گلکاران بر بازار، ارتقاء درک عملی گلکاران از بازاریابی، توانایی انجام مطالعات سازگاری - اکتشافی، شناخت منابع مؤثق اطلاعات بازاریابی، کمک به اتخاذ تصمیم‌های راهبردی و ظرفیت‌سازی علمی در رابطه با بازاریابی بوده است.

نتایج مطالعه نیکوئی و بخشوده (۱۳۸۹) با عنوان بررسی اثرات توسعه بازار حراج گل و گیاهان زینتی بر منافع عوامل بازاریابی در ایران: مطالعه موردی بازار گل رز شاخه بریده در اصفهان نشان داد که با تبدیل بازار سنتی به بازار حراج گل، کل حاشیه سود عوامل بازاریابی به میزان معناداری افزایش خواهد یافت و معیارهای بازاریابی اصلاح می‌شود. پیش‌بینی می‌شود که اصلاح این معیارها با طراحی بازار حراج برای دیگر انواع گل و نقاط مختلف کشور، منافع بیشتری را به هم راه داشته باشد. در این خصوص، سرمایه‌گذاری در بازارهای حراج نه تنها برای گل رز شاخه بریده بلکه برای تمامی انواع گل‌ها توسط ارگان‌های دولتی و بخش خصوصی توصیه شده است.

دشتی و همکاران (۱۳۹۰) و جباری و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیقی با عنوان تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه گلخانه‌های گل و گیاه زینتی شهرستان آمل دریافتند که عوامل اعتبارات و بازار، فنی-آموزشی، زیربنایی، حمایتی، فردی و مالی عمده‌ترین عوامل مؤثر بر توسعه این واحدها بودند که این عوامل در مجموع حدود ۶۹ درصد از واریانس توسعه سطح زیر کشت گلخانه‌ها را تبیین کردند.

سوری و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان واکاوی موانع و چالش‌های توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در راستای اشتغال‌زایی بخش کشاورزی، این موانع و چالش‌ها را در سه طبقه فنی اقتصادی، حمایتی مشارکتی دولت و آموزشی ترویجی تقسیم‌بندی کردند. همچنین، نتایج این تحقیق نشان داد که بیشتر موانع شناسایی شده توسط پانل کارشناسان در طبقه فنی اقتصادی و سپس حمایتی مشارکتی دولت قرار داشتند.

حیدرزاده (۱۳۹۳) مطالعه‌ای به منظور بررسی عوامل مؤثر بر روی ایجاد کسب و کار گل و گیاه زینتی در استان البرز انجام داد که نتایج به دست آمده از تخمین مدل لاجیت نشان داد که ارتباط معنی‌داری میان «دسترسی به نیروی کار» و ایجاد کسب و کار در صنعت گل و گیاهان زینتی وجود داشته و بهبود دسترسی کارآفرینان به نیروی کار، قریب به ۷۰ درصد بر احتمال موفقیت این کسب و کارها خواهد افزود. به علاوه توجه به «زیرساخت‌ها» نیز در این موضوع از اهمیت بسیار بالایی برخوردار بوده و نتایج به دست آمده حاکی از تأثیر معنی‌دار این متغیر در شکل‌گیری و موفقیت فعالان بخش گیاهان زینتی بوده است. این تأثیر برابر با ۱۱ درصد افزایش احتمال موفقیت در ازای بهبود زیرساخت‌های برق و جاده بوده است.

بر اساس نتایج تحقیق درویشی و همکاران (۱۳۹۳) در زمینه تحلیل قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای کشت گلخانه‌ای در توسعه کارآفرینی و اشتغال‌زایی روستاهای شهرستان پاکدشت، عامل درآمدزایی روستاییان در زمینه‌های مختلف نظیر بسته‌بندی، طراحی و ساخت بسته‌ها، کاشت، داشت و برداشت تولیدات گل و گیاه، به‌عنوان مهم‌ترین قوت شناخته شد. کمبود انبار و ماشین‌های حمل گل و گیاه مجهز به سردخانه (وانت و کامیون‌های بدون سردخانه) بااهمیت‌ترین ضعف، نزدیکی به بزرگترین بازار مصرف گل و گیاه (تهران- کرج)، مهم‌ترین فرصت و نبود بازاریابی کارا و اثربخش در زمینه تولیدات گل و گیاه در داخل و خارج کشور، به‌عنوان مهم‌ترین تهدید شناخته شدند. در این تحقیق، راهکارهای ایجاد پایانه صادراتی گل و گیاه در منطقه، تغییر در روش تولید از شیوه سنتی به صنعتی با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، تقویت و ایجاد اتحادیه‌ها و تشکل‌های صادراتی، ایجاد یک پژوهشکده بیوتکنولوژی و ایستگاه تحقیقات گل و گیاه و آزمایشگاه، ایجاد دهکده‌های گل و گیاه و برپایی نمایشگاه‌های ملی و بین‌المللی در تهران و پاکدشت ارائه شده است.

نتایج تحقیق رجایی و همکاران (۱۳۹۳) با عنوان نیازسنجی آموزشی گلخانه‌داران گل و گیاهان زینتی استان تهران با استفاده از مدل بورپچ نشان داد که گلخانه‌داران برای کاربرد انرژی‌های جایگزین نیاز آموزشی دارند و گویه‌های انتخاب نوع انرژی استفاده شده در گلخانه، استفاده از امکانات لازم برای کاربرد انرژی‌های جایگزین در گلخانه، نحوه برقراری ارتباط با کارشناسان سازمان انرژی‌های نو در زمینه استفاده از انرژی‌های جایگزین در گلخانه به‌ترتیب به‌عنوان نیازهای رتبه یک تا سه معرفی شدند.

امیری و همکاران (۱۳۹۴) تحقیقی با عنوان تحلیل موانع و مشکلات تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی از دیدگاه گلکاران در شهرستان محلات انجام دادند که براساس نتایج تحلیل عاملی، موانع و مشکلات تولیدکنندگان در بخش‌های تولید، برداشت، بسته‌بندی، فرآوری و صادرات، همچنین بازاریابی گل و گیاهان زینتی در هفت عامل اقتصادی، ظرفیت‌سازی برای ارتقای دانش، کمبود امکانات برداشت و فرآوری، مهارت و دانش فنی، مهارت آموزی بازاریابی، حمایت دولت از گلکاران و توانمندسازی گلکاران دسته‌بندی شدند.

یافته‌های تحقیق کهن (۱۳۹۴) با عنوان بررسی بازاریابی صادراتی و تعیین مولفه‌های ترویج بازاریابی گل و گیاه در استان فارس با استفاده از الگوی آمیخته بازاریابی نشان داد که از نظر گلکاران مولفه‌های ترویج بازاریابی شامل تسهیل تعامل و ارتباطات بین اجزای دخیل در فرآیند بازاریابی، توانمندسازی گلکاران، بهبود کنشگری گلکاران در بازار، ضرورت انجام تبلیغات، تقویت و تجهیز گلکاران، مدیریت تولید و فروش محصول، ارتقاء شناخت گلکاران از مبانی و اصول بازاریابی، مدیریت فرصت‌های بخش خصوصی و مدیریت

اطلاعات بازاریابی بوده است. همچنین نتایج تحلیل تولید و بازاریابی صادراتی گل و گیاه نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان و بر اساس مقدار ویژه متغیرهای محصول، مکان و کانال توزیع، فعالیت‌های تشویقی و ترغیبی و قیمت به ترتیب اولویت قرار داشتند. نتایج آزمون همبستگی نشان داد که سابقه صادرات، میزان تحصیلات، تغییر شیوه تولید از سنتی به صنعتی و متغیرهای آمیخته بازاریابی همبستگی مثبت با صادرات داشتند. نتایج تحقیق خلیل‌آبادی و همکاران (۱۳۹۵) با عنوان عوامل مؤثر بر توسعه صادرات گل و گیاه زینتی در استان تهران حاکی از آن است که عوامل اقتصادی و اجتماعی در امر صادرات تأثیر مثبتی بر صادرات کل استان تهران داشته است.

جمشیدی و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی با عنوان تحلیل سازوکارهای توسعه پایداری در واحدهای تولید گلخانه‌ای استان البرز دریافتند که این سازوکارها از شش مولفه مجزای حمایتی - پشتیبانی، تولیدی، قیمتی - بازاری، اعتباری، تحقیقی - ترویجی و زیست محیطی تشکیل شده‌اند.

مطابق نتایج تحقیق زراعت کیش و یوسفی متقاعد (۱۳۹۶) عوامل مؤثر بر حاشیه بازاریابی گل رز گلخانه - ای در استان کهگیلویه و بویراحمد مشخص شد، حاشیه بازاریابی محصول گل رز بالا و غیرمتناسب است و مسیر بازاریابی گل رز در استان کارا و شفاف نیست. نتایج تخمین توابع حاشیه بازاریابی با استفاده از الگوی مارک - آپ نشان داد که قیمت، هزینه‌های بازاریابی و هزینه حمل‌ونقل با حاشیه بازاریابی در سطح خرده فروشی رابطه مستقیم دارد. همچنین نتایج محاسبه کارایی بازاریابی گل رز با استفاده از روش شفرد نشان داد که به ازای یک ریال خدمات بازاریابی ۳/۷۷ واحد ارزش افزوده ایجاد می‌شود. نبود اطلاعات دقیق از شرایط بازار، سیستم حمل و نقل نامناسب و دوری بازار فروش از محل تولید و نیز کمبود تسهیلات حمایتی از مهم‌ترین مشکلات و چالش‌های تولیدکنندگان بودند.

نتایج پژوهش پورمرادی (۱۳۹۶) با عنوان تبیین عوامل مؤثر در مکان‌یابی پایانه گل و گیاه و شناخت معیارهای طراحی آن در شهرستان نوشهر بیانگر آن است که معیارهای اجتماعی و اقتصادی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر مکان‌یابی بوده‌اند.

نتایج تحقیق معتمدی و همکاران (۱۳۹۸) با عنوان تبیین شایستگی‌های حرفه‌ای متمایزکننده عملکرد مدیران واحدهای تولید محصولات گلخانه‌ای استان خراسان جنوبی نشان داد از ۲۳ متغیر مستقل مورد بررسی تنها ۸ متغیر به ترتیب اولویت بر اساس بالاترین میزان ضریب همبستگی کانونی شامل: رعایت اصول انجام عملیات داشت، رعایت شایستگی‌های اعتقادی - اخلاقی در محیط کار گلخانه، به‌کارگیری شایستگی‌های مدیریتی، رعایت شایستگی‌های پایه محیط کار، آماده‌سازی بستر کاشت، تعداد دوره‌های آموزش - ترویجی

مرتبط با گلخانه، عملیات کاشت و سابقه کشت گلخانه توان ایجاد حداکثر تمایز بین مدیران واحدهای تولید محصولات گلخانه‌ای موفق و ناموفق را داشتند.

عیسی‌زاده (۱۳۹۸) تحقیقی با عنوان تحلیل نقاط قوت و ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای بازار گل و گیاهان زینتی در شهرستان ارومیه انجام داد که نتایج حاصل از تحلیل عاملی تبیین نقاط ضعف و تهدیدهای بازار گل و گیاهان زینتی نشان داد که عامل‌های نقاط ضعف و تهدیدهای اقتصادی-اطلاعاتی، ساختارهای سنتی، ضعف-های نگهداری، موانع بازاریابی و عوامل کنترلی بازار، بیش از ۵۶ درصد از واریانس نقاط ضعف و تهدیدهای بازار گل و گیاهان زینتی را تبیین نمودند که از بین آنها، نقاط ضعف و تهدیدهای اقتصادی اطلاعاتی، به‌عنوان مهم‌ترین عامل شناسایی شد.

۲-۳-۲- مطالعات انجام شده در دیگر کشورهای جهان

نتایج تحقیقی در زمینه بررسی صنعت پرورش گل شاخه بریده در کشور تانزانیا نشان داد که مشکلات تولید در این صنعت شامل مواردی چون کمبود امکانات سازمان‌های حمایت‌کننده، استفاده بیش از حد از سم و کود شیمیایی، پایین آمدن قیمت جهانی، ضعف تحقیق و توسعه، محدودیت اراضی مورد استفاده، پایین بودن میزان سرمایه‌گذاری، کمبود متخصص و مشاور در این زمینه و پدیده‌های مناسب جوی بوده است (Hatibu et al., 2000).

نتایج تحقیقی در زمینه محدودیت‌ها و چالش‌های صنعت تولید گل و گیاهان بومی در آفریقای جنوبی نشان داد توسعه تولید گل و گیاهان زینتی بومی آفریقا و حمایت از آن مستلزم انتقال و استفاده از فناوری‌های نوین تولید و صنعتی کردن آن و همچنین سرمایه‌گذاری در بخش تحقیقات و آموزش تولید این محصول است (Coetzee et al., 2001).

نتایج تحقیقی در زمینه بررسی ساختار تولید و مسائل اساسی بازاریابی صادراتی گل و گیاه در کشور ترکیه نشان داد که تولیدکنندگان این منطقه اغلب به شیوه سنتی به پرورش و تولید گل می‌پردازند و تولیداتشان صنعتی نیست. اغلب واحدهای تولیدی از شیوه یا راهبرد مناسب بازاریابی استفاده نمی‌کنند و سعی دارند خودشان به‌طور مستقیم با واردکنندگان مذاکره کنند، در صورتی که در بسیاری موارد آگاهی کافی از شرایط بازار نداشتند (Ozkan et al., 2003).

پژوهشی با عنوان توسعه گیاهان زینتی و نقش آن در بهبود اقتصاد جامعه در کشور تایلند انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که توسعه گیاهان زینتی می‌تواند در دو سطح سبب بهبود اقتصاد جامعه شود: سطح خانوار

و سطح سازمان. در سطح خانوار، به منظور حل مشکل بازاریابی و فروش بایستی محصول تولیدی به صورت مستقیم توسط خودشان در بازارهای محلی به فروش رسد و در سطح سازمانی نیز استفاده از رسانه‌ها برای فروش محصولات تولیدی توصیه شده است (Khonphian et al., 2009).

نتایج تحقیقی با عنوان شبکه‌سازی و نوآوری در بخش گیاهان زینتی نشان داد که علاوه بر نوآوری‌های فناورانه مانند نوآوری‌های فرآیند و محصول؛ بایستی نوآوری‌های بازاریابی و سازمانی نیز مدنظر قرار داده بود (Lambrecht et al., 2015).

بر اساس یافته‌های تحقیقی در زمینه زنجیره تامین گیاهان زینتی در سیسلن ایتالیا مشخص شد که در منطقه مورد مطالعه ناهمگنی بالا و طیف گسترده‌ای از محصولات ارائه شده و نواسانات بالای قیمت محصولات تولیدی وجود داشت و برای بهبود امور، وجود همکاری لجستیک بین شرکت‌های تولید کننده در این زمینه را ضروری دانسته است (Zarbà et al., 2015).

یافته‌های پژوهشی با عنوان بررسی نقش صنعت گل و گیاهان زینتی در توسعه اقتصادی - اجتماعی خانوارهای شهر آکوره در کشور نیجریه نشان داد که اولاً سن بهره‌برداران فعال در نهالستان‌ها و گلخانه‌ها در حال افزایش و به سمت مسن شدن پیش می‌رود؛ دوماً اراضی مورد نیاز برای پرورش این محصولات ناکافی بوده و حمله آفات و بیماری‌ها نیز رو به افزایش بوده است. لذا، آموزش بهره‌برداران به‌ویژه جوانان برای پرورش گیاهان اقتصادی‌تر به عنوان پیشنهادی اصلی در این تحقیق مطرح شده است (Adeduntan, 2015).

در پژوهشی در زمینه ارائه استراتژی‌های کسب و کار در صنعت گیاهان زینتی در جوامع روستایی کشور اندونزی که با رویکرد کیفی انجام شد، مهم‌ترین این استراتژی‌ها به ترتیب شامل: ارائه خدمات مناسب‌تر به مشتری و جلب رضایت آنها، بهبود کیفیت و نوع گیاهان زینتی ارائه شده به بازار، بهبود وضعیت بهداشت و شرایط محیطی مراکز عرضه مستقیم محصولات تولیدی و شبکه‌سازی و توسعه آنها به منظور بهبود کسب و کار برشمرده شدند (Arsal & Juhadi, 2017).

نتایج تحقیقی در زمینه تحلیل اقتصادی - محیط‌زیستی تولید گیاهان زینتی و گل‌های شاخه بریده در مناطق حومه شهری بارسلونا اسپانیا نشان داد که تولید گیاهان زینتی و گل‌های شاخه بریده در مناطق نزدیک به شهرها به علت نزدیکی به بازار هدف، می‌تواند راهبرد مناسبی برای توسعه این صنعت به‌شمار رود (Recasens & Alfranca, 2018).

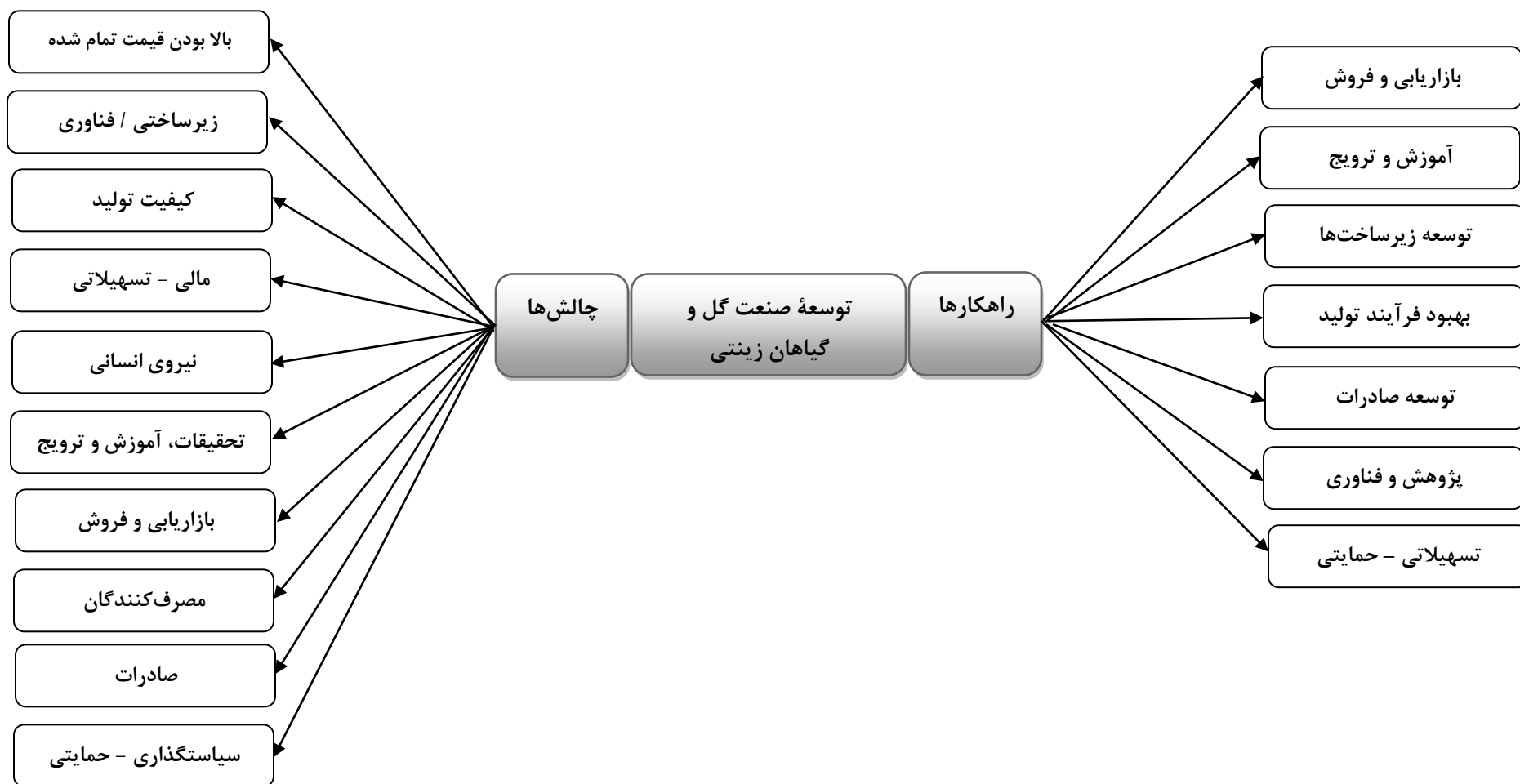
بر اساس یافته‌های تحقیقی در زمینه تحلیل مشخصات و رفتار مصرف‌کنندگان گل و گیاهان زینتی در کشور برزیل مشخص شد که اولاً به منظور دستیابی به موفقیت در این صنعت بایستی ارکان و بخش‌های مختلف

زنجیره آن به‌ویژه رفتار مصرف‌کنندگان مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد؛ دوماً مشخص شد عمده مصرف‌کنندگان گل در این کشور، زنان ساکن در شهرهای بزرگ بودند که سالانه بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ دلار برای خرید این محصول هزینه می‌کنند (Paiva et al., 2020).

نتایج یک تحقیق کیفی در زمینه بررسی چالش‌های پایداری و پذیرش نوآوری در این زمینه در زنجیره ارزش گیاهان زینتی در کشور آلمان نشان داد که چالش‌های اصلی محیط‌زیستی شامل کمبود آب، استفاده از سموم دفع آفات و تولید دی اکسید کربن بوده است. چالش‌های اجتماعی شامل جذب و نگهداری نیروی انسانی و شفافیت محصول تولیدی بود و چالش‌های اقتصادی نیز شامل سودآوری و ضرورت انطباق با استانداردها بود. در این پژوهش بیان شد نوآوری‌های موجود در زمینه پایداری می‌تواند بسیاری از مشکلات یاد شده را مرتفع سازد (Havardi-Burger et al., 2020).

۲-۴- چارچوب نظری تحقیق

پس از جمع‌بندی مطالعات انجام شده، مهمترین چالش‌ها و مشکلات توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز شامل: بالا بودن قیمت تمام شده محصول، زیرساختی / فناوری، کیفیت تولید، مالی - تسهیلاتی، نیروی انسانی، تحقیقات، آموزش و ترویج، بازاریابی و فروش، مصرف‌کنندگان، صادرات و سیاستگذاری - حمایتی شناسایی شدند. همچنین، مهمترین راهکارهای توسعه این صنعت نیز شامل: بازاریابی و فروش، آموزش و ترویج، توسعه زیرساخت‌ها، بهبود فرآیند تولید، توسعه صادرات، پژوهش و فناوری و تسهیلاتی - حمایتی برشمرده شدند. در شکل (۲-۱) نیز چارچوب نظری تحقیق به صورت شماتیک ارائه شده است.

شکل ۲-۱- چارچوب نظری تحقیق

فصل سوم:

روش‌شناسی تحقیق

۱-۳- معرفی فصل

در فصل حاضر که روش‌شناسی تحقیق اختصاص دارد، مباحثی از قبیل روش و نوع تحقیق، متغیرها، جامعه آماری، حجم نمونه، روش نمونه‌گیری، ابزار تحقیق، روایی (اعتبار)، پایایی (قابلیت اعتماد) پرسشنامه، روش جمع‌آوری اطلاعات و روش‌های آماری مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲-۳- روش تحقیق

این تحقیق از نظر هدف کاربردی، از لحاظ شیوه و نحوه جمع‌آوری داده‌ها، میدانی و از نظر بررسی روابط بین متغیرها علی - معلولی می‌باشد. در ضمن، با توجه به اینکه هدف این تحقیق یافتن پاسخ مسأله‌ای بود که نتیجه آن بلافاصله در تصمیم‌گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد، تحقیق حاضر تصمیم‌گرا است. روش تحقیق در این پژوهش کمی است. دستیابی به اهداف مورد نظر تحقیق مستلزم بررسی و تحلیل مبانی نظری و پیش‌نگاشته‌های مرتبط با موضوع تحقیق و نیز دستیابی به مجموعه‌ای از داده‌های مربوط به ابعاد مختلف موضوع تحقیق و متغیرهای مورد بررسی در آن می‌باشد. بر این اساس، در بخش بررسی و تحلیل مبانی نظری از شیوه مطالعات اسنادی و جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی استفاده شد و داده‌های مورد نیاز نیز به روش میدانی و عمدتاً از طریق مراجعه حضوری به نمونه‌های تحقیق و با بهره‌گیری از ابزار پرسشنامه جمع‌آوری شدند.

۳-۳- متغیرهای تحقیق

همانگونه که در فصل‌های قبل گفته شد، تحقیق حاضر با هدف کلی بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز انجام می‌پذیرد. با توجه به وجود دو گروه پاسخگو در این تحقیق، متغیرهای مورد بررسی برای هر یک از دو گروه بهره‌برداران و کارشناسان به تفکیک ارائه می‌گردد.

۱-۳-۳- بهره‌برداران (تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی)

- ۱-۳-۳-۱- متغیرهای مربوط به ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای: شامل جنسیت، سن، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی، سابقه کار در صنعت گل و گیاه زینتی، سطح زیرکشت، گل و گیاهان زینتی اصلی تولیدی، شیوه تولید، عضویت در اتحادیه/صنف یا تعاونی، شرکت در برنامه‌های آموزشی - ترویجی مرتبط با گل و گیاهان زینتی.
- ۲-۳-۳-۱- متغیرهای مربوط به چالش‌ها/مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز: شامل ۱۰ بعد: بالا بودن قیمت تمام شده محصول، زیرساختی / فناوری، کیفیت تولید، مالی - تسهیلاتی، نیروی انسانی، تحقیقات، آموزش و ترویج، بازاریابی و فروش، مصرف‌کنندگان، صادرات و سیاستگذاری - حمایتی.
- ۳-۳-۳-۱- متغیرهای مربوط به راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز: شامل ۷ بعد: بازاریابی و فروش، آموزش و ترویج، توسعه زیرساخت‌ها، بهبود فرآیند تولید، توسعه صادرات، پژوهش و فناوری و تسهیلاتی - حمایتی.

۲-۳-۳- کارشناسان

- ۱-۳-۳-۲- متغیرهای مربوط به ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای: شامل جنسیت، سن، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی، سمت / پست سازمانی، سابقه خدمت و سابقه کار در حوزه گل و گیاهان زینتی.
- ۲-۳-۳-۲- متغیرهای مربوط به چالش‌ها/مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز: شامل ۱۰ بعد: بالا بودن قیمت تمام شده محصول، زیرساختی / فناوری، کیفیت تولید، مالی - تسهیلاتی، نیروی انسانی، تحقیقات، آموزش و ترویج، بازاریابی و فروش، مصرف‌کنندگان، صادرات و سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی.
- ۳-۳-۳-۲- متغیرهای مربوط به راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز: شامل ۷ بعد: بازاریابی و فروش، آموزش و ترویج، توسعه زیرساخت‌ها، بهبود فرآیند تولید، توسعه صادرات، پژوهش و فناوری و تسهیلاتی - حمایتی.

۴-۳- جامعه آماری

تحقیق حاضر دارای دو جامعه آماری می‌باشد. گروه اول تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی در استان البرز که تعداد آنها بر اساس آمارنامه کشاورزی منتشر شده در سال ۱۳۹۹ برابر با ۱۲۶۰ نفر می‌باشد. گروه دوم نیز شامل کارشناسان فعال در حوزه گل و گیاهان زینتی در این استان است که تعداد آنها برابر با ۲۵ نفر می‌باشد.

۳-۵- نمونه‌گیری

با توجه به محدود بودن تعداد کارشناسان حوزه گل و گیاهان زینتی در استان البرز، سرشماری به عمل آمد که در نهایت ۱۵ نفر به سوالات پرسشنامه پاسخ گفتند. همچنین، به منظور برآورد حجم نمونه آماری از بین جامعه آماری تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی، با انجام پیش‌آزمون و تکمیل ۲۵ پرسشنامه توسط تولیدکنندگان، واریانس یکی از متغیرهای اصلی تحقیق اندازه‌گیری شد و با استفاده از فرمول کوکران تعداد نمونه مورد بررسی جامعه آماری تولیدکنندگان تعیین گردید.

$$n = \frac{Nt^2s^2}{Nd^2 + t^2s^2}$$

N: حجم جامعه آماری

n: حجم نمونه

t: ضریب اطمینان در سطح ۰/۰۵ d: دقت احتمالی مطلوب s^2 : برآورد واریانس جامعه مورد نظر

با در نظر گرفتن واریانس متغیر "راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی" و با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران، تعداد نمونه مورد نظر از جامعه آماری تولیدکنندگان، ۱۳۵ نفر محاسبه گردید. به منظور انتخاب نمونه‌های مورد نظر از این جامعه آماری نیز از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد.

۳-۶- ابزار تحقیق

ابزار تحقیق حاضر شامل دو پرسشنامه است که توسط تیم تحقیق و بر اساس مطالعات نظری و پیشینه تحقیق و با همکاری و مشاورت اساتید و کارشناسان و متخصصان تهیه شده که با توجه به اهداف تحقیق و اطلاعات مورد نیاز تنظیم شده است. در جدول‌های (۳-۱) و (۳-۲) بخش‌های مختلف پرسشنامه تولیدکنندگان و کارشناسان به همراه تعداد گویه‌ها و مقیاس اندازه‌گیری آنها ارائه شده است.

جدول ۳-۱- بخش‌های مختلف پرسشنامه تولیدکنندگان به همراه تعداد گویه‌ها و مقیاس سنجش

بخش اصلی	زیربخش‌ها	تعداد گویه‌ها*
ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای	سن، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی، سابقه کار و ...	۱۰
	بالا بودن قیمت تمام شده محصول	۵
	زیرساختی / فناوری	۳
	کیفیت تولید	۵
	مالی - تسهیلاتی	۵
	نیروی انسانی	۵
	تحقیقات، آموزش و ترویج	۵
	بازاریابی و فروش	۶
	مصرف کنندگان	۴
	صادرات	۱۱
چالش‌ها/مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی	سیاستگذاری - حمایتی	۶
	بازاریابی و فروش	۱۰
	آموزش و ترویج	۱۰
	توسعه زیرساخت‌ها	۸
	بهبود فرآیند تولید	۳
	توسعه صادرات	۸
	پژوهش و فناوری	۳
	تسهیلاتی - حمایتی	۷
راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی		

* معیار سنجش گویه، طیف لیکرت پنج سطحی از خیلی کم = ۱ تا خیلی زیاد = ۵ بود

جدول ۳-۲- بخش‌های مختلف پرسشنامه کارشناسان به همراه تعداد گویه‌ها و مقیاس سنجش

بخش اصلی	زیربخش‌ها	تعداد گویه‌ها*
ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای	جنسیت، سن، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی، سمت / پست سازمانی، سابقه خدمت و سابقه کار در حوزه گل و گیاهان زینتی	۷
	بالا بودن قیمت تمام شده محصول	۵
	زیرساختی / فناوری	۳
	کیفیت تولید	۵
چالش‌ها/مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی	مالی - تسهیلاتی	۵

۵	نیروی انسانی	راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی
۶	تحقیقات، آموزش و ترویج	
۷	بازاریابی و فروش	
۴	مصرف کنندگان	
۱۱	صادرات	
۶	سیاستگذاری - حمایتی	
۹	بازاریابی و فروش	
۱۱	آموزش و ترویج	
۸	توسعه زیرساخت‌ها	
۳	بهبود فرآیند تولید	
۸	توسعه صادرات	
۵	پژوهش و فناوری	
۷	تسهیلاتی - حمایتی	

* معیار سنجش گویه، طیف لیکرت پنج سطحی از خیلی کم = ۱ تا خیلی زیاد = ۵ بود

۷-۳- اعتبار (روایی) پرسشنامه

به منظور تعیین روایی پرسشنامه تحقیق علاوه بر نظرخواهی از متخصصان و کارشناسان و بررسی نهایی کمیته تحقیق که اصلاحات لازم انجام شد (روایی صوری)، از روایی سازه نیز برای تعیین اعتبار سازه‌ای پرسشنامه استفاده گردید. به منظور تعیین روایی سازه، شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) محاسبه شد. این شاخص نشان می‌دهد که چه درصدی از واریانس سازه مورد مطالعه تحت تاثیر نشانگرهای آن بوده است. مقدار ۰/۵ به بالا را برای مناسب بودن این شاخص تعیین شده است. البته لازم به ذکر است که در خصوص جامعه آماری کارشناسان به توجه به محدودیت حجم نمونه، تنها از روایی صوری استفاده شد اما برای تولیدکنندگان و استفاده از مدل معادلات ساختاری، هر دو روش یاد شده استفاده شد که نتایج آن در بخش مربوط به بررسی مدل‌های اندازه‌گیری ارائه شده است.

۳-۸- قابلیت اعتماد (پایایی) پرسشنامه

به منظور محاسبه قابلیت اعتماد پرسشنامه از دو روش آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شده است. از آزمون کرونباخ آلفا برای محاسبه همسانی درونی ابزار تحقیق استفاده شد. پایایی ترکیبی نیز بیانگر میزان شدت کنترل خطاهای اندازه گیری در مدل معادلات ساختاری است. در واقع در پاسخ به نارسایی هایی که روش کرونباخ آلفا دارد این روش نوین جایگزین آن شده است زیرا در روش کرونباخ آلفا برای تمام سوالات ارزش یکسانی قائل می شوند. بنابراین، برای از بین بردن این خطا از روش پایایی ترکیبی استفاده شد. مقدار پایایی ترکیبی بین صفر و یک در نوسان است و اگر مقدار پایایی ترکیبی بیشتر از ۰/۶ باشد قابل قبول است. لازم به ذکر است، در خصوص جامعه آماری کارشناسان به توجه به محدودیت حجم نمونه، تنها از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که نتایج آن در جدول (۳-۳) ارائه شده است. اما در خصوص جامعه آماری تولیدکنندگان و استفاده از مدل معادلات ساختاری، هر دو روش یاد شده استفاده شد که نتایج آن در بخش مربوط به بررسی مدل های اندازه گیری ارائه گردید.

جدول ۳-۳- آلفای کرونباخ پرسشنامه کارشناسان

بخش پرسشنامه	زیربخش ها	آلفای کرونباخ
چالش ها/مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی	بالا بودن قیمت تمام شده محصول	۰/۸۸
	زیرساختی / فناوری	۰/۸۸
	کیفیت تولید	۰/۹۱
	مالی - تسهیلاتی	۰/۹۰
	نیروی انسانی	۰/۹۱
	تحقیقات، آموزش و ترویج	۰/۸۸
	بازاریابی و فروش	۰/۸۹
	مصرف کنندگان	۰/۸۹
	صادرات	۰/۹۱
	سیاستگذاری - حمایتی	۰/۹۰
آلفای کل		۰/۸۹
راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی	بازاریابی و فروش	۰/۹۱
	آموزش و ترویج	۰/۹۱
	توسعه زیرساخت ها	۰/۹۰
	بهبود فرآیند تولید	۰/۹۱
	توسعه صادرات	۰/۸۷
	پژوهش و فناوری	۰/۹۰

بخش پرسشنامه	زیربخش‌ها	آلفای کرونباخ
	تسهیلاتی - حمایتی	۰/۸۹
	آلفای کل	۰/۹۱

۳-۹- روش جمع‌آوری اطلاعات

در این تحقیق از دو روش برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد:

الف) مطالعات اسنادی و کتابخانه‌ای: در ابتدای، بررسی جامعی در اسناد، مدارک، منابع کتابخانه‌ای نظیر کتاب‌ها، پایان‌نامه‌های دانشجویی و مجلات علمی و پژوهشی صورت گرفت تا ضمن تحکیم پایه‌های نظری تحقیق از نتایج بررسی‌های صورت گرفته در ارتباط با موضوع تحقیق استفاده گردد. البته در کنار منابع چاپی، به منظور دستیابی به نتایج جدیدترین و معتبرترین مطالعات و یافته‌های پژوهشی، مقالات علمی بین‌المللی و تجارب سایر کشورها از منابع اینترنتی نیز استفاده گردید.

ب) مطالعه میدانی: در این بخش به منظور کسب اطلاعات مورد نیاز با تولیدکنندگان و کارشناسان به صورت حضوری ارتباط برقرار شد و نسبت به تکمیل پرسشنامه‌ها اقدام گردید.

۳-۱۰- تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی انجام شد. در این راستا از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۲ و Smart PLS استفاده شد. در بخش توصیفی از آماره‌های توصیفی شامل فراوانی، درصد، میانگین، نما، انحراف معیار و ضریب تغییرات و در بخش استنباطی نیز از مدل معادلات ساختاری در دو بخش اندازه‌گیری و تحلیل مسیر به روش حداقل مربعات جزئی استفاده شد.

فصل چهارم:

نتایج و بحث

۴-۱- مقدمه

فصل چهارم، به یافته‌های تحقیق اختصاص دارد. این فصل در دو بخش کلی ارائه شده است. بخش اول، به یافته‌های توصیفی اختصاص دارد و در آن از مشخصه‌های آماری چون فراوانی، درصد، درصد تجمعی، میانگین، نما، انحراف معیار و ضریب تغییرات استفاده شده است. بخش دوم، به یافته‌های استنباطی اختصاص دارد. لازم به ذکر است با توجه به اینکه در این تحقیق دو جامعه آماری وجود دارد، بخش‌های ذکر شده به تفکیک هر یک از دو جامعه آماری، یعنی تولیدکنندگان و کارشناسان ارائه شده است.

۴-۲- یافته‌های توصیفی

در این بخش، ابتدا یافته‌های توصیفی مربوط به کارشناسان و در ادامه تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی ارائه شده است.

۴-۲-۱- یافته‌های توصیفی کارشناسان

۴-۲-۱-۱- ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای

یافته‌های حاصل از تحقیق در خصوص بررسی سن کارشناسان مورد مطالعه نشان داد که میانگین سنی آنها حدود ۴۱ سال، حداقل ۳۵ و حداکثر ۵۳ بود. همچنین، بیشتر پاسخگویان (۶۰ درصد) در گروهی سنی کمتر از ۴۰ سال و تنها یک نفر در گروه بالاتر از ۵۰ سال قرار داشتند (جدول ۴-۱).

جدول ۴-۱- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس سن

سن (سال)	فراوانی	درصد	نما
کمتر از ۴۰	۹	۶۰	
۴۰ تا ۵۰	۵	۳۳/۳	کمتر از ۴۰ سال
بیشتر از ۵۰	۱	۶/۷	

جمع	۱۵	۱۰۰
-----	----	-----

توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر حسب جنسیت نشان می‌دهد که ۸ آنها (۵۳/۳ درصد) مرد و بقیه آنها یعنی ۷ نفر (۴۶/۷ درصد) زن بودند (جدول ۴-۲).

جدول ۴-۲- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد	نما
مرد	۸	۵۳/۳	مرد
زن	۷	۴۶/۷	
جمع	۱۵	۱۰۰	

بررسی وضعیت تحصیلی کارشناسان مورد مطالعه نشان داد که ۱۱ نفر از آنها (۷۳/۳ درصد) دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و ۴ نفر دیگر (۲۶/۷ درصد) کارشناسی بود (جدول ۴-۳).

جدول ۴-۳- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس سطح تحصیلات

سطح تحصیلات	فراوانی	درصد	نما
کارشناسی	۴	۲۶/۷	کارشناسی ارشد
کارشناسی ارشد	۱۱	۷۳/۳	
جمع	۱۵	۱۰۰	

بر اساس یافته‌های حاصل از تحقیق مشخص شد که بیشتر پاسخگویان کارشناس یا مدیر بودند (هر یک ۴۱/۷ درصد) و تنها یک نفر (۸/۳ درصد) محقق بوده است (جدول ۴-۴).

جدول ۴-۴- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس پست سازمانی

پست سازمانی	فراوانی	درصد	درصد معتبر	نما
کارشناس	۵	۳۳/۳	۴۱/۷	کارشناس / مدیر
محقق / پژوهشگر	۱	۶/۷	۸/۳	
مدیر	۵	۳۳/۳	۴۱/۷	
سایر	۱	۶/۷	۸/۳	
بدون پاسخ	۳	۲۰	--	

جمع	۱۵	۱۰۰	۱۰۰
-----	----	-----	-----

یافته‌های حاصل از تحقیق در خصوص بررسی سابقه کار کارشناسان نشان داد که میانگین سابقه کار آنها حدود ۱۳ سال، حداقل ۵ و حداکثر ۳۰ بود. همچنین، بیشتر پاسخگویان (۵۳/۳ درصد) در گروه کمتر از ۱۰ سال و ۲ نفر (۱۳/۳ درصد) در گروه بالاتر از ۲۰ سال سابقه قرار داشتند (جدول ۴-۵).

جدول ۴-۵- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس سابقه کار

سابقه کار (سال)	فراوانی	درصد	نما
کمتر از ۱۰	۸	۵۳/۳	کمتر از ۱۰ تا ۲۰ بیشتر از ۲۰ سال
۱۰ تا ۲۰	۵	۳۳/۳	
بیشتر از ۲۰	۲	۱۳/۳	
جمع	۱۵	۱۰۰	

یافته‌های حاصل از تحقیق در خصوص بررسی سابقه کار کارشناسان مورد مطالعه در حوزه گل و گیاهان زینتی نشان داد که میانگین سابقه کار آنها حدود ۹ سال، حداقل یک و حداکثر ۲۷ بود. همچنین، بیشتر پاسخگویان (۸۰ درصد) در گروه کمتر از ۱۰ سال و یک نفر (۶/۷ درصد) در گروه بالاتر از ۲۰ سال سابقه در حوزه گل و گیاهان زینتی قرار داشتند (جدول ۴-۶).

جدول ۴-۶- توزیع فراوانی کارشناسان مورد مطالعه بر اساس سابقه کار در حوزه گل و گیاهان زینتی

سابقه کار در حوزه			
گل و گیاهان زینتی	فراوانی	درصد	نما
(سال)			
کمتر از ۱۰	۱۲	۸۰	کمتر از ۱۰ تا ۲۰ بیشتر از ۲۰ سال
۱۰ تا ۲۰	۲	۱۳/۳	
بیشتر از ۲۰	۱	۶/۷	
جمع	۱۵	۱۰۰	

دیدگاه کارشناسان در خصوص میزان نفوذ فناوری در صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز از نظر بیشتر کارشناسان مورد مطالعه (۷۸/۶ درصد) میزان نفوذ فناوری در صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز در سطح «متوسط» و «زیاد» قرار دارد (جدول ۴-۷).

جدول ۴-۷- دیدگاه کارشناسان در خصوص میزان نفوذ فناوری در صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز

گویه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین	انحراف معیار
میزان نفوذ فناوری در صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز	۷/۱	۱۴/۳	۳۵/۷	۴۲/۹	۰	۳/۱۴	۰/۹۵

دیدگاه کارشناسان در خصوص میزان فعالیت‌های آموزشی و ترویجی برای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز از نظر بیشتر کارشناسان مورد مطالعه (۶۰ درصد) میزان فعالیت‌های آموزشی و ترویجی برای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز در سطح متوسط قرار دارد (جدول ۴-۸).

جدول ۴-۸- دیدگاه کارشناسان در خصوص میزان فعالیت‌های آموزشی و ترویجی برای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز

گویه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین	انحراف معیار
میزان فعالیت‌های آموزشی و ترویجی برای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز	۶/۷	۲۶/۷	۶۰	۶/۷	۰	۲/۶۶	۰/۷۲

۴-۲-۱-۲- چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی

در این بخش، یافته‌های مربوط به توزیع فراوانی هر یک از ابعاد مربوط به چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی و در ادامه رتبه‌بندی کلی این ابعاد بر اساس ضریب تغییرات ارائه شده است.

۴-۲-۱-۲-۱- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بالا بودن قیمت تمام شده محصول

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد قیمت تمام شده محصول نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «گرانی وسایل و تجهیزات گلخانه‌های استاندارد» در بالاترین و «هزینه‌های بالای حمل و نقل» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۹).

جدول ۴-۹- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بالا بودن قیمت تمام شده محصول از دیدگاه کارشناسان مورد

مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای*	گویه
۱	۰/۱۳۹	۰/۵۹	۴/۲۷	گرانی وسایل و تجهیزات گلخانه‌های استاندارد
۲	۰/۱۶۵	۰/۷۰	۴/۲۷	هزینه بالای نهاده‌های تولید
۳	۰/۱۷۸	۰/۶۸	۳/۸۰	دستمزدهای بالای نیروی انسانی
۴	۰/۲۱۷	۰/۷۴	۳/۴۰	هزینه بالای انرژی
۵	۰/۲۲۵	۰/۸۸	۳/۹۳	هزینه‌های بالای حمل و نقل

* طیف لیکرت (۱=خیلی کم، ۲=کم، ۳=متوسط، ۴=زیاد و ۵=خیلی زیاد)

۴-۲-۱-۲- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد زیرساختی / فناوری

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد زیرساختی / فناوری نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «کوچک بودن واحدهای تولید و عدم امکان تولید اقتصادی» در بالاترین و «کم توجهی به تولید و بومی‌سازی فناوری‌های جدید در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۰).

جدول ۴-۱۰- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد زیرساختی / فناوری از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۷۶	۰/۶۳	۳/۶۰	کوچک بودن واحدهای تولید و عدم امکان تولید اقتصادی
۲	۰/۲۳۱	۰/۸۴	۳/۶۴	کمبود منابع آبی برای تامین نیاز گلخانه‌ها
۳	۰/۲۲۳	۰/۸۲	۳/۶۷	کم توجهی به تولید و بومی‌سازی فناوری‌های جدید در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۱-۳- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد کیفیت تولید

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد کیفیت تولید نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «تولید پراکنده و نبود شبکه منسجم ارتباطی بین تولیدکنندگان» در بالاترین و «بالا بودن ضایعات در مزارع و گلخانه‌های تولید گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۱).

جدول ۴-۱۱- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد کیفیت تولید از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۶۴	۰/۶۵	۴	تولید پراکنده و نبود شبکه منسجم ارتباطی بین تولیدکنندگان
۲	۰/۱۸۶	۰/۶۳	۳/۴۰	عدم رعایت مناسب استانداردهای تولید در فرایند تولید و پرورش گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۲۱۴	۰/۸۰	۳/۷۳	بهره‌وری پایین عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی کار، آب و...)
۴	۰/۲۴۱	۰/۸۳	۳/۴۷	پایین بودن کیفیت نهاده‌ها (کود، سم، پیاز/ بذر گل و...)
۵	۰/۲۹۳	۱/۰۶	۳/۶۰	بالا بودن ضایعات در مزارع و گلخانه‌های تولید گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۱-۲-۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد مالی تسهیلاتی

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد مالی تسهیلاتی نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «عدم امنیت مناسب سرمایه‌گذاری به دلیل عدم ثبات بازار گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «کم علاقه‌ی سرمایه‌گذاران بخش خصوصی برای ورود به صنعت گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۲).

جدول ۴-۱۲- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد مالی تسهیلاتی از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۸۶	۰/۷۷	۴/۱۴	عدم امنیت مناسب سرمایه‌گذاری به دلیل عدم ثبات بازار گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۱۹۳	۰/۸۴	۴/۳۶	وجود نوسانات ارزی
۳	۰/۲۶۳	۱/۰۷	۴/۰۷	تسهیلات با بهره سنگین و بدون تنفس بازپرداخت برای صنعت گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۲۶۹	۰/۹۴	۳/۵۰	کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش تولیدکنندگان
۵	۰/۳۷۰	۱/۱۹	۳/۲۱	کم علاقه‌ی سرمایه‌گذاران بخش خصوصی برای ورود به صنعت گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۱-۵- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد نیروی انسانی

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد نیروی انسانی نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «آشنایی محدود گلکاران با مبانی علمی و فنی پرورش گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «سطح سواد پایین تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۳).

جدول ۴-۱۳- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد نیروی انسانی از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۷۴	۰/۸۶	۳/۱۵	آشنایی محدود گلکاران با مبانی علمی و فنی پرورش گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۳۰۳	۰/۹۹	۳/۲۹	کمبود مروجین و کارشناسان ترویجی گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۳۰۴	۰/۹۹	۳/۲۸	کمبود نیروی انسانی ماهر در بخش گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۳۲۷	۱/۰۳	۳/۱۴	مناسب نبودن تعداد ورود فارغ‌التحصیلان کشاورزی برای اشتغال مولد در این صنعت
۵	۰/۳۲۹	۱/۰۳	۳/۱۲	سطح سواد پایین تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۱-۶- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد تحقیقات، آموزش و ترویج

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد تحقیقات، آموزش و ترویج نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «استفاده ناکافی تولیدکنندگان از تجربیات کشورهای موفق در زمینه تولید گل و گیاه» در بالاترین و «ضعف پارک‌های علم و فناوری در ارائه خدمات به شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور حوزه گل و گیاهان» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۴).

جدول ۴-۱۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد تحقیقات، آموزش و ترویج از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۶۳	۰/۹۴	۳/۵۷	استفاده ناکافی تولیدکنندگان از تجربیات کشورهای موفق در زمینه تولید گل و گیاه
۲	۰/۲۷۵	۰/۸۶	۳/۱۴	عدم ارائه آموزش‌های مهارتی مناسب به شاغلین صنعت گل و گیاهان زینتی

۳	۰/۳۰۰	۱/۰۱	۳/۳۶	ضعف نظام ترویج و انتقال یافته‌های تحقیقاتی در زمینه گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۳۱۸	۱/۱۳	۳/۵۵	عدم استفاده مستمر و صحیح از نتایج طرح‌های تحقیقاتی در واحدهای تولیدی
۵	۰/۳۲۴	۱/۱۶	۳/۵۷	کافی نبودن تحقیقات در حوزه گل و گیاهان زینتی
۶	۰/۳۳۱	۱/۱۶	۳/۵۰	ضعف پارک‌های علم و فناوری در ارائه خدمات به شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور حوزه گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۱-۲-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بازاریابی و فروش

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد بازاریابی و فروش نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «وجود دلالتان و واسطه‌ها در بازار گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «عدم توجه کافی به امر برندسازی در صنعت گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۵).

جدول ۴-۱۵- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بازاریابی و فروش از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۲۵	۰/۵۴	۴/۳۶	وجود دلالتان و واسطه‌ها در بازار گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۱۲۹	۰/۵۳	۴/۱۴	نبود امکانات مناسب در زمینه بسته‌بندی گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۱۶۰	۰/۶۶	۴/۱۴	نبود امکانات و زیرساخت‌های مناسب در زمینه حمل و نقل گل و گیاهان
۴	۰/۱۶۴	۰/۶۹	۴/۲۱	نبود امکانات و زیرساخت‌های مناسب در زمینه نگهداری گل و گیاهان
۵	۰/۱۷۲	۰/۶۶	۳/۸۶	نبود بازار رقابتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی
۶	۰/۱۹۰	۰/۸۰	۴/۲۱	عدم وجود ثبات قیمت در بازار گل و گیاهان زینتی
۷	۰/۱۹۶	۰/۷۸	۴	عدم توجه کافی به امر برندسازی در صنعت گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۱-۲-۸-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد مصرف‌کنندگان

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد مصرف‌کنندگان نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «ضعف قدرت خرید مردم» در بالاترین و «ناکافی بودن نمایشگاه‌های دائمی و فصلی برای عرضه مستقیم گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۶).

جدول ۴-۱۶-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد مصرف‌کنندگان از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۴۱	۰/۶۵	۴/۵۷	ضعف قدرت خرید مردم
۲	۰/۱۷۱	۰/۷۳	۴/۲۳	نبود فرهنگ مناسب مصرف گل و گیاهان زینتی در جامعه
۳	۰/۲۳۰	۰/۷۹	۴/۴۳	دانش و آگاهی پایین مردم نسبت به اهمیت مصرف و نگهداری گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۲۶۶	۱/۰۳	۳/۸۶	ناکافی بودن نمایشگاه‌های دائمی و فصلی برای عرضه مستقیم گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۱-۲-۹-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد صادرات

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد صادرات نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «عدم فرآوری مناسب محصولات متناسب با نیاز بازارهای هدف» در بالاترین و «حضور بدون برنامه در نمایشگاه‌های بین‌المللی گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۷).

جدول ۴-۱۷-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد صادرات از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۲۹	۰/۵۳	۴/۱۴	عدم فرآوری مناسب محصولات متناسب با نیاز بازارهای هدف
۲	۰/۱۳۹	۰/۵۵	۴	عدم برنامه‌ریزی دقیق در تولید، بازاریابی و بازاریابی متناسب با بازارهای جهانی
۳	۰/۱۴۲	۰/۶۰	۴/۲۳	نبود پایانه متمرکز فروش و صادرات گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۱۶۶	۰/۶۹	۴/۱۵	عدم رعایت استانداردهای کیفی در تجارت بین‌المللی گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۱۹۳	۰/۸۰	۴/۱۵	نبود مرجع واحد برای سیاستگذاری در امر صادرات گل و گیاهان

زینتی			
۶	۰/۱۹۶	۰/۷۳	۳/۷۱
بالا بودن قیمت تمام شده گل و گیاهان تولید داخل در مقایسه با دیگر کشورها			
۷	۰/۲۰۹	۰/۸۶	۴/۱۴
تک‌بازاره بودن صادرکنندگان (عدم امکان صادرات به بازارهای متنوع)			
۸	۰/۲۱۲	۰/۸۰	۳/۷۹
عدم پرداخت یارانه صادراتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی			
۹	۰/۲۲۱	۰/۸۳	۳/۷۷
عدم سرمایه‌گذاری مناسب در بخش صادرات گل و گیاهان زینتی			
۱۰	۰/۲۸۵	۱/۰۲	۳/۵۷
عدم وجود تشکلهای و تعاونی‌های فعال در امر صادرات گل و گیاهان زینتی			
۱۱	۰/۲۹۶	۱/۰۲	۳/۴۳
حضور بدون برنامه در نمایشگاه‌های بین‌المللی گل و گیاهان زینتی			

۴-۲-۱-۲-۱۰-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «ضعف زنجیره ارزش در صنعت گل و گیاهان زینتی (نبود ارتباط تعریف شده و مناسب بین تولید، حمل و نقل، صادرکننده، خریدار عمده و خرده فروشان)» در بالاترین و «موازی کاری و تصمیم‌گیری‌های غیرکارشناسی در بخش دولتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۸).

جدول ۴-۱۸-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۸۱	۰/۷۷	۴/۲۷	ضعف زنجیره ارزش در صنعت گل و گیاهان زینتی (نبود ارتباط تعریف شده و مناسب بین تولید، حمل و نقل، صادرکننده، خریدار عمده و خرده فروشان)
۲	۰/۲۰۴	۰/۷۷	۳/۸۰	ضعف حمایت کافی و واقعی دولت از تولیدکنندگان و صادرکنندگان گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۲۱۰	۰/۸۸	۴/۲۰	توجه ناکافی دولت به توسعه ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های داخلی در زمینه تولید و صادرات گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۲۲۵	۰/۸۸	۳/۹۳	فراگیر نبودن بیمه گلخانه‌ها و محصولات گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۲۷۷	۱/۰۳	۳/۷۳	بروکراسی اداری برای اخذ مجوزها و استعلامات برای تأسیس و بهره‌برداری گلخانه، واردات و صادرات و ...

۴-۲-۱-۱۱- رتبه‌بندی کلی چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی

رتبه‌بندی ابعاد ۱۰ گانه چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه ابعاد «بالا بودن قیمت تمام شده محصول» و «بازاریابی و فروش» در بالاترین و «تحقیقات، آموزش و ترویج» و «نیروی انسانی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۱۹).

جدول ۴-۱۹- رتبه‌بندی کلی چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

چالش‌ها و مشکلات	میانگین رتبه‌ای	انحراف معیار	ضریب تغییرات	رتبه
بالا بودن قیمت تمام شده محصول	۳/۹۳	۰/۴۴	۰/۱۱۲	۱
بازاریابی و فروش	۴/۱۳	۰/۴۹	۰/۱۱۸	۲
مصرف‌کنندگان	۴	۰/۴۸	۰/۱۲۰	۳
کیفیت تولید	۳/۶۴	۰/۵۱	۰/۱۴۱	۴
مالی تسهیلاتی	۳/۸۶	۰/۵۸	۰/۱۵۱	۵
صادرات	۳/۸۷	۰/۶۱	۰/۱۵۷	۶
زیرساختی / فناوری	۳/۶۴	۰/۵۸	۰/۱۵۸	۷
سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی	۳/۹۶	۰/۷۱	۰/۱۷۹	۸
نیروی انسانی	۳/۲۰	۰/۹۰	۰/۲۸۱	۹
تحقیقات، آموزش و ترویج	۳/۳۹	۰/۹۹	۰/۲۹۱	۱۰

۴-۲-۱-۳- راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی

در این بخش، یافته‌های مربوط به توزیع فراوانی هر یک از ابعاد مربوط به راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز و در ادامه رتبه‌بندی کلی این ابعاد بر اساس ضریب تغییرات ارائه شده است.

۴-۲-۱-۳-۱-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بازاریابی و فروش

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد بازاریابی و فروش نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی با حمایت دولت» در بالاترین و «حضور صنعت گل و گیاهان زینتی در بورس محصولات کشاورزی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۲۰).

جدول ۴-۲۰- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بازاریابی و فروش از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۴۲	۰/۶۲	۴/۳۳	تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی با حمایت دولت
۲	۰/۱۴۶	۰/۵۹	۴/۰۷	تقویت تشکلهای و تعاونی‌های تخصصی در امر گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۱۶۹	۰/۷۳	۴/۲۹	بسته‌بندی مناسب گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۱۷۳	۰/۷۱	۴/۱۳	حمل و نقل مناسب گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۱۷۹	۰/۷۰	۳/۹۳	توسعه بازاریابی نوین با بهره‌گیری از فناوری‌های جدید در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات
۶	۰/۱۷۹	۰/۷۰	۳/۹۳	ایجاد نمایشگاه‌های دائمی گل و گیاهان زینتی در سطح ملی
۷	۰/۱۸۰	۰/۷۴	۴/۱۳	توسعه تبلیغات در بخش گل و گیاهان زینتی
۸	۰/۱۹۷	۰/۷۲	۳/۶۷	ایجاد بازارچه‌ها و نمایشگاه‌های دائمی و مراکز خرید و فروش گل و گیاهان زینتی در استان
۹	۰/۲۰۳	۰/۸۰	۳/۹۳	حضور صنعت گل و گیاهان زینتی در بورس محصولات کشاورزی

۴-۲-۱-۳-۲-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «برگزاری دوره‌های تخصصی آموزشی در زمینه گل و گیاهان زینتی برای تولیدکنندگان» در بالاترین و «ضروری بودن استفاده از ناظر برای تولید گل و گیاهان زینتی در زمان صدور یا تمدید پروانه بهره‌برداری» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۲۱).

جدول ۴-۲۱- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۰۵	۰/۷۴	۳/۶۰	برگزاری دوره‌های تخصصی آموزشی در زمینه گل و گیاهان زینتی برای تولیدکنندگان
۲	۰/۲۳۰	۰/۸۳	۳/۶۰	انجام فعالیت‌های ترویجی مانند سایت‌های الگویی و بازدیدهای ترویجی و غیره
۳	۰/۲۴۵	۰/۸۳	۳/۴۰	بهره‌گیری از مشاوران کارآزموده در واحدهای تولیدی
۴	۰/۲۶۷	۱/۰۱	۳/۸۰	تربیت کارگران ماهر برای صنعت گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۲۷۰	۰/۹۰	۳/۳۳	پیش‌نیاز قرار دادن گذراندن دوره‌های آموزشی برای تولیدکنندگان برای صدور یا تمدید پروانه تولید
۶	۰/۲۸۶	۰/۹۹	۳/۴۷	توسعه شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی
۷	۰/۲۹۳	۱/۰۶	۳/۶۰	انتخاب سالیانه گلکاران نمونه و اعطای تسهیلات با بهره‌پایین به آنان
۸	۰/۳۰۰	۱/۰۶	۳/۵۳	فراهم نمودن زمینه اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی در صنعت گل و گیاهان زینتی
۹	۰/۳۳۶	۱/۱۹	۳/۵۳	توسعه تربیت دانش‌آموزان دوره‌های متوسطه فنی و حرفه‌ای تولید گل و گیاهان زینتی و دوره‌های تکنیسی (کاردانی) علمی-کاربردی
۱۰	۰/۳۳۸	۱/۰۶	۳/۱۳	آموزش پدافند غیرعامل در صنعت گل و گیاهان زینتی
۱۱	۰/۳۴۷	۰/۹۹	۲/۸۷	ضروری بودن استفاده از ناظر برای تولید گل و گیاهان زینتی در زمان صدور یا تمدید پروانه بهره‌برداری

۴-۲-۱-۳-۳- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد توسعه زیرساخت‌ها و امکانات

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد توسعه زیرساخت‌ها و امکانات نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «برنامه‌ریزی مناسب برای واردات به موقع نهاده‌های مورد نیاز واحدهای پرورش گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «ساخت و توسعه دهکده گل و گیاهان زینتی و ارتباط نزدیک آن با دهکده سلامت» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۲۲).

جدول ۴-۲۲- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد توسعه زیرساخت‌ها و امکانات از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۳۹	۰/۵۹	۴/۲۷	برنامه‌ریزی مناسب برای واردات به موقع نهاده‌های مورد نیاز واحدهای پرورش گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۱۴۳	۰/۶۴	۴/۴۷	ایجاد و توسعه پایانه‌های صادراتی در استان‌های دارای ظرفیت اقتصادی تولید گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۱۶۱	۰/۶۸	۴/۲۰	برنامه‌ریزی مناسب برای تولید نهاده‌های مورد نیاز صنعت گل و گیاهان زینتی با حمایت از بخش خصوصی
۴	۰/۱۶۵	۰/۷۰	۴/۲۷	استفاده از تجهیزات و فناوری نوین و دارای استاندارد مطلوب در امر تولید

۵	۰/۱۶۷	۰/۷۲	۴/۳۳	توسعه زیرساخت‌های گردشگری در حوزه گل و گیاهان زینتی استان
۶	۰/۲۰۴	۰/۷۷	۳/۸۰	توسعه کمی و کیفی واحدهای قرنطینه گل و گیاهان زینتی
۷	۰/۲۰۵	۰/۸۶	۴/۲۰	توسعه زیرساخت‌ها و حمایت از کاربرد فناوری‌های جدید مانند اینترنت اشیاء و هوشمندسازی در صنعت گل و گیاهان زینتی
۸	۰/۲۵۰	۱	۴	ساخت و توسعه دهکده گل و گیاهان زینتی و ارتباط نزدیک آن با دهکده سلامت

۴-۲-۱-۳-۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بهبود فرآیند تولید

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد بهبود فرآیند تولید نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «انتخاب الگوی کشت گل و گیاهان زینتی استان» در بالاترین و «توجه به مزیت‌های نسبی و کیفیت و بازارپسندی در انتخاب نوع محصول تولیدی در هر منطقه» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۲۳).

جدول ۴-۲۳- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بهبود فرآیند تولید از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۵۵	۰/۶۴	۴/۱۳	انتخاب الگوی کشت گل و گیاهان زینتی استان
۴	۰/۱۶۷	۰/۷۲	۴/۳۳	اقتصادی کردن تولید و کاهش هزینه‌های تولید تا سطوح قابل رقابت جهانی
۳	۰/۲۰۴	۰/۷۷	۳/۸۰	توجه به مزیت‌های نسبی و کیفیت و بازارپسندی در انتخاب نوع محصول تولیدی در هر منطقه

۴-۲-۱-۳-۵- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد توسعه صادرات

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد توسعه صادرات نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «ایجاد بازار مشترک گل و گیاهان زینتی با کشورهای همسایه» در بالاترین و «وضع قوانین لازم‌الاجرا برای صادرات گل و گیاهان زینتی استاندارد، درجه‌بندی شده و بایسته‌بندی مناسب» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۲۴).

جدول ۴-۲۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد توسعه صادرات از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۶۷	۰/۷۴	۴/۴۰	ایجاد بازار مشترک گل و گیاهان زینتی با کشورهای همسایه
۲	۰/۱۷۸	۰/۸۰	۴/۴۷	حمایت دولت در زمینه تسهیل امر صادرات گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۱۸۴	۰/۷۷	۴/۲۰	تعامل و ارتباط جهانی به‌ویژه با کشورهای همسایه برای توسعه بازارهای صادراتی

مشتوع				
٤	٠/١٨٦	٠/٨٠	٤/٢٩	تحت پوشش قرار دادن صادرات گل و گیاه توسط صندوق ضمانت صادرات ایران
٥	٠/١٨٧	٠/٨٠	٤/٢٧	حضور مستمر تولید کنندگان در نمایشگاه‌های بین المللی گل و گیاهان زینتی
٦	٠/٢٠٤	٠/٧٤	٣/٦٤	ایجاد و توسعه شرکت های تخصصی در زمینه صادرات گل و گیاهان زینتی
٧	٠/٢٢١	٠/٩٢	٤/١٣	آشنایی صادر کنندگان با قوانین و مقررات گمرکی و واردات کشورهای مختلف
٨	٠/٢٨٠	١/١٠	٣/٩٣	وضع قوانین لازم‌الاجرا برای صادرات گل و گیاهان زینتی استاندارد، درجه بندی شده و وابسته بندی مناسب

٢-٤-١-٣-٦- رتبه بندی گویه های مربوط به بعد پژوهش و فناوری

رتبه بندی گویه های تشکیل دهنده بعد پژوهش و فناوری نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «تجاری سازی یافته های تحقیقاتی در بخش گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «ایجاد پارک علم و فناوری کشاورزی و حمایت پارک از شرکت های دانش بنیان و افراد فناور در حوزه گل و گیاهان زینتی» در پایین ترین رتبه ها قرار داشتند (جدول ٤-٢٥).

جدول ٤-٢٥- رتبه بندی گویه های مربوط به بعد پژوهش و فناوری از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه ای	گویه
١	٠/٢٠٨	٠/٩٠	٤/٣٣	تجاری سازی یافته های تحقیقاتی در بخش گل و گیاهان زینتی
٢	٠/٢٢١	٠/٩٠	٤/٠٧	انجام تحقیقات کاربردی و بنیادی به منظور بهبود کمی و کیفی تولید تا سطوح قابل رقابت در عرصه های جهانی
٣	٠/٢٢٣	٠/٨٢	٣/٦٧	تعامل بیشتر بخش تولید و ترویج و تحقیقات و علم محور نمودن فرآیند تولید گل و گیاهان زینتی
٤	٠/٢٢٥	٠/٨٥	٣/٨٠	تسهیل عقد قراردادهای علمی، پژوهشی و تولیدی بخش دولتی با فعالان، محققین و دانشمندان حوزه گل و گیاهان زینتی
٥	٠/٢٦٦	٠/٩٨	٣/٦٧	ایجاد پارک علم و فناوری کشاورزی و حمایت پارک از شرکت های دانش بنیان و افراد فناور در حوزه گل و گیاهان زینتی

٢-٤-١-٣-٧- رتبه بندی گویه های مربوط به بعد تسهیلاتی - حمایتی

رتبه بندی گویه های تشکیل دهنده بعد تسهیلاتی - حمایتی نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه «تخصیص یارانه به حامل های انرژی در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «توسعه بیمه کارآمد و دیگر سازوکارهای مدیریت ریسک» در پایین ترین رتبه ها قرار داشتند (جدول ٤-٢٦).

جدول ۴-۲۶- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد تسهیلاتی - حمایتی از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۸۹	۰/۷۶	۴	تخصیص یارانه به حامل‌های انرژی در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۲۱۷	۰/۸۸	۴/۰۷	اعطای تسهیلات ارزان قیمت و بسته‌های حمایتی به تولیدکنندگان
۳	۰/۲۲۷	۰/۸۶	۳/۸۰	حمایت دولت از بخش خصوصی برای ساخت انبارهای مجهز نگهداری و واحدهای مجهز سورتینگ و بسته‌بندی
۴	۰/۲۳۷	۰/۹۲	۳/۸۷	تخصیص یارانه حمل و نقل در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۲۳۷	۰/۸۸	۳/۷۳	تخصیص یارانه به تولیدکنندگان برای بکارگیری نهاده‌ها و تجهیزات مورد نیاز
۶	۰/۲۹۶	۱/۱۶	۳/۹۳	همکاری و تعامل دستگاه‌های مرتبط و کاهش بروکراسی اداری
۷	۰/۳۱۱	۱/۱۶	۳/۷۳	توسعه بیمه کارآمد و دیگر سازوکارهای مدیریت ریسک

۴-۲-۱-۳-۸- رتبه‌بندی کلی راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی

رتبه‌بندی ابعاد هفت گانه راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه ابعاد «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات» و «بازاریابی و فروش» در بالاترین و «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی» و «پژوهش و فناوری» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۲۷).

جدول ۴-۲۷- رتبه‌بندی کلی راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	راهکارها
۱	۰/۱۰۰	۰/۴۲	۴/۱۹	توسعه زیرساخت‌ها و امکانات
۲	۰/۱۱۹	۰/۴۸	۴/۰۶	بازاریابی و فروش
۳	۰/۱۴۹	۰/۶۱	۴/۰۹	بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)
۴	۰/۱۵۵	۰/۶۴	۴/۱۳	توسعه صادرات
۵	۰/۱۸۳	۰/۷۱	۳/۸۸	تسهیلاتی - حمایتی
۶	۰/۱۸۵	۰/۷۱	۳/۸۶	پژوهش و فناوری
۷	۰/۲۰۸	۰/۷۲	۳/۴۴	آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی

۴-۲-۲- یافته‌های توصیفی تولیدکنندگان

۴-۲-۲-۱- ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای

توزیع فراوانی تولیدکنندگان مورد مطالعه بر حسب جنسیت نشان می‌دهد که ۱۲۳ آنها (۹۱/۱ درصد) مرد و بقیه آنها یعنی ۱۲ نفر (۸/۹ درصد) زن بودند (جدول ۴-۲۸).

جدول ۴-۲۸- توزیع فراوانی تولیدکنندگان مورد مطالعه بر اساس جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد	نما
مرد	۱۲۳	۹۱/۱	مرد
زن	۱۲	۸/۹	
جمع	۱۳۵	۱۰۰	

یافته‌های حاصل از تحقیق در خصوص بررسی سن تولیدکنندگان مورد مطالعه نشان داد که میانگین سنی آنها حدود ۴۳ سال، حداقل ۲۲ و حداکثر ۷۰ بود. همچنین، بیشتر پاسخگویان (۴۵/۲ درصد) در گروهی سنی ۴۰ تا ۵۰ سال و کمترین آنها (۵/۲ درصد) در گروه بالاتر از ۶۰ سال قرار داشتند (جدول ۴-۲۹).

جدول ۴-۲۹- توزیع فراوانی تولیدکنندگان مورد مطالعه بر اساس سن

سن (سال)	فراوانی	درصد	نما
کمتر از ۳۰	۱۰	۷/۴	۴۰ تا ۵۰
۳۰ تا ۴۰	۳۵	۲۵/۹	
۴۰ تا ۵۰	۶۱	۴۵/۲	
۵۰ تا ۶۰	۱۲	۸/۹	
بیشتر از ۶۰	۷	۵/۲	
بدون پاسخ	۱۰	۷/۴	
جمع	۱۳۵	۱۰۰	

بررسی وضعیت تحصیلی تولیدکنندگان مورد مطالعه نشان داد که بیشتر آنها یعنی ۵۱ نفر (۳۷/۸ درصد) دارای مدرک تحصیلی دیپلم و کمترین آنها یعنی ۲ نفر (۱/۵ درصد) کارشناسی بود (جدول ۴-۳۰).

جدول ۴-۳۰- توزیع فراوانی تولیدکنندگان مورد مطالعه بر اساس سطح تحصیلات

سطح تحصیلات	فراوانی	درصد	نما
زیر دیپلم	۳۱	۲۳	دیپلم
دیپلم	۵۱	۳۷/۸	
کاردانی	۴	۳	
کارشناسی	۳۱	۲۳	
کارشناسی ارشد	۸	۵/۹	
دکتری	۲	۱/۵	
بدون پاسخ	۸	۵/۹	
جمع	۱۳۵	۱۰۰	

یافته‌های حاصل از تحقیق در خصوص بررسی سابقه کار تولیدکنندگان مورد مطالعه در حوزه گل و گیاهان زینتی نشان داد که میانگین سابقه کار آنها حدود ۱۶ سال، حداقل یک و حداکثر ۴۰ بود. همچنین، بیشتر پاسخگویان (۶۵/۹ درصد) در گروه ۱۰ تا ۲۰ سال و ۵ نفر (۳/۷ درصد) در گروه بالاتر از ۳۰ سال سابقه در حوزه گل و گیاهان زینتی قرار داشتند (جدول ۴-۳۱).

جدول ۴-۳۱- توزیع فراوانی تولیدکنندگان مورد مطالعه بر اساس سابقه کار در حوزه گل و گیاهان زینتی

سابقه کار در حوزه			
گل و گیاهان زینتی	فراوانی	درصد	نما
(سال)			
کمتر از ۱۰	۲۹	۲۱/۵	۱۰ تا ۲۰ سال
۱۰ تا ۲۰	۸۹	۶۵/۹	
۲۰ تا ۳۰	۱۲	۸/۹	
بیشتر از ۳۰	۵	۳/۷	
جمع	۱۳۵	۱۰۰	

یافته‌های حاصل از تحقیق در خصوص بررسی نوع گل و گیاهان زینتی اصلی تولیدی تولیدکنندگان مورد مطالعه نشان داد که بیشتر آنها (۶۶/۷ درصد) به تولید گل‌های زینتی اشتغال داشتند (جدول ۴-۳۲).

جدول ۴-۳۲- توزیع فراوانی تولیدکنندگان مورد مطالعه بر اساس گل و گیاهان زینتی اصلی تولیدی

گل و گیاهان زینتی اصلی تولیدی	فراوانی	درصد	نما
-------------------------------	---------	------	-----

گل های زینتی	۹۰	۶۶/۷
نهال های گرمسیری	۳	۲/۲
فضای باز	۲۸	۲۰/۷
سایر	۲	۱/۵
بدون پاسخ	۱۲	۸/۹
جمع	۱۳۵	۱۰۰

یافته های حاصل از تحقیق در خصوص بررسی شیوه تولیدی تولیدکنندگان مورد مطالعه نشان داد که بیشتر آنها (۵۸/۵ درصد) به شیوه نیمه صنعتی به تولید گل های زینتی اشتغال داشتند و تنها ۵ نفر از افرادی که به این سوال پاسخ دادند (۳/۷ درصد) شیوه تولید مدرن داشتند (جدول ۴-۳۳).

جدول ۴-۳۳- توزیع فراوانی تولیدکنندگان مورد مطالعه بر اساس شیوه تولید

شیوه تولید	فراوانی	درصد	نما
سنتی	۳۸	۲۸/۱	
نیمه صنعتی	۷۹	۵۸/۵	نیمه صنعتی
مدرن	۵	۳/۷	
بدون پاسخ	۱۳	۹/۶	
جمع	۱۳۵	۱۰۰	

یافته های حاصل از تحقیق در خصوص عضویت تولیدکنندگان مورد مطالعه در اتحادیه/صنف یا تعاونی در حوزه گل و گیاهان زینتی نشان داد که از بین افرادی که به این سوال پاسخ دادند، تقریباً نیمی از آنها (۵۰/۸ درصد) عضو و بقیه (۴۹/۲ درصد) عضو نبوده اند (جدول ۴-۳۴).

جدول ۴-۳۴- توزیع فراوانی تولیدکنندگان مورد مطالعه بر اساس عضویت در اتحادیه/صنف یا تعاونی در حوزه گل و گیاهان زینتی

عضویت در اتحادیه/صنف یا تعاونی	فراوانی	درصد	درصد معتبر	نما
بلی	۶۰	۴۴/۴	۵۰/۸	
خیر	۵۸	۴۳	۴۹/۲	بلی
بدون پاسخ	۱۷	۱۲/۶	---	
جمع	۱۳۵	۱۰۰		

۴-۲-۲-۲- چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی

در این بخش، یافته‌های مربوط به توزیع فراوانی هر یک از ابعاد مربوط به چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی از دیدگاه تولیدکنندگان و در ادامه رتبه‌بندی کلی این ابعاد بر اساس ضریب تغییرات ارائه شده است.

۴-۲-۲-۱- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بالا بودن قیمت تمام شده محصول

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد قیمت تمام شده محصول نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «گرانی وسایل و تجهیزات گلخانه‌های استاندارد» در بالاترین و «هزینه‌های بالای حمل و نقل» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۳۵).

جدول ۴-۳۵- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بالا بودن قیمت تمام شده محصول از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای*	گویه
۱	۰/۱۶۶	۰/۷۶	۴/۵۶	گرانی وسایل و تجهیزات گلخانه
۲	۰/۱۷۸	۰/۷۸	۴/۳۹	هزینه بالای نهاده‌های تولید
۳	۰/۱۹۲	۰/۸۴	۴/۴۰	هزینه بالای انرژی
۴	۰/۲۰۴	۰/۸۹	۴/۳۳	دستمزدهای بالای نیروی کار
۵	۰/۲۱۶	۰/۹۱	۴/۱۹	هزینه‌های بالای حمل و نقل

* طیف لیکرت (۱=خیلی کم، ۲=کم، ۳=متوسط، ۴=زیاد و ۵=خیلی زیاد)

۴-۲-۲-۲- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد زیرساختی / فناوری

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد زیرساختی / فناوری نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «کم توجهی به تولید و بومی‌سازی فناوری‌های جدید در صنعت گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «کوچک بودن واحدهای تولید و عدم امکان تولید اقتصادی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۳۶).

جدول ۴-۳۶- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد زیرساختی / فناوری از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۶۴	۱/۰۶	۴/۰۲	کم توجهی به تولید و بومی‌سازی فناوری‌های جدید در صنعت گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۳۰۵	۱/۱۴	۳/۷۳	کمبود منابع آبی برای تامین نیاز گلخانه‌ها

۴-۲-۳-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد کیفیت تولید

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد کیفیت تولید نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «بهره-وری پائین عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی کار، آب و...)» در بالاترین و «عدم رعایت مناسب استانداردهای تولید در فرایند تولید و پرورش گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۳۷).

جدول ۴-۳۷- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد کیفیت تولید از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۶۹	۱/۰۴	۳/۸۶	بهره‌وری پائین عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی کار، آب و...)
۲	۰/۲۸۱	۱/۱۰	۳/۹۳	پایین بودن کیفیت نهاده‌های تولید (سموم، کود، ...)
۳	۰/۲۸۹	۱/۱۲	۳/۸۷	تولید پراکنده و نبود شبکه منسجم ارتباطی بین تولیدکنندگان
۴	۰/۳۱۵	۱/۱۷	۳/۷۱	بالا بودن ضایعات در مزارع و گلخانه‌های تولید گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۳۲۰	۱/۱۸	۳/۷۰	عدم رعایت مناسب استانداردهای تولید در فرایند تولید و پرورش گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۴-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد مالی تسهیلاتی

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد مالی تسهیلاتی نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «امنیت ناکافی سرمایه‌گذاری به دلیل عدم ثبات بازار گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «علاقه‌مندی محدود سرمایه-گذاران بخش خصوصی برای ورود صنعت گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۳۸).

جدول ۴-۳۸- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد مالی تسهیلاتی از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۸۳	۰/۷۸	۴/۲۷	امنیت ناکافی سرمایه‌گذاری به دلیل عدم ثبات بازار گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۱۹۴	۰/۸۱	۴/۱۸	وجود نوسانات ارزی
۳	۰/۲۲۵	۰/۹۴	۴/۱۶	تسهیلات با بهره سنگین و بدون تنفس بازپرداخت برای شاغلان

صنعت گل و گیاهان زینتی				
۴	۰/۲۷۸	۱/۰۹	۳/۹۲	کمیود نقدینگی و سرمایه در گردش تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۳۰۰	۱/۱۴	۳/۷۹	علاقه‌مندی محدود سرمایه‌گذاران بخش خصوصی برای ورود صنعت گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۲-۵- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد نیروی انسانی

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد نیروی انسانی نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «آشنایی محدود گلکاران با مبانی علمی و فنی پرورش گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «سطح سواد پایین تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۳۹).

جدول ۴-۳۹- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد نیروی انسانی از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۷۷	۱/۰۵	۳/۷۷	آشنایی محدود گلکاران با مبانی علمی و فنی پرورش گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۳۰۸	۱/۱۳	۳/۶۸	مناسب نبودن تعداد ورود فارغ‌التحصیلان کشاورزی برای اشتغال مولد در این صنعت
۳	۰/۳۱۸	۱/۱۶	۳/۶۵	کمیود مروجین و کارشناسان ترویجی گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۳۲۳	۱/۱۴	۳/۵۴	کمیود نیروی انسانی ماهر در بخش گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۳۴۸	۱/۲۲	۳/۵۱	سطح سواد پایین تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۲-۶- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد تحقیقات، آموزش و ترویج

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد تحقیقات، آموزش و ترویج نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «استفاده ناکافی تولیدکنندگان از تجربیات کشورهای موفق در زمینه تولید گل و گیاه» در بالاترین و «عدم ارائه آموزش‌های مهارتی مناسب به بهره‌برداران» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۰).

جدول ۴-۴۰- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد تحقیقات، آموزش و ترویج از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه
------	--------------	--------------	---------	------

رتبه‌ای	معیار	تغییرات	
۳/۸۴	۱/۱۲	۰/۲۱۹	۱ استفاده ناکافی تولیدکنندگان از تجربیات کشورهای موفق در زمینه تولید گل و گیاه
۳/۸۷	۰/۹۱	۰/۲۳۶	۲ عدم استفاده مستمر و صحیح از نتایج طرح‌های تحقیقاتی در واحدهای تولیدی
۳/۸۵	۱/۰۵	۰/۲۷۲	۳ کافی نبودن تحقیقات در حوزه گل و گیاهان زینتی
۳/۷۵	۱/۰۹	۰/۲۹۰	۴ ضعف در نظام ترویج و انتقال یافته‌های تحقیقاتی در زمینه گل و گیاهان زینتی
۳/۵۴	۱/۱۲	۰/۳۱۶	۵ عدم ارائه آموزش‌های مهارتی مناسب به بهره‌برداران

۴-۲-۲-۲-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بازاریابی و فروش

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد بازاریابی و فروش نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «وجود دلالتان و واسطه‌ها در بازار گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «نبود بازار رقابتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۱).

جدول ۴-۴۱-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بازاریابی و فروش از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۳۵	۰/۹۸	۴/۱۷	وجود دلالتان و واسطه‌ها در بازار گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۲۴۹	۰/۹۷	۳/۹۱	نبود امکانات و زیرساخت‌های مناسب در زمینه حمل و نقل گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۲۵۷	۱/۰۳	۴/۰۱	عدم وجود ثبات قیمت در بازار گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۲۵۸	۱/۰۱	۳/۹۳	نبود امکانات مناسب در زمینه بسته‌بندی گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۲۶۲	۱	۳/۸۲	نبود امکانات و زیرساخت‌های مناسب در زمینه نگهداری گل و گیاهان زینتی
۶	۰/۲۶۳	۱/۰۲	۳/۸۶	نبود بازار رقابتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۲-۸- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد مصرف‌کنندگان

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد مصرف‌کنندگان نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «ضعف قدرت خرید مردم» در بالاترین و «نبود فرهنگ مناسب مصرف گل و گیاهان زینتی در جامعه» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۲).

جدول ۴-۴۲- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد مصرف‌کنندگان از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۱۸	۰/۹۱	۴/۱۶	ضعف قدرت خرید مردم
۲	۰/۲۳۰	۰/۹۰	۳/۹۲	دانش و آگاهی پایین مردم نسبت به اهمیت مصرف و نگهداری گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۲۵۳	۰/۹۹	۳/۹۳	ناکافی بودن نمایشگاه‌های دائمی و فصلی برای عرضه مستقیم گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۲۵۶	۱	۳/۹۲	نبود فرهنگ مناسب مصرف گل و گیاهان زینتی در جامعه

۴-۲-۲-۹- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد صادرات

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد صادرات نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «عدم پرداخت یارانه صادراتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «بالا بودن قیمت تمام شده گل و گیاهان تولید داخل در مقایسه با دیگر کشورها» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۳).

جدول ۴-۴۳- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد صادرات از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۰۱	۰/۸۶	۴/۲۶	عدم پرداخت یارانه صادراتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۲۲۰	۰/۹۰	۴/۱۱	عدم برنامه‌ریزی دقیق در تولید، بازاریابی و بازاریابی متناسب با بازارهای جهانی
۳	۰/۲۳۴	۰/۹۵	۴/۰۵	حضور بدون برنامه در نمایشگاه‌های بین‌المللی گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۲۳۷	۰/۹۷	۴/۱۱	عدم سرمایه‌گذاری مناسب در بخش صادرات گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۲۴۰	۱	۴/۱۵	نبود مرجع واحد برای سیاستگذاری در امر صادرات گل و گیاهان زینتی
۶	۰/۲۴۱	۰/۹۹	۴/۱۰	موانع متعدد برای حضور مداوم صادرکنندگان در بازارهای مختلف

جهانی گل و گیاهان زینتی			
۷	۰/۲۶۰	۱/۰۴	۳/۹۹
عدم فرآوری مناسب گل و گیاهان زینتی متناسب با نیاز بازارهای هدف			
۸	۰/۲۶۲	۱/۰۶	۴/۰۶
نبود پایانه متمرکز فروش و صادرات گل و گیاهان زینتی			
۹	۰/۲۶۳	۱/۰۵	۴
عدم وجود تشکلهای و تعاونیهای فعال در امر صادرات گل و گیاهان زینتی			
۱۰	۰/۲۷۳	۱/۰۹	۴
عدم رعایت استانداردهای کیفی در تجارت بینالمللی گل و گیاهان زینتی			
۱۱	۰/۲۸۱	۱/۱۱	۳/۹۴
بالا بودن قیمت تمام شده گل و گیاهان تولید داخل در مقایسه با دیگر کشورها			

۴-۲-۲-۱۰- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «بروکراسی اداری برای اخذ مجوزها و استعلامات برای تاسیس و بهره‌برداری گلخانه، واردات و صادرات و ...» در بالاترین و «فراگیر نبودن بیمه گلخانه‌ها و محصولات گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۴).

جدول ۴-۴۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۷۰	۰/۷۵	۴/۴۵	بروکراسی اداری برای اخذ مجوزها و استعلامات برای تاسیس و بهره‌برداری گلخانه، واردات و صادرات و ...
۲	۰/۱۸۸	۰/۸۳	۴/۳۹	ضعف حمایت کافی و واقعی دولت از تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۱۹۰	۰/۸۰	۴/۱۹	کم توجهی به زنجیره ارزش در صنعت گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۱۹۴	۰/۸۳	۴/۲۶	کم توجهی دولت به توسعه ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های تولید و صادرات گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۲۰۲	۰/۸۶	۴/۲۷	موازی کاری و تصمیم‌گیری‌های غیرکارشناسی در بخش دولتی
۶	۰/۲۵۶	۱/۰۷	۴/۱۸	فراگیر نبودن بیمه گلخانه‌ها و محصولات گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۲-۱۱- رتبه‌بندی کلی چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی

رتبه‌بندی ابعاد ۱۰ گانه چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه ابعاد «بالا بودن قیمت تمام شده محصول» و «سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی» در بالاترین و «نیروی انسانی» و «کیفیت تولید» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۵).

جدول ۴-۴۵- رتبه‌بندی کلی چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	چالش‌ها و مشکلات
۱	۰/۱۴۹	۰/۶۵	۴/۳۸	بالا بودن قیمت تمام شده محصول
۲	۰/۱۵۰	۰/۶۴	۴/۲۹	سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی
۳	۰/۱۷۱	۰/۷۰	۴/۰۹	مالی تسهیلاتی
۴	۰/۱۸۶	۰/۷۶	۴/۰۷	صادرات
۵	۰/۲۰۱	۰/۷۹	۳/۹۳	بازاریابی و فروش
۶	۰/۲۰۲	۰/۸۱	۳/۹۹	مصرف‌کنندگان
۷	۰/۲۲۷	۰/۸۶	۳/۷۸	تحقیقات، آموزش و ترویج
۸	۰/۲۳۱	۰/۸۸	۳/۸۱	زیرساختی / فناوری
۹	۰/۲۴۲	۰/۹۲	۳/۸۲	کیفیت تولید
۱۰	۰/۲۶۴	۰/۹۶	۳/۶۳	نیروی انسانی

۴-۲-۲-۳- راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی

در این بخش، یافته‌های مربوط به توزیع فراوانی هر یک از ابعاد مربوط به راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز از دیدگاه تولیدکنندگان و در ادامه رتبه‌بندی کلی این ابعاد بر اساس ضریب تغییرات ارائه شده است.

۴-۲-۲-۱- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بازاریابی و فروش

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد بازاریابی و فروش نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی با حمایت دولت» در بالاترین و «تقویت تشکلهای و تعاونی‌های تخصصی در امر گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۶).

جدول ۴-۴۶- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بازاریابی و فروش از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۰۳	۰/۸۶	۴/۲۳	تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی با حمایت دولت
۲	۰/۲۱۰	۰/۸۸	۴/۱۷	بسته‌بندی مناسب گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۲۱۰	۰/۸۸	۴/۱۸	ایجاد نمایشگاه‌های دائمی گل و گیاهان زینتی در سطح ملی
۴	۰/۲۱۳	۰/۸۸	۴/۱۵	حمل و نقل مناسب گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۲۱۴	۰/۸۹	۴/۱۶	توسعه تبلیغات در بخش گل و گیاهان زینتی
۶	۰/۲۱۷	۰/۸۹	۴/۱۰	توسعه بازاریابی نوین با بهره‌گیری از فناوری‌های جدید در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات
۷	۰/۲۳۵	۰/۹۸	۴/۱۹	ایجاد بازارچه‌ها و نمایشگاه‌های دائمی و مراکز خرید و فروش گل و گیاهان زینتی در استان
۸	۰/۲۳۷	۰/۹۶	۴/۰۵	حضور صنعت گل و گیاهان زینتی در بورس محصولات کشاورزی
۹	۰/۲۴۲	۰/۹۸	۴/۰۶	توسعه برندسازی در صنعت گل و گیاهان زینتی
۱۰	۰/۲۴۹	۱	۴/۰۳	تقویت تشکله‌ها و تعاونی‌های تخصصی در امر گل و گیاهان زینتی

۴-۲-۲-۲-۲- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «برگزاری دوره‌های تخصصی آموزشی در زمینه گل و گیاهان زینتی برای تولیدکنندگان» در بالاترین و «پیش‌نیاز قرار دادن گذراندن دوره‌های آموزشی برای تولیدکنندگان برای صدور یا تمدید پروانه تولید» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۷).

جدول ۴-۴۷- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۲۲	۰/۹	۴/۰۵	برگزاری دوره‌های تخصصی آموزشی در زمینه گل و گیاهان زینتی برای تولیدکنندگان
۲	۰/۲۳۶	۰/۹۵	۴/۰۲	انجام فعالیت‌های ترویجی مانند ایجاد سایت‌های الگویی و بازدیدهای ترویجی و غیره
۳	۰/۲۳۸	۰/۹۵	۳/۹۹	توسعه تربیت دانش‌آموزان دوره‌های متوسطه فنی و حرفه‌ای تولید گل و

گیاهان زینتی و دوره‌های تکپسینی (کاردانی) علمی-کاربردی				
۴	۰/۲۵۲	۱/۰۱	۴	انتخاب سالیانه گلکاران نمونه و اعطای تسهیلات با بهره پایین به آنان
۵	۰/۲۵۳	۱/۰۱	۴	فراهم نمودن زمینه اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی در صنعت گل و گیاهان زینتی
۶	۰/۲۵۵	۱/۰۲	۳/۹۹	تربیت کارگران ماهر برای صنعت گل و گیاهان زینتی
۷	۰/۲۷۵	۱/۰۵	۳/۸۳	توسعه شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی
۸	۰/۲۷۸	۱/۰۵	۳/۷۹	ضروری بودن استفاده از ناظر برای تولید گل و گیاهان زینتی در زمان صدور یا تمدید پروانه بهره‌برداری
۹	۰/۲۸۲	۱/۰۸	۳/۸۲	بهره‌گیری از مشاوران کارآموده در واحدهای تولیدی
۱۰	۰/۲۹۰	۱/۱۳	۳/۹۱	پیش‌نیاز قرار دادن گذراندن دوره‌های آموزشی برای تولیدکنندگان برای صدور یا تمدید پروانه تولید

۴-۲-۳-۳-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد توسعه زیرساخت‌ها و امکانات

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد توسعه زیرساخت‌ها و امکانات نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «ایجاد و توسعه پایانه‌های صادراتی در استان‌های دارای ظرفیت اقتصادی تولید گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «توسعه کمی و کیفی واحدهای قرنطینه گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۸).

جدول ۴-۴۸-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد توسعه زیرساخت‌ها و امکانات از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۱۱	۰/۹۰	۴/۲۷	ایجاد و توسعه پایانه‌های صادراتی در استان‌های دارای ظرفیت اقتصادی تولید گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۲۱۲	۰/۹۰	۴/۲۳	توسعه زیرساخت‌های گردشگری در حوزه گل و گیاهان زینتی استان
۳	۰/۲۱۶	۰/۹	۴/۱۷	برنامه‌ریزی مناسب برای واردات به موقع نهاده‌های مورد نیاز واحدهای پرورش گل و گیاهان زینتی
۴	۰/۲۲۰	۰/۹۰	۴/۰۷	توسعه زیرساخت‌ها و حمایت از کاربرد فناوری‌های جدید مانند اینترنت اشیا و هوشمندسازی در صنعت گل و گیاهان زینتی
۵	۰/۲۲۹	۰/۹۲	۴/۰۴	ساخت و توسعه دهکده گل و گیاهان زینتی و ارتباط نزدیک آن با دهکده سلامت

استفاده از تجهیزات و فناوری نوین و دارای استاندارد مطلوب در امر تولید	۴/۰۲	۰/۹۵	۰/۲۳۵	۶
برنامه‌ریزی مناسب برای تولید نهاده‌های مورد نیاز صنعت گل و گیاهان زینتی با حمایت از بخش خصوصی	۳/۹۶	۰/۹۶	۰/۲۴۱	۷
توسعه کمی و کیفی واحدهای قرنطینه گل و گیاهان زینتی	۳/۷۲	۰/۹۵	۰/۲۵۶	۸

۴-۲-۳-۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بهبود فرآیند تولید

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد بهبود فرآیند تولید نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «تهیه الگوی کشت گل و گیاهان زینتی استان» در بالاترین و «توجه به مزیت‌های نسبی و کیفیت و بازارپسندی در انتخاب نوع محصول تولیدی در هر منطقه» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۴۹).

جدول ۴-۴۹- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد بهبود فرآیند تولید از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۱۹۱	۰/۸۱	۴/۲۳	تهیه الگوی کشت گل و گیاهان زینتی استان
۴	۰/۲۱۸	۰/۹۲	۴/۲۰	اقتصادی کردن تولید و کاهش هزینه‌های تولید تا سطوح قابل رقابت جهانی
۳	۰/۲۲۹	۰/۹۲	۴/۰۳	توجه به مزیت‌های نسبی و کیفیت و بازارپسندی در انتخاب نوع محصول تولیدی در هر منطقه

۴-۲-۳-۵- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد توسعه صادرات

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد توسعه صادرات نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «تعامل و ارتباط جهانی به‌ویژه با کشورهای همسایه برای توسعه بازارهای صادراتی متنوع» در بالاترین و «پوشش قرار دادن صادرات گل و گیاه توسط صندوق ضمانت صادرات ایران» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۵۰).

جدول ۴-۵۰- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد توسعه صادرات از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۱۰	۰/۸۹	۴/۲۴	تعامل و ارتباط جهانی به‌ویژه با کشورهای همسایه برای توسعه بازارهای

صادراتی متنوع			
۲	۰/۲۲۱	۰/۹۳	۴/۲۰
وضع قوانین لازم‌الاجرا برای صادرات گل و گیاهان زینتی استاندارد، درجه‌بندی شده و با بسته‌بندی مناسب			
۳	۰/۲۳۷	۰/۹۷	۴/۰۹
ایجاد و توسعه شرکت های تخصصی در زمینه صادرات گل و گیاهان زینتی			
۴	۰/۲۴۵	۱/۰۱	۴/۱۲
حضور مستمر تولید کنندگان در نمایشگاه‌های بین المللی گل و گیاهان زینتی			
۵	۰/۲۴۵	۱/۰۱	۴/۱۱
ایجاد بازار مشترک گل و گیاهان زینتی با کشورهای همسایه			
۶	۰/۲۵۳	۱/۰۲	۴/۰۳
آشنایی صادرکنندگان با قوانین و مقررات گمرکی و واردات کشورهای مختلف			
۷	۰/۲۵۶	۱/۰۵	۴/۱۰
حمایت دولت در زمینه تسهیل امر صادرات گل و گیاهان زینتی			
۸	۰/۲۶۰	۱/۰۶	۴/۰۹
تحت پوشش قرار دادن صادرات گل و گیاه توسط صندوق ضمانت صادرات ایران			

۴-۲-۳-۶- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد پژوهش و فناوری

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد پژوهش و فناوری نشان داد که از دیدگاه تولید کنندگان مورد مطالعه «تعامل بیشتر بخش تولید و ترویج و تحقیقات و علم محور نمودن فرآیند تولید گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و «تعامل بیشتر بخش تولید و ترویج و تحقیقات و علم محور نمودن فرآیند تولید گل و گیاهان زینتی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۵۱).

جدول ۴-۵۱- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد پژوهش و فناوری از دیدگاه تولید کنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۳۶	۱	۴/۲۲	تعامل بیشتر بخش تولید و ترویج و تحقیقات و علم محور نمودن فرآیند تولید گل و گیاهان زینتی
۲	۰/۲۴۳	۰/۹۸	۴/۰۴	تجاری‌سازی یافته‌های تحقیقاتی در بخش گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۲۵۰	۱	۴/۰۲	انجام تحقیقات کاربردی و بنیادی به منظور بهبود کمی و کیفی تولید تا سطوح قابل رقابت در عرصه‌های جهانی

۴-۲-۲-۳-۲-رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد تسهیلاتی - حمایتی

رتبه‌بندی گویه‌های تشکیل دهنده بعد تسهیلاتی - حمایتی نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «اعطای تسهیلات ارزان قیمت و بسته‌های حمایتی به تولیدکنندگان» در بالاترین و «توسعه بیمه کارآمد و دیگر سازوکارهای مدیریت ریسک» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۵۲).

جدول ۴-۵۲- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به بعد تسهیلاتی - حمایتی از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	گویه
۱	۰/۲۰۶	۰/۸۹	۴/۳۴	اعطای تسهیلات ارزان قیمت و بسته‌های حمایتی به تولیدکنندگان
۲	۰/۲۰۸	۰/۸۸	۴/۲۵	تخصیص یارانه حمل و نقل در بخش گل و گیاهان زینتی
۳	۰/۲۱۱	۰/۹۱	۴/۳۲	تخصیص یارانه به تولیدکنندگان برای بکارگیری نهاده‌ها و تجهیزات مورد نیاز
۴	۰/۲۳۱	۰/۹۸	۴/۲۴	همکاری و تعامل دستگاه‌های مرتبط و کاهش بروکراسی اداری
۵	۰/۲۳۴	۰/۹۸	۴/۲۱	تخصیص یارانه به حامل‌های انرژی در بخش گل و گیاهان زینتی
۶	۰/۲۳۶	۰/۹۸	۴/۱۳	حمایت دولت از بخش خصوصی برای ساخت انبارهای مجهز نگهداری و واحدهای مجهز سورتینگ و بسته‌بندی
۷	۰/۲۴۴	۱	۴/۱۰	توسعه بیمه کارآمد و دیگر سازوکارهای مدیریت ریسک

۴-۲-۲-۳-۸-رتبه‌بندی کلی راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی

رتبه‌بندی ابعاد هفت گانه راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز نشان داد که از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه ابعاد «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات» و «بازاریابی و فروش» در بالاترین و «پژوهش و فناوری» و «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند (جدول ۴-۵۳).

جدول ۴-۵۳- رتبه‌بندی کلی راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین رتبه‌ای	راهکارها
۱	۰/۱۶۴	۰/۶۷	۴/۰۷	توسعه زیرساخت‌ها و امکانات
۲	۰/۱۷۴	۰/۷۲	۴/۱۳	بازاریابی و فروش
۳	۰/۱۸۷	۰/۷۹	۴/۲۱	تسهیلاتی - حمایتی
۴	۰/۱۸۹	۰/۷۹	۴/۱۶	بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)

توسعه صادرات	۴/۱۴	۰/۸۱	۰/۱۹۷	۵
آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی	۳/۹۳	۰/۸۳	۰/۲۱۲	۶
پژوهش و فناوری	۴/۰۲	۰/۹۶	۰/۲۳۸	۷

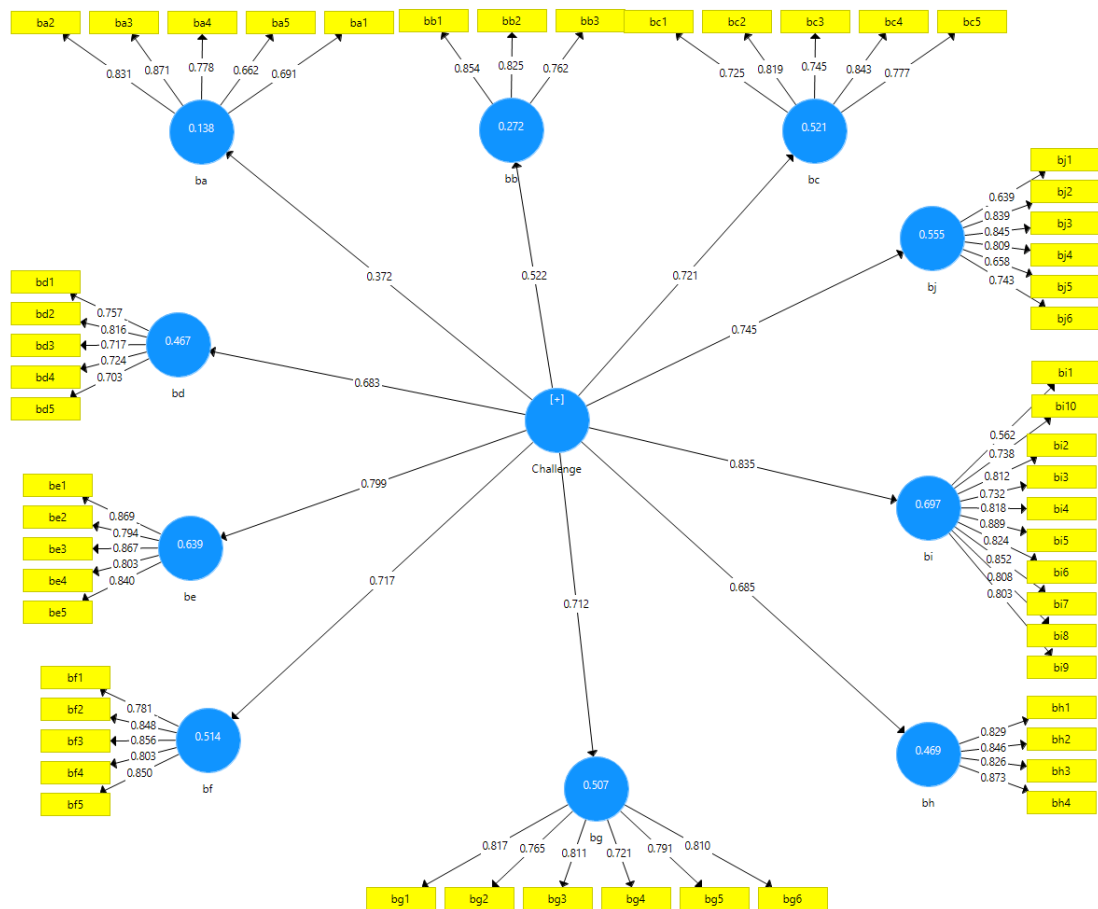
۳-۴- یافته‌های استنباطی

در ادامه، یافته‌های استنباطی تحقیق، مربوط تولیدکنندگان در خصوص چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی و تأثیر راهکارهای توسعه این صنعت در استان البرز ارائه شده است. به این منظور از مدل‌سازی معادلات ساختاری در دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری و به کمک نرم‌افزار Smart PLS استفاده شد.

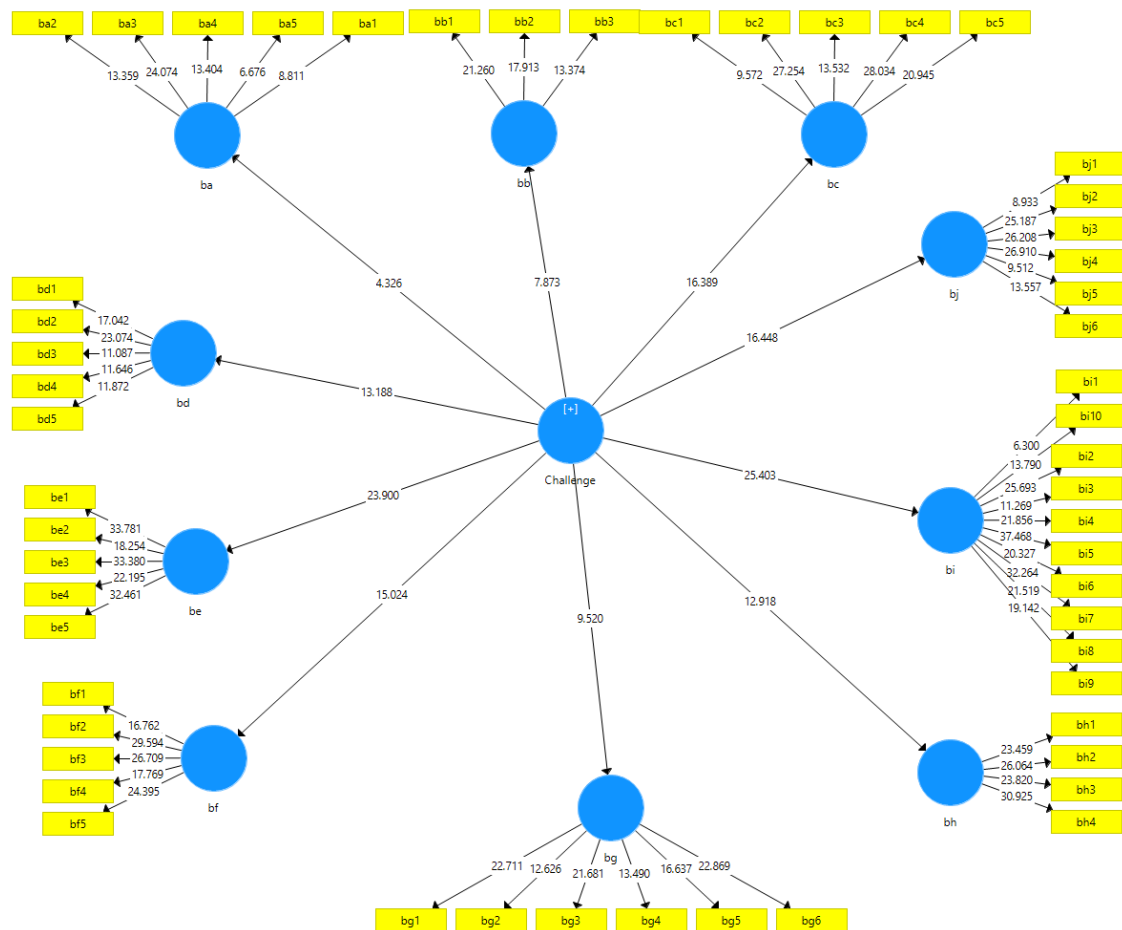
۴-۳-۱- مدل اندازه‌گیری

۴-۳-۱-۱- پایایی و پایایی مدل اندازه‌گیری چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی

همانطور که مشاهده می‌گردد، در این مدل، چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی، سازه برونزا؛ و بالا بودن قیمت تمام شده محصول، زیرساختی / فناوری، کیفیت تولید، مالی تسهیلاتی، نیروی انسانی، تحقیقات، آموزش و ترویج، بازاریابی و فروش و مصرف‌کنندگان سازه‌های درونزا را تشکیل می‌دهند. نتایج ارائه شده شکل‌های (۴-۱ و ۴-۲) و جدول (۴-۵۴) نشان می‌دهد که بارهای عاملی معرف‌ها در سطح قابل قبول و معنی‌داری قرار دارند؛ بنابراین می‌توان گفت که مدل اندازه‌گیری همگن است و پایایی معرف یا سنج‌ها مورد تأیید است.

شکل ۴-۱- مدل اندازه‌گیری چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در حالت بارهای عاملی استاندارد

شکل ۴-۲- مدل اندازه گیری چالش ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در حالت معنی داری

جدول ۴-۵۴- مقادیر بارهای عاملی و مقدار t برای معرف های هر سازه در مدل اندازه گیری چالش ها و مشکلات

صنعت گل و گیاهان زینتی

سازه	معرف ها	بارعاملی	آماره t	سطح معنی داری	نتیجه
بالا بودن قیمت تمام شده محصول	ba1	۰/۶۹	۸/۸۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	ba2	۰/۸۳	۱۳/۳۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	ba3	۰/۸۷	۲۴/۰۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	ba4	۰/۷۷	۱۳/۴۰	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	ba5	۰/۶۶	۶/۶۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
زیرساختی / فناوری	bb1	۰/۸۵	۱۳/۳۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bb2	۰/۸۲	۱۷/۹۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bb3	۰/۷۶	۲۱/۲۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
کیفیت تولید	bc1	۰/۷۲	۲۰/۹۴	۰/۰۰۱	پذیرش معرف

سازه	معرف ها	بارعاملی	آماره t	سطح معنی داری	نتیجه
مالی تسهیلاتی	bc2	۰/۸۱	۲۸/۰۳	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bc3	۰/۷۴	۱۳/۵۳	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bc4	۰/۸۴	۲۷/۲۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bc5	۰/۷۷	۹/۵۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bd1	۰/۷۵	۱۷/۰۴	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bd2	۰/۸۱	۲۳/۰۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bd3	۰/۷۱	۱۱/۰۸	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bd4	۰/۷۲	۱۱/۶۴	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bd5	۰/۷۰	۱۱/۸۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	be1	۰/۸۶	۳۳/۷۸	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
نیروی انسانی	be2	۰/۷۹	۱۸/۲۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	be3	۰/۸۶	۳۳/۳۸	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	be4	۰/۸۰	۲۲/۱۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	be5	۰/۸۴	۳۲/۴۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bf1	۰/۷۸	۱۶/۶۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
تحقیقات، آموزش و ترویج	bf2	۰/۸۴	۲۹/۵۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bf3	۰/۸۵	۲۶/۷۰	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bf4	۰/۸۰	۱۷/۷۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bf5	۰/۸۵	۲۴/۳۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bg1	۰/۸۱	۲۲/۷۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
بازاریابی و فروش	bg2	۰/۷۶	۱۲/۶۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bg3	۰/۸۱	۲۱/۶۸	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bg4	۰/۷۲	۱۳/۴۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bg5	۰/۷۹	۱۶/۶۳	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bg6	۰/۸۱	۲۲/۸۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bh1	۰/۸۲	۲۳/۴۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
مصرف کنندگان	bh2	۰/۸۴	۲۶/۰۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bh3	۰/۸۲	۲۳/۸۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bh4	۰/۸۷	۳۰/۹۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bi1	۰/۵۶	۶/۳۰	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
صادرات	bi2	۰/۷۳	۲۵/۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bi3	۰/۸۱	۱۱/۲۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bi4	۰/۷۳	۲۱/۸۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف

سازه	معرف ها	بارعاملی	آماره t	سطح معنی داری	نتیجه
سیاستگذاری، برنامه ریزی و حمایتی	bi5	۰/۸۱	۳۷/۴۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bi6	۰/۸۸	۲۰/۳۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bi7	۰/۸۲	۳۲/۲۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bi8	۰/۸۵	۲۱/۵۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bi9	۰/۸۰	۱۹/۱۴	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bi10	۰/۷۳	۱۳/۷۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bj1	۰/۶۳	۸/۹۳	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bj2	۰/۸۳	۲۵/۱۸	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bj3	۰/۸۴	۲۶/۲۰	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bj4	۰/۸۰	۲۶/۹۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bj5	۰/۶۵	۹/۵۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	bj6	۰/۷۴	۱۳/۵۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف

برای بررسی روایی همگرا و پایایی مدل اندازه گیری چالش ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی، از معیارهای آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) استفاده شد. چنانکه نتایج را در جدول (۴-۵۵) مشاهده می گردد، مقادیر آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) همگی در حد قابل قبول قرار دارند و می توان نتیجه گرفت که پایایی و روایی همگرا مدل اندازه گیری چالش ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی مورد قبول است.

جدول ۴-۵۵- روایی همگرا و پایایی مدل اندازه گیری چالش ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی

سازه	تعداد گویه	آلفای کرونباخ	CR	AVE
بالا بودن قیمت تمام شده محصول	۵	۰/۸۲	۰/۸۷	۰/۵۹
زیرساختی / فناوری	۳	۰/۷۵	۰/۸۵	۰/۶۶
کیفیت تولید	۵	۰/۷۹	۰/۸۸	۰/۶۱
مالی تسهیلاتی	۵	۰/۸۹	۰/۸۶	۰/۵۵
نیروی انسانی	۵	۰/۸۹	۰/۹۲	۰/۶۹
تحقیقات، آموزش و ترویج	۵	۰/۸۸	۰/۹۱	۰/۶۸
بازاریابی و فروش	۶	۰/۸۷	۰/۹۰	۰/۶۱
مصرف کنندگان	۴	۰/۸۶	۰/۹۰	۰/۷۱
صادرات	۱۰	۰/۳	۰/۹۴	۰/۶۲

همچنین به منظور بررسی روایی افتراقی یا تشخیصی مدل اندازه‌گیری چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی از معیارهای بارهای عاملی متقابل و معیار فورنل - لارکر استفاده شد. همانطور که در جدول (۴-۵۶) مشاهده می‌شود بر پایه معیار فورنل - لارکر، معرف‌های انتخابی برای اندازه‌گیری سازه‌های مورد نظر دارای روایی تشخیصی لازم هستند، زیرا قطر ماتریس از همه همبستگی‌های دیگر سازه‌ها بالاتر است.

جدول ۴-۵۶- روایی سنجی تشخیصی مدل اندازه‌گیری چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان با رویکرد فورنل - لارکر

سازه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
بالا بودن قیمت تمام شده محصول	۰/۷۷									
زیرساختی / فناوری	۰/۲۵	۰/۸۱								
کیفیت تولید	۰/۳۳	۰/۶۱	۰/۷۸							
مالی تسهیلاتی	۰/۲۵	۰/۴۶	۰/۶۸	۰/۷۴						
نیروی انسانی	۰/۱۷	۰/۴۲	۰/۵۹	۰/۵۷	۰/۸۳					
تحقیقات، آموزش و ترویج	۰/۰۰۷	۰/۲۶	۰/۳۷	۰/۳۷	۰/۶۲	۰/۸۲				
بازاریابی و فروش	۰/۱۴	۰/۱۸	۰/۴۰	۰/۳۶	۰/۵۱	۰/۶۵	۰/۷۸			
مصرف کنندگان	۰/۱۹	۰/۲۸	۰/۳۴	۰/۳۰	۰/۵۴	۰/۴۶	۰/۴۵	۰/۸۴		
صادرات	۰/۳۱	۰/۲۶	۰/۳۸	۰/۴۳	۰/۵۵	۰/۵۵	۰/۵۴	۰/۵۹	۰/۷۸	
سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی	۰/۳۲	۰/۳۹	۰/۵۶	۰/۴۸	۰/۴۳	۰/۳۷	۰/۴۰	۰/۴۵	۰/۶۲	۰/۷۶

نتایج روایی تشخیصی مدل اندازه‌گیری چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی با استفاده از معیار بارهای متقابل در جدول (۴-۵۷) ارائه شده است. با توجه به این نتایج می‌توان نتیجه گرفت که این مدل از روایی تشخیصی مناسبی برخوردار است.

جدول ۴-۵۷- معیار بارهای عاملی متقابل چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی

معرف	بالا بودن قیمت تمام شده محصول	زیرساختی / فناوری	کیفیت تولید	مالی تسهیلاتی	نیروی انسانی	ترویج	تحقیقات، آموزش و	بازاریابی و فروش	مصرف کنندگان	صادرات	سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی
------	-------------------------------	-------------------	-------------	---------------	--------------	-------	------------------	------------------	--------------	--------	----------------------------------

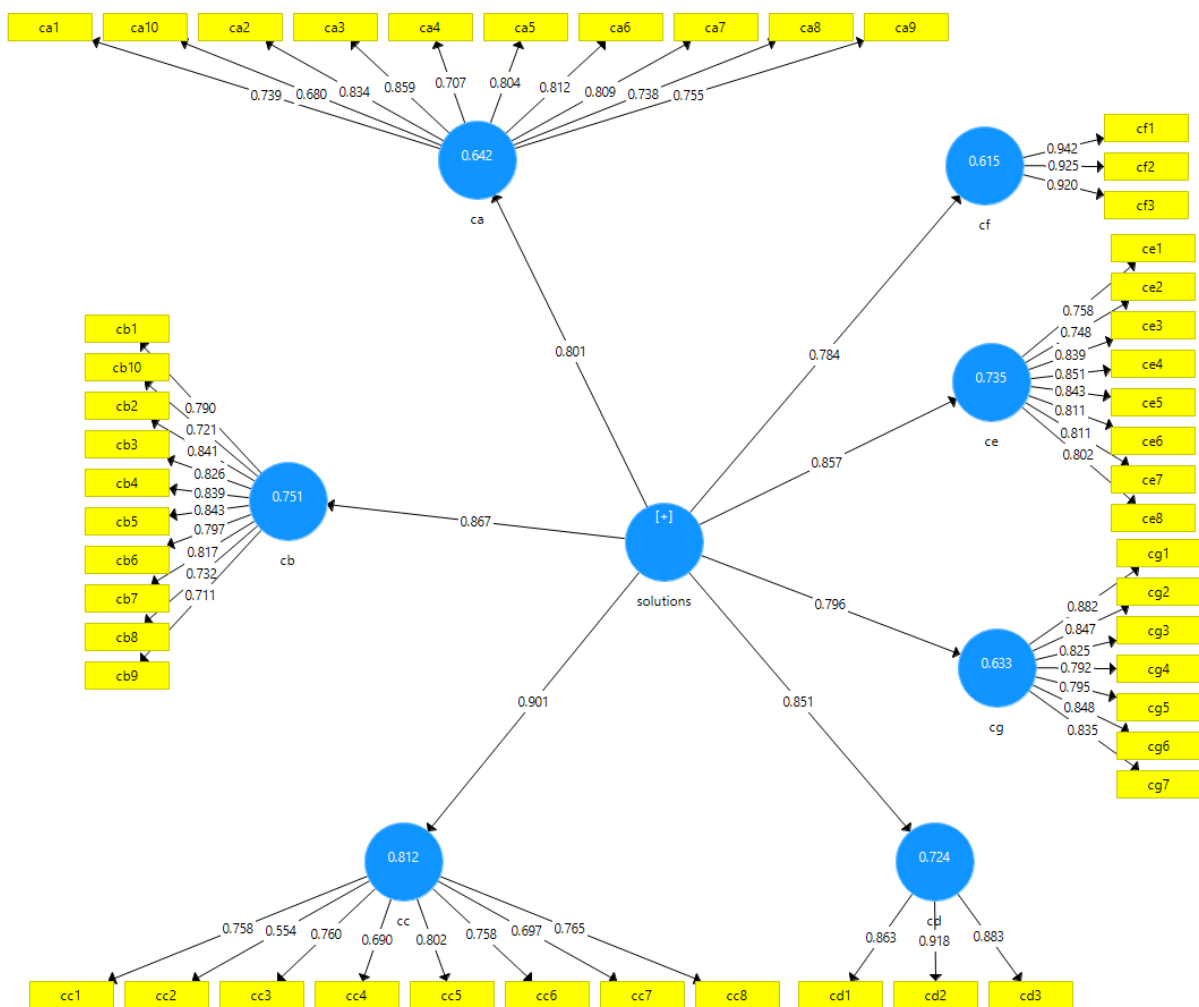
معرف	بالا بودن قیمت تمام شده محصول	زیر ساختی / فناوری	کیفیت تولید	مالی تسهیلاتی	نیروی انسانی ترویج	تحقیقات، آموزش و	بازاریابی و فروش	مصرف کنندگان	صادرات	سیاستگذاری، برنامه ریزی و حمایتی
ba1	۰/۶۹	۰/۲۸	۰/۳۲	۰/۱۹	۰/۱۹	۰/۰۰۵	۰/۱۶	۰/۱۰	۰/۱۵	۰/۲۱
ba2	۰/۸۳	۰/۲۹	۰/۳۳	۰/۳۲	۰/۱۲	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۱۸	۰/۲۰	۰/۲۹
ba3	۰/۸۷	۰/۱۸	۰/۲۸	۰/۱۳	۰/۱۷	۰/۰۶	۰/۱۵	۰/۱۶	۰/۳۰	۰/۲۸
ba4	۰/۷۷	۰/۱۱	۰/۲۰	۰/۱۸	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۰۸	۰/۱۰	۰/۲۵	۰/۲۰
ba5	۰/۶۶	۰/۰۷	۰/۱۰	۰/۱۳	۰/۱۴	۰/۰۰۸	۰/۱۰	۰/۱۷	۰/۳۰	۰/۲۳
bb1	۰/۳۲	۰/۸۵	۰/۵۰	۰/۴۳	۰/۴۰	۰/۲۰	۰/۱۶	۰/۳۱	۰/۳۲	۰/۳۵
bb2	۰/۱۶	۰/۸۲	۰/۵۰	۰/۳۶	۰/۳۰	۰/۱۰	۰/۰۱	۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۲۷
bb3	۰/۱۰	۰/۷۶	۰/۴۹	۰/۳۲	۰/۳۱	۰/۳۱	۰/۲۲	۰/۲۳	۰/۱۸	۰/۳۲
bc1	۰/۲۸	۰/۴۸	۰/۷۲	۰/۴۴	۰/۳۴	۰/۱۹	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۲۴	۰/۳۰
bc2	۰/۱۶	۰/۶۰	۰/۸۱	۰/۶۰	۰/۴۹	۰/۳۷	۰/۳۳	۰/۳۲	۰/۳۹	۰/۵
bc3	۰/۲۲	۰/۵۱	۰/۷۴	۰/۴۹	۰/۳۵	۰/۲۵	۰/۲۳	۰/۲۶	۰/۳۱	۰/۳۸
bc4	۰/۳۷	۰/۴۶	۰/۸۴	۰/۵۶	۰/۴۹	۰/۲۹	۰/۳۷	۰/۲۵	۰/۲۴	۰/۴۵
bc5	۰/۲۷	۰/۳۵	۰/۷۷	۰/۵۲	۰/۶۰	۰/۳۲	۰/۳۴	۰/۲۷	۰/۲۹	۰/۴۲
bd1	۰/۱۷	۰/۴۸	۰/۶۹	۰/۷۵	۰/۴۱	۰/۳۰	۰/۳۰	۰/۳۲	۰/۲۷	۰/۴۸
bd2	۰/۱۱	۰/۲۸	۰/۵۴	۰/۸۱	۰/۴	۰/۳۳	۰/۲۶	۰/۲۰	۰/۳۷	۰/۴۳
bd3	۰/۱۸	۰/۳۲	۰/۳۸	۰/۷۱	۰/۴۲	۰/۲۲	۰/۲۳	۰/۱۷	۰/۳۲	۰/۳۳
bd4	۰/۲۱	۰/۲۵	۰/۳۷	۰/۷۲	۰/۵۰	۰/۳۱	۰/۳۵	۰/۲۸	۰/۳۸	۰/۲۳
bd5	۰/۲۷	۰/۳۸	۰/۵۱	۰/۷۰	۰/۳۳	۰/۱۸	۰/۱۸	۰/۱۱	۰/۲۴	۰/۲۷
be1	۰/۱۳	۰/۳۱	۰/۴۹	۰/۴۶	۰/۸۶	۰/۵۳	۰/۴۳	۰/۴۴	۰/۴۶	۰/۳۴
be2	۰/۲۰	۰/۳۲	۰/۴۸	۰/۵۰	۰/۷۹	۰/۵۱	۰/۴۱	۰/۳۸	۰/۴۵	۰/۳۴
be3	۰/۰۰۴	۰/۳۷	۰/۵۴	۰/۵۲	۰/۸۶	۰/۵۸	۰/۴۵	۰/۵۲	۰/۴۶	۰/۳۰
be4	۰/۱۵	۰/۴۰	۰/۵۰	۰/۴۶	۰/۸۰	۰/۴۲	۰/۴۰	۰/۳۹	۰/۳۹	۰/۳۹
be5	۰/۱۵	۰/۳۶	۰/۴۵	۰/۴۶	۰/۸۴	۰/۵۴	۰/۴۴	۰/۵۱	۰/۵۳	۰/۴۲
bf1	۰/۰۰۵	۰/۲۳	۰/۳۲	۰/۶۰	۰/۵۱	۰/۷۸	۰/۵۱	۰/۳۷	۰/۴۵	۰/۳۵
bf2	۰/۰۱۲	۰/۲۶	۰/۳۵	۰/۶۰	۰/۵۶	۰/۸۴	۰/۵۹	۰/۴۷	۰/۴۹	۰/۳۶
bf3	۰/۰۰۴	۰/۱۵	۰/۲۳	۰/۲۵	۰/۴۵	۰/۸۵	۰/۴۷	۰/۴۰	۰/۴۸	۰/۳۰

معرف	بالا بودن قیمت تمام شده محصول	زیر ساختی / فناوری	کیفیت تولید	مالی تسهیلاتی	نیروی انسانی	ترویج	تحقیقات، آموزش و	بازاریابی و فروش	مصرف کنندگان	صادرات	سیاستگذاری، برنامه ریزی و حمایتی
bf4	۰/۰۰۲	۰/۱۶	۰/۲۵	۰/۳۱	۰/۵۱	۰/۸۰	۰/۵۵	۰/۳۷	۰/۲۱	۰/۲۱	۰/۲۱
bf5	۰/۰۱۴	۰/۲۶	۰/۳۵	۰/۳۷	۰/۵۳	۰/۸۵	۰/۵۴	۰/۳۱	۰/۴۶	۰/۳۲	۰/۳۲
bg1	۰/۱۷	۰/۱۱	۰/۴۱	۰/۳۶	۰/۴۹	۰/۵۴	۰/۸۱	۰/۳۹	۰/۵۴	۰/۴۰	۰/۴۰
bg2	۰/۰۶	۰/۱۲	۰/۲۶	۰/۱۹	۰/۳۹	۰/۵۶	۰/۷۶	۰/۲۷	۰/۴۲	۰/۳۱	۰/۳۱
bg3	۰/۱۲	۰/۱۲	۰/۲۹	۰/۲۳	۰/۴۱	۰/۴۷	۰/۸۱	۰/۲۶	۰/۳۵	۰/۱۹	۰/۱۹
bg4	۰/۰۰۳	۰/۱۸	۰/۳۹	۰/۳۳	۰/۲۵	۰/۴۷	۰/۷۲	۰/۲۵	۰/۲۷	۰/۳۱	۰/۳۱
bg5	۰/۰۴	۰/۱۳	۰/۲۲	۰/۲۸	۰/۴۲	۰/۵۴	۰/۷۹	۰/۴۲	۰/۴۷	۰/۳۱	۰/۳۱
bg6	۰/۲۳	۰/۱۹	۰/۳۳	۰/۲۸	۰/۴۲	۰/۴۶	۰/۸۱	۰/۴۹	۰/۴۶	۰/۳۴	۰/۳۴
bh1	۰/۲۳	۰/۲۵	۰/۴۰	۰/۲۴	۰/۴۶	۰/۳۹	۰/۴۰	۰/۸۲	۰/۵۲	۰/۴۸	۰/۴۸
bh2	۰/۰۷	۰/۱۷	۰/۱۵	۰/۱۸	۰/۴۳	۰/۳۸	۰/۳۸	۰/۸۴	۰/۴۶	۰/۲۳	۰/۲۳
bh3	۰/۱۸	۰/۳۰	۰/۳۴	۰/۳۷	۰/۴۸	۰/۳۸	۰/۴۰	۰/۸۲	۰/۵۲	۰/۴۲	۰/۴۲
bh4	۰/۱۳	۰/۱۹	۰/۲۰	۰/۱۹	۰/۴۴	۰/۳۹	۰/۳۳	۰/۸۷	۰/۴	۰/۳۵	۰/۳۵
bi1	۰/۴۰	۰/۱۷	۰/۰۹	۰/۲۱	۰/۱۸	۰/۱۵	۰/۱۵	۰/۳۳	۰/۵۶	۰/۳۱	۰/۳۱
bi2	۰/۱۱	۰/۲۲	۰/۲۷	۰/۳۶	۰/۴۴	۰/۴۵	۰/۴۹	۰/۴۶	۰/۸۱	۰/۵۲	۰/۵۲
bi3	۰/۲۱	۰/۱۳	۰/۳۰	۰/۳۱	۰/۳۵	۰/۴۳	۰/۴۳	۰/۳۴	۰/۷۳	۰/۴۶	۰/۴۶
bi4	۰/۱۹	۰/۲۳	۰/۲۸	۰/۳۹	۰/۴۹	۰/۵۳	۰/۴۴	۰/۵۰	۰/۸۱	۰/۴۶	۰/۴۶
bi5	۰/۲۲	۰/۲۱	۰/۳۴	۰/۴۰	۰/۵۱	۰/۵۲	۰/۴۴	۰/۵۳	۰/۸۸	۰/۵۷	۰/۵۷
bi6	۰/۳۴	۰/۲۰	۰/۳۵	۰/۳۰	۰/۴۹	۰/۴۵	۰/۵۰	۰/۵۰	۰/۸۲	۰/۴۶	۰/۴۶
bi7	۰/۲۹	۰/۲۲	۰/۳۳	۰/۴۲	۰/۴۶	۰/۴۵	۰/۴۸	۰/۵۲	۰/۸۵	۰/۵۵	۰/۵۵
bi8	۰/۲۰	۰/۲۳	۰/۳۴	۰/۲۸	۰/۴۹	۰/۴۷	۰/۴۲	۰/۴۹	۰/۸۰	۰/۵۰	۰/۵۰
bi9	۰/۴۱	۰/۲۱	۰/۲۹	۰/۳۷	۰/۴۳	۰/۳۷	۰/۴۳	۰/۵۱	۰/۸۰	۰/۴۵	۰/۴۵
bi10	۰/۱۷	۰/۱۹	۰/۳۳	۰/۳۱	۰/۴۰	۰/۴۰	۰/۴۱	۰/۴۶	۰/۷۳	۰/۵۳	۰/۵۳
bj1	۰/۳۰	۰/۲۵	۰/۳۳	۰/۲۵	۰/۲۶	۰/۲۸	۰/۲۹	۰/۴۰	۰/۳۷	۰/۶۳	۰/۶۳
bj2	۰/۳۲	۰/۳۶	۰/۴۷	۰/۳۷	۰/۴۱	۰/۲۷	۰/۲۶	۰/۴۰	۰/۴۹	۰/۸۳	۰/۸۳
bj3	۰/۱۸	۰/۳۵	۰/۴۵	۰/۴۲	۰/۳۶	۰/۳۰	۰/۳۰	۰/۴۳	۰/۵۴	۰/۸۴	۰/۸۴
bj4	۰/۳۳	۰/۳۱	۰/۴۲	۰/۴۴	۰/۲۷	۰/۳۱	۰/۳۰	۰/۳۵	۰/۵۳	۰/۸۰	۰/۸۰

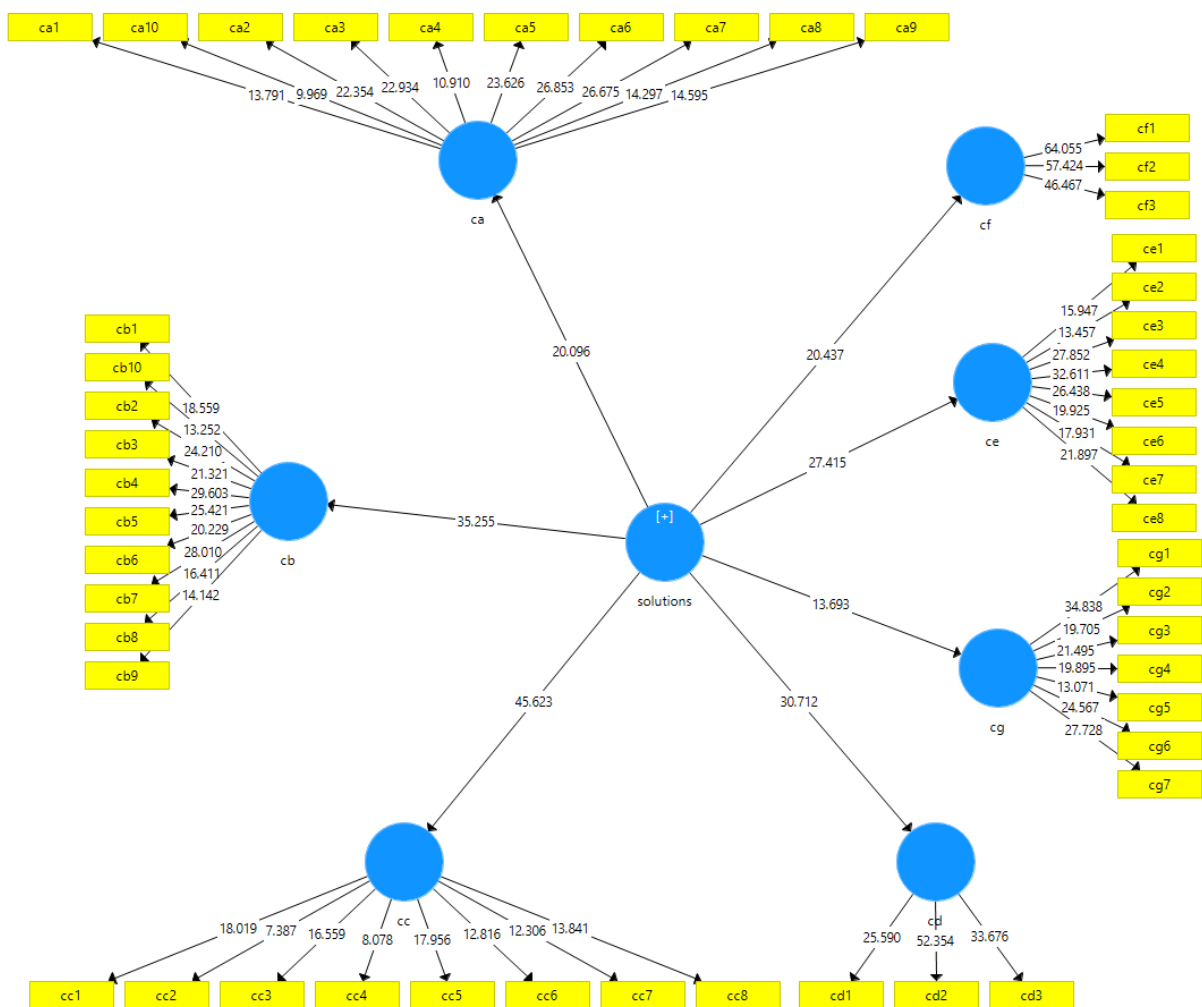
معرف	بلا بودن قیمت تمام شده محصول	زیر ساختی / فناوری	کیفیت تولید	مالی تسهیلاتی	نیروی انسانی	ترویج	تحقیقات، آموزش و	بازاریابی و فروش	مصرف کنندگان	صادرات	سیاستگذاری، برنامه ریزی و حمایتی
bj5	۰/۱۷	۰/۲۴	۰/۳۹	۰/۳۱	۰/۲۳	۰/۱۷	۰/۳۱	۰/۳۷	۰/۶۵		
bj6	۰/۱۴	۰/۲۸	۰/۴۶	۰/۳۶	۰/۴۰	۰/۳۵	۰/۳۹	۰/۴۷	۰/۷۴		

۴-۳-۱-۲- رویی و پایایی مدل اندازه گیری راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی

همانطور که مشاهده می گردد، در این مدل، راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی، سازه برونزا؛ و بازاریابی و فروش، آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی، توسعه زیرساخت ها و امکانات، بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)، توسعه صادرات، پژوهش و فناوری و تسهیلاتی - حمایتی سازه درونزا آن هستند. نتایج ارائه شده شکل (۴-۳ و ۴-۴) و جدول (۴-۵۸) نشان می دهد که بارهای عاملی معرف ها در سطح قابل قبول و معنی داری قرار دارد؛ بنابراین می توان گفت که مدل اندازه گیری همگن است و پایایی معرف یا سنجها مورد تأیید است.

شکل ۴-۳- مدل اندازه‌گیری راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی در حالت بارهای عاملی استاندارد

شکل ۴-۴- مدل اندازه‌گیری راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی در حالت معنی‌داری

جدول ۴-۵۸- مقادیر بارهای عاملی و مقدار t برای معرف‌های هر سازه در مدل اندازه‌گیری راهکارهای صنعت

گل و گیاهان زینتی

سازه	معرف‌ها	بارعاملی	آماره t	سطح معنی‌داری	نتیجه
بازاریابی و فروش	Ca1	۰/۷۳	۱۳/۷۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ca2	۰/۸۳	۲۲۲/۳۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ca3	۰/۸۵	۲۲/۹۳	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ca4	۰/۷۰	۱۰/۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ca5	۰/۸۰	۲۳/۶۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ca6	۰/۸۱	۲۳/۸۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف

سازه	معرف ها	بارعاملی	آماره t	سطح معنی داری	نتیجه
آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی	Ca7	۰/۸۰	۲۶/۶۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ca8	۰/۷۳	۱۴/۲۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ca9	۰/۷۵	۱۴/۵۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ca10	۰/۶۸	۹/۹۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cb1	۰/۷۹	۱۸/۵۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cb2	۰/۸۴	۲۴/۲۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cb3	۰/۸۲	۲۱/۳۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cb4	۰/۸۳	۲۹/۶۰	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cb5	۰/۸۴	۲۵/۴۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cb6	۰/۷۹	۲۰/۲۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
توسعه زیرساخت ها و امکانات	Cb7	۰/۸۱	۲۸/۰۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cb8	۰/۷۳	۱۶/۴۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cb9	۰/۷۱	۱۴/۴۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cb10	۰/۷۲	۱۳/۲۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cc1	۰/۷۵	۱۸/۰۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cc2	۰/۵۵	۷/۳۸	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cc3	۰/۷۶	۱۵/۵۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cc4	۰/۶۹	۸/۰۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cc5	۰/۸۰	۱۷/۹۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cc6	۰/۷۵	۱۲/۸۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)	Cc7	۰/۶۹	۱۲/۳۰	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cc8	۰/۷۶	۱۳/۸۴	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cd1	۰/۸۶	۲۵/۵۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
توسعه صادرات	Cd2	۰/۹۱	۵۲/۳۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cd3	۰/۸۸	۶۷/۳۳	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ce1	۰/۷۵	۱۵/۹۴	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ce2	۰/۷۴	۱۳/۴۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ce3	۰/۸۳	۲۷/۸۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ce4	۰/۸۵	۳۲/۶۱	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ce5	۰/۸۴	۲۶/۴۳	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ce6	۰/۸۱	۱۹/۹۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ce7	۰/۸۱	۱۷/۹۳	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Ce8	۰/۸۰	۲۱/۸۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف

سازه	معرف ها	بارعاملی	آماره t	سطح معنی داری	نتیجه
پژوهش و فناوری	Cf1	۰/۴	۶۴/۰۵	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cf2	۰/۹۲	۵۷/۴۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cf3	۰/۹۲	۴۶/۴۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cg1	۰/۸۸	۳۴/۸۳	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cg2	۸۴۰	۱۹/۷۰	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cg3	۰/۸۲	۲۱/۴۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
تسهیلاتی - حمایتی	Cg4	۰/۷۹	۱۹/۸۹	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cg5	۰/۷۹	۱۳/۰۷	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cg6	۰/۸۴	۲۴/۵۶	۰/۰۰۱	پذیرش معرف
	Cg7	۰/۸۳	۲۷/۷۲	۰/۰۰۱	پذیرش معرف

برای بررسی روایی همگرا و پایایی مدل اندازه گیری راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی نیز از معیارهای آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) استفاده شد که نتایج تحقیق در جدول (۴-۵۹) مشاهده می دهد مقادیر مربوط به این معیارها همگی در حد قابل قبول قرار دارند و می توان نتیجه گرفت که پایایی و روایی همگرا این مدل اندازه گیری مورد قبول است.

جدول ۴-۵۹- روایی همگرا و پایایی مدل اندازه گیری راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی				
سازه	تعداد گویه	آلفای کرونباخ	CR	AVE
بازاریابی و فروش	۱۰	۰/۹۲	۰/۹۳	۰/۶۰
آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی	۱۰	۰/۹۳	۰/۹۴	۰/۶۲
توسعه زیرساخت ها و امکانات	۸	۰/۸۷	۰/۸۹	۰/۵۲
بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)	۳	۰/۸۶	۰/۹۱	۰/۷۸
توسعه صادرات	۸	۰/۹۲	۰/۹۳	۰/۵
پژوهش و فناوری	۳	۰/۹۲	۰/۹۵	۰/۸۶
تسهیلاتی - حمایتی	۷	۰/۹۲	۰/۹۴	۰/۶۹

همچنین به منظور بررسی روایی افتراقی یا تشخیصی مدل اندازه گیری راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی از معیارهای بارهای عاملی متقابل و معیار فورنل-لارکر استفاده شد. همانطور که در جدول (۴-۶۰) مشاهده می گردد،

بر پایه معیار فورنل - لارکر، معرف‌های انتخابی برای اندازه‌گیری سازه‌های مورد نظر دارای روایی تشخیصی لازم هستند، زیرا قطر ماتریس از همه همبستگی‌های دیگر سازه‌ها بالاتر است.

جدول ۴-۶۰- روایی سنجی تشخیصی مدل اندازه‌گیری راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی با رویکرد فورنل - لارکر

سازه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
بازاریابی و فروش	۰/۷۷						
آموزش و ترویج و توسعه منابع	۰/۶۴	۰/۷۹					
توسعه زیرساخت‌ها و امکانات	۰/۶۷	۰/۷۵	۰/۷۲				
بهبود فرآیند تولید	۰/۶۰	۰/۶۹	۰/۷۹	۰/۸۸			
توسعه صادرات	۰/۵۸	۰/۶۳	۰/۷۱	۰/۷۲	۰/۸۰		
پژوهش و فناوری	۰/۵۹	۰/۷۲	۰/۶۴	۰/۶۷	۰/۶۱	۰/۹۲	
تسهیلاتی - حمایتی	۰/۴۹	۰/۵۵	۰/۷۰	۰/۶۵	۰/۷۴	۰/۵۲	۰/۸۳

نتایج روایی تشخیصی این مدل اندازه‌گیری با استفاده از معیار بارهای متقابل در جدول (۴-۶۱) ارائه شده است. با توجه به این نتایج می‌توان نتیجه گرفت که این مدل از روایی تشخیصی مناسبی برخوردار است.

جدول ۴-۶۱- معیار بارهای عاملی متقابل راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی

معرف	بازاریابی و فروش	آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی	توسعه زیرساخت‌ها و امکانات	بهبود فرآیند تولید	توسعه صادرات	پژوهش و فناوری	تسهیلاتی - حمایتی
Ca1	0.739	0.552	0.473	0.374	0.441	0.446	0.350
Ca2	0.834	0.547	0.500	0.446	0.411	0.432	0.345
Ca3	0.859	0.564	0.601	0.513	0.491	0.517	0.385
Ca4	0.707	0.441	0.411	0.352	0.413	0.400	0.345
Ca5	0.804	0.466	0.529	0.503	0.413	0.467	0.391
Ca6	0.812	0.500	0.571	0.516	0.495	0.442	0.439
Ca7	0.809	0.555	0.590	0.592	0.564	0.492	0.469
Ca8	0.738	0.469	0.572	0.573	0.459	0.527	0.418
Ca9	0.755	0.451	0.478	0.427	0.451	0.417	0.410
Ca10	0.680	0.460	0.482	0.368	0.351	0.425	0.246
Cb1	0.562	0.790	0.577	0.528	0.506	0.576	0.423
Cb2	0.508	0.841	0.561	0.527	0.442	0.593	0.371

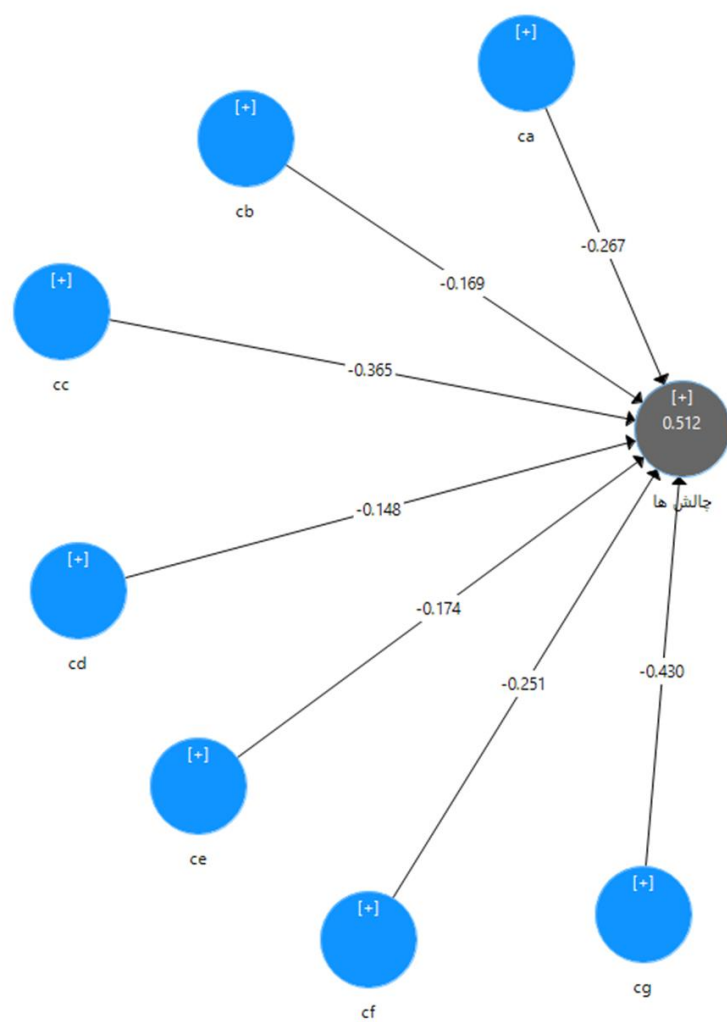
0.413	0.524	0.449	0.508	0.543	0.826	0.506	Cb3
0.563	0.598	0.593	0.637	0.660	0.839	0.598	Cb4
0.473	0.593	0.561	0.601	0.637	0.843	0.546	Cb5
0.333	0.497	0.424	0.540	0.602	0.797	0.452	Cb6
0.526	0.645	0.586	0.648	0.645	0.817	0.494	Cb7
0.463	0.696	0.568	0.556	0.633	0.732	0.560	Cb8
0.418	0.486	0.461	0.465	0.546	0.711	0.440	Cb9
0.384	0.491	0.385	0.466	0.543	0.721	0.437	Cb10
0.551	0.524	0.597	0.565	0.758	0.675	0.539	Cc1
0.419	0.374	0.383	0.371	0.554	0.461	0.303	Cc2
0.528	0.611	0.568	0.593	0.760	0.678	0.614	Cc3
0.428	0.466	0.460	0.583	0.690	0.481	0.527	Cc4
0.580	0.474	0.578	0.661	0.802	0.601	0.485	Cc5
0.472	0.458	0.481	0.594	0.758	0.500	0.442	Cc6
0.553	0.400	0.514	0.596	0.697	0.444	0.435	Cc7
0.562	0.433	0.542	0.606	0.765	0.491	0.529	Cc8
0.567	0.531	0.642	0.863	0.648	0.587	0.505	Cd1
0.588	0.612	0.659	0.918	0.714	0.605	0.570	Cd2
0.578	0.649	0.630	0.883	0.744	0.660	0.542	Cd3
0.645	0.547	0.758	0.703	0.688	0.559	0.479	Ce1
0.546	0.450	0.748	0.504	0.577	0.492	0.406	Ce2
0.585	0.437	0.839	0.536	0.547	0.536	0.460	Ce3
0.656	0.543	0.851	0.601	0.582	0.582	0.512	Ce4
0.602	0.551	0.843	0.658	0.624	0.553	0.528	Ce5
0.592	0.467	0.811	0.591	0.547	0.491	0.446	Ce6
0.587	0.450	0.811	0.495	0.505	0.414	0.411	Ce7
0.595	0.494	0.802	0.571	0.543	0.448	0.511	Ce8
0.477	0.942	0.584	0.628	0.612	0.665	0.548	Cf1
0.493	0.925	0.575	0.647	0.637	0.693	0.561	Cf2
0.486	0.920	0.545	0.602	0.559	0.657	0.536	Cf3
0.882	0.371	0.643	0.543	0.568	0.452	0.401	Cg1
0.847	0.410	0.549	0.505	0.595	0.455	0.380	Cg2
0.825	0.393	0.604	0.612	0.624	0.452	0.409	Cg3
0.792	0.464	0.619	0.497	0.602	0.477	0.442	Cg4
0.795	0.421	0.561	0.550	0.575	0.441	0.376	Cg5
0.848	0.450	0.668	0.525	0.561	0.447	0.396	Cg6
0.835	0.525	0.687	0.556	0.595	0.510	0.465	Cg7

۴-۳-۱- مدل ساختاری

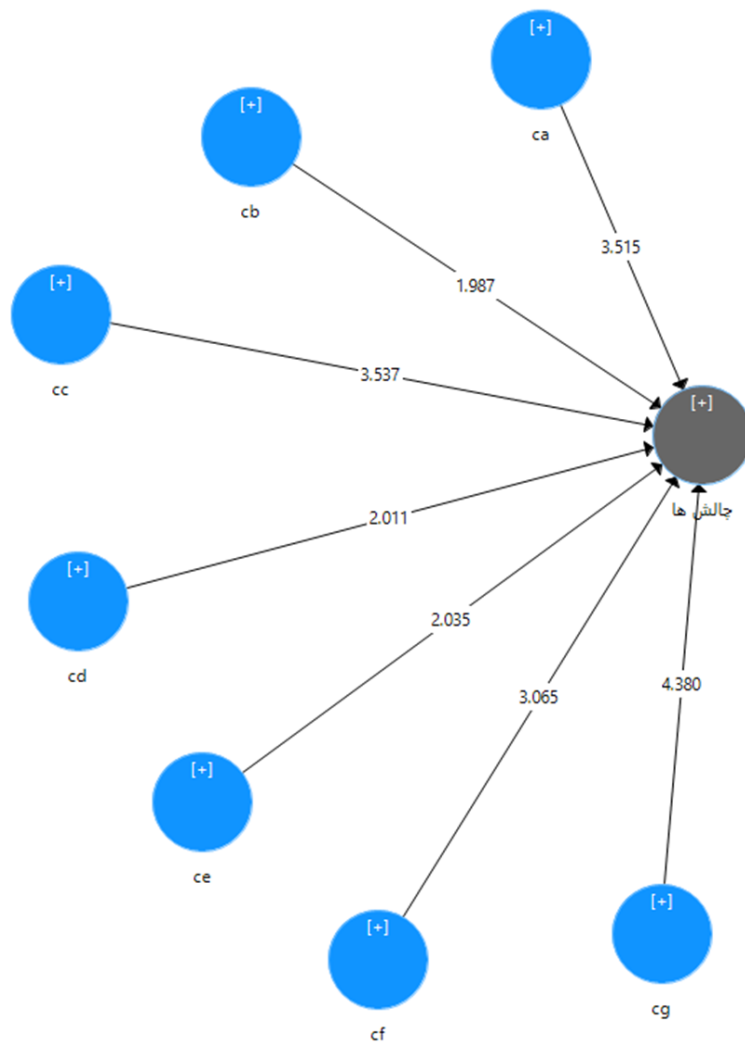
۴-۳-۱-۱- مدل تحلیل مسیر به روش حداقل مربعات جزئی

روش حداقل مربعات جزئی از فرآیندی پیچیده و دو مرحله‌ای برای برآورد و تعیین ضرایب استفاده می‌کند. علاوه بر این، با استفاده از روش اطلاعات محدود در حداقل مربعات جزئی، هیچ فرضیه‌ای برای جامعه و یا مقیاس اندازه‌گیری وجود ندارد. بدون اینکه فرض‌هایی مانند فرض‌های توزیع و یا مقیاس‌های اسمی، ترتیبی و فاصله‌ای برای متغیرها، وجود داشته باشند، نتایج کار قابل استفاده است. البته باید این نکته را نیز در ذهن داشت که حداقل مربعات جزئی هم مانند تمامی تکنیک‌های آماری، نیازمند فرض‌های خاصی است. مهم‌ترین فرضیه، تشخیص پیش‌بینی کننده است. این الزام عنوان می‌کند که باید بخش سیستماتیک رگرسیون خطی را از روی انتظارات موقعیتی از متغیر وابسته تعریف کرد تا بتوان براساس رگرسیون نتیجه‌گیری کرد. با این حال، مشکل ثبات و پایداری در مقیاس بزرگ همچنان وجود دارد.

در قالب مدل معادلات ساختاری فرضیات مورد بررسی قرار گرفتند که نتیجه آن در ادامه آمده است. با در نظر گرفتن نتایج بررسی روابط بین سازه مستقل و وابسته با استفاده از ضریب مربوطه می‌توان به بررسی معنی‌دار اثرات بین سازه‌های تحقیق پرداخت. در شکل‌های (۴-۵) و (۴-۶) مقادیر ضرایب مسیر و مقادیر معنی‌داری مدل مسیر اثر متغیرهای تحقیق در مدل یعنی هر یک از راهکارها بر روی چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی ارائه شده است.

شکل ۴-۵- مقادیر ضرایب مسیر متغیرهای تحقیق در مدل پژوهش

شکل ۴-۶- مقادیر معنی داری مدل مسیر اثر متغیرهای تحقیق در مدل پژوهش

با توجه به معنادار بودن ضرایب مسیر سازه‌های برونزای «بازاریابی و فروش»، «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات»، «پژوهش و فناوری» و «تسهیلاتی - حمایتی» در سطح اطمینان ۹۹ درصد، و سازه‌های برونزای «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی»، «بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)» و «توسعه صادرات» در سطح اطمینان ۹۵ درصد، این سازه‌های برونزا توانایی پیش‌بینی ۵۱ درصد از تغییرات (R^2) سازه درونزای چالش‌های صنعت گل و گیاهان زینتی را دارند. با توجه به سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ پیشنهاد شده هایر و همکاران (۲۰۰۶) به عنوان ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی، مقدار به دست آمده در مدل حاضر در سطح متوسط به بالا و نزدیک به قوی ارزیابی می‌شوند.

علاوه بر ارزیابی بزرگی مقدار R^2 به عنوان معیاری برای دقت پیش‌بینی، مقدار Q^2 (استون - گیسر) بررسی شد. در مدل ساختاری مقدار Q^2 بیشتر از صفر برای یک متغیر مکنون درون‌زای انعکاسی معین، نشان دهنده تناسب پیش‌بین مدل مسیری برای این سازه خاص است در مقابل مقادیر صفر و پایین‌تر عدم تناسب پیش‌بین را نشان می‌دهد. به عنوان یک سنجه تناسب پیش‌بین، مقادیر $0/02$ ، $0/15$ و $0/35$ به ترتیب نشان می‌دهد که یک سازه برون-زا دارای تناسب پیش بین کوچک، متوسط و یا بزرگ برای یک سازه درون‌زا معین است (آذر و غلامزاده، ۱۳۹۸). مقدار Q^2 برای سازه‌های درون‌زای چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی $0/38$ می‌باشد (جدول ۴-۶۲). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت این مقادیر از تناسب پیش‌بین مدل در مورد سازه‌های درون‌زا حمایت می‌کند.

علاوه بر ارزیابی مقادیر R^2 در سازه چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی تغییر در مقدار R^2 هنگامی که یک سازه برون‌زای معین از مدل حذف شود به منظور ارزیابی اینکه آیا سازه حذف شده اثر قابل توجهی با سازه درون‌زا دارد یا خیر؟ می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. از این سنجه به اندازه اثر f^2 یاد می‌شود. مقادیر $0/02$ ، $0/15$ و $0/35$ برای f^2 به ترتیب اثرات کوچک، متوسط و بزرگ سازه برون‌زا را نشان می‌دهد. مبتنی بر معیار اندازه تأثیر (f^2) نتایج تحقیق نشان داد که شدت تأثیر متغیرهای: «بازاریابی و فروش»، «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی»، «بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)»، «توسعه صادرات» و «پژوهش و فناوری» در حد کوچک و راهکارهای «تسهیلاتی - حمایتی» و «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات» در حد بزرگ ارزیابی شد (جدول ۴-۶۲).

جدول ۴-۶۲- اثر خطی اثرات متغیرهای تحقیق برای آزمون فرضیات کلی تحقیق

اثر خطی مورد مطالعه	بتا	آماره t	STDE	Sig	نتیجه	R^2	f^2	Q^2
بازاریابی و فروش	$-0/267$	۳/۵۱	$0/076$	$0/001$	پذیرش		$0/08$	
آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی	$-0/169$	۱/۹۸	$0/084$	$0/04$	پذیرش		$0/02$	
توسعه زیرساخت‌ها و امکانات	$-0/365$	۳/۵۳	$0/103$	$0/001$	پذیرش		$0/13$	
بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)	$-0/148$	۲/۰۱	$0/073$	$0/04$	پذیرش	$0/512$	$0/02$	$0/38$
توسعه صادرات	$-0/174$	۲/۰۳	$0/085$	$0/04$	پذیرش		$0/03$	
پژوهش و فناوری	$-0/251$	۳/۰۶	$0/081$	$0/002$	پذیرش		$0/08$	
تسهیلاتی - حمایتی	$-0/430$	۴/۳۸	$0/098$	$0/001$	پذیرش		$0/19$	

۴-۳-۱-۲- نیکویی برازش مدل

نتایج حاصل از تحقیق در رابطه با شاخص‌های نیکویی برازش نشان می‌دهد که به‌طور کلی شاخص‌های برازش الگوی اثر راهکارهای کاهش چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی از مقدار مناسبی است. مقدار شاخص‌های مربع فاصله اقلیدوسی (d-ULS) و فاصله ژئودیسک (d-G) در سطح ۰/۰۵ معنادار هستند و نشان می‌دهد برآورد مدل به شکلی کارا صورت گرفته است. مقدار SRMR برابر ۰/۰۵۹ می‌باشد که این مقدار نشان می‌دهد خطای اندازه‌گیری در ماتریس همبستگی قابل پذیرش است (جدول ۴-۶۳).

جدول ۴-۶۳- شاخص‌های برازش الگو اثر راهکارهای کاهش چالش‌های صنعت گل و گیاهان زینتی

شاخص برازش	SRMR	d-ULS	d-G	NFI	RMS-Theta
مقدار پیشنهاد شده	< ۰/۱	> ۰/۰۵	> ۰/۰۵	> ۰/۸۰	≤ ۰/۱۲
مقدار برآورد شده	۰/۰۸۷	۰/۰۵۷	۰/۰۵۸	۰/۸۵	۰/۱۱

شاخص نیکویی برازش تننهاوس^۱ (GOF)، شاخص دیگری است که به‌منظور سنجش برازش مدل و قابل تعمیم بودن آن به جامعه استفاده می‌شود. این شاخص برازش کلی مدل را نشان می‌دهد و از رابطه زیر محاسبه می‌شود.

$$GOF = \sqrt{Communlity * R^2}$$

این شاخص هر دو مدل اندازه‌گیری و ساختاری را مدنظر قرار می‌دهد و به‌عنوان معیاری برای پیش‌بینی کل مدل استفاده می‌شود. در جدول (۴-۶۴) مقادیر محاسبه شده برای ارزیابی ساختاری و برازش کلی مدل آمده است. همانطوری که مشاهده می‌شود، GOF برای چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی برابر ۰/۴۴ است. که در مقایسه با مقادیر ۰/۰۱، ۰/۱۵ و ۰/۳۶ پیشنهاد شده کلاین (۲۰۱۳) به‌عنوان معیاری برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی، می‌توان نتیجه گرفت مدل نیکویی برازش قوی و مناسبی دارد و قابل تعمیم به جامعه آماری تحقیق است.

جدول ۴-۶۴- شاخص ارزیابی و برازش مدل ساختاری پژوهش

¹Tenenhau

GOF	Q ² (Communality)	R ²	سازه
۰/۴۴	۰//۳۸	۰/۵۱۲	چالش ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی

فصل پنجم:

نتیجه گیری و پیشنهادها

۵-۱- مقدمه

فصل پنجم به بحث، نتیجه گیری و پیشنهادها اختصاص دارد. بر این اساس، ابتدا به ارائه خلاصه ای کوتاه از تحقیق پرداخته می شود که در آن کلیات موضوع و همچنین، فرآیند کلی انجام تحقیق شرح داده می شود. در ادامه به بحث و نتیجه گیری پرداخته می شود. بر این اساس، سعی می گردد تا با توجه به اهداف تحقیق، نتایج مربوطه ارائه گردد، سپس به بحث در خصوص آن پرداخته شده و در ادامه نیز پیشنهادات مورد نظر ارائه گردد.

۵-۲- خلاصه

بخش کشاورزی با تمام مشکلات موجود در روند توسعه آن، توانسته است از موقعیت ارزنده ای در اقتصاد ایران برخوردار باشد. بررسی روند توسعه کشورهای مختلف حاکی از آن است که توسعه بخش کشاورزی به عنوان یکی از مهمترین بخش های اقتصادی و یا حتی فراتر از آن، به عنوان پیش نیاز ضروری برای تحقق توسعه پایدار کشور امری حیاتی است؛ به طوری که بدون رفع موانع توسعه در این بخش، نمی توان انتظار داشت سایر بخش ها از جمله بخش صنعت به شکوفایی و توسعه دست یابند. این بخش از زیربخش های مختلفی تشکیل شده است که در این میان، تولید گل و گیاهان زینتی دارای جایگاه اقتصادی مناسبی با توجه به شرایط و ویژگی های جغرافیایی و کشاورزی ایران است. در این بین، استان البرز با وجود وسعت کم، به دلایل متعدد از تنوع آب و هوایی برخوردار است و در این گستره از آب و هوای معتدل کوهستانی در مناطق شمالی تا نیمه بیابانی در جنوب آن را می توان مشاهده کرد. این استان با توجه به جایگاهی که در تولید گل و گیاهان زینتی دارد و همچنین با عنایت به استعداد های بالقوه موجود از موقعیت بسیار خوبی برای ارتقای جایگاه مذکور و ایجاد فرصت های شغلی و درآمد ارزی برخوردار است. اما این استان در راستای توسعه این صنعت با چالش ها و مشکلاتی مواجه است که شناسایی،

تحلیل و یافتن راهکارهای مناسب در جهت حل این مشکلات، می‌تواند نقش بسزایی در سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های توسعه‌ای این بخش داشته باشد.

بر این اساس، تحقیق حاضر با هدف کلی «بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز» انجام پذیرفت. تحقیق حاضر از لحاظ هدف کاربردی است، از لحاظ شیوه و نحوه جمع‌آوری و دریافت اطلاعات، این تحقیق در حوزه مطالعات میدانی قرار دارد. همچنین نظر به اینکه هدف تحقیق یافتن پاسخ مسأله‌ای بود که نتیجه آن بلافاصله در تصمیم‌گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد، تحقیق حاضر تصمیم‌گرا است. در ضمن، روش تحقیق در این پژوهش رهیافت کمی می‌باشد.

در بخش بررسی و تحلیل مبانی نظری از شیوه مطالعات اسنادی و جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی استفاده شد و داده‌های مورد نیاز نیز به روش میدانی و عمدتاً از طریق مراجعه حضوری به نمونه‌های تحقیق و با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری شده است. تحقیق حاضر دارای دو جامعه آماری است: گروه اول شامل تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی در استان البرز که تعداد آنها بر اساس آمارنامه کشاورزی منتشر شده در سال ۱۳۹۹ برابر با ۱۲۶۰ نفر می‌باشد. گروه دوم نیز شامل کارشناسان فعال در حوزه گل و گیاهان زینتی در این استان است که تعداد آنها برابر با ۲۵ نفر می‌باشد. با توجه به محدود بودن تعداد کارشناسان حوزه گل و گیاهان زینتی در استان البرز، سرشماری به عمل آمد که در نهایت ۱۵ نفر به سوالات پرسشنامه پاسخ گفتند. همچنین، به منظور برآورد حجم نمونه آماری از بین جامعه آماری تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی، با انجام پیش‌آزمون و با استفاده از فرمول کوکران، تعداد نمونه مورد نظر از جامعه آماری تولیدکنندگان، ۱۳۵ نفر محاسبه گردید. به منظور انتخاب نمونه‌های مورد نظر از این جامعه آماری نیز از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد.

ابزار گردآوری داده‌های مورد نیاز دو پرسشنامه بود که برای کارشناسان و تولیدکنندگان تنظیم شده بودند. این پرسشنامه‌ها شامل بخش‌های ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای، چالش‌ها و مشکلات گل و گیاهان زینتی و راهکارهای توسعه گل و گیاهان زینتی در استان البرز بود. روایی پرسشنامه‌ها از طریق شاخص‌هایی از قبیل روایی محتوایی و روایی سازه‌ای مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. همچنین پایایی ابزار اندازه‌گیری نیز با استفاده از دو شاخص آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مورد تأیید قرار گرفت. روش‌های آماری مورد استفاده شامل آمارهای توصیفی و استنباطی بود که با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۲ و Smart PLS انجام پذیرفت.

۵-۳- نتیجه گیری

همانگونه که پیش تر نیز ذکر گردید، در این بخش تلاش می گردد تا با جمع بندی یافته های توصیفی و استنباطی، به بحث و نتیجه گیری پیرامون آنها پرداخته شود:

۵-۳-۱- ویژگی های فردی و حرفه ای پاسخگویان

کارشناسان: یافته های حاصل از تحقیق در خصوص بررسی ویژگی های فردی و حرفه ای کارشناسان نشان داد که میانگین سنی آنها حدود ۴۱ سال، حداقل ۳۵ و حداکثر ۵۳ بود و بیشتر آنها در گروهی سنی کمتر از ۴۰ سال قرار داشتند. ۵۳/۳ درصد مرد و ۴۶/۷ درصد زن بودند. ۷۳/۳ درصد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و ۲۶/۷ درصد کارشناسی بودند. از نظر پست سازمانی، ۴۱/۷ درصد کارشناس، ۴۱/۷ درصد مدیر و ۸/۳ درصد محقق بودند. میانگین سابقه کار کارشناسان حدود ۱۳ سال، حداقل ۵ و حداکثر ۳۰ بود و بیشتر آنها (۵۳/۳ درصد) در گروه کمتر از ۱۰ سال داشتند. همچنین، میانگین سابقه کار کارشناسان در حوزه گل و گیاهان زینتی نیز حدود ۹ سال، حداقل یک و حداکثر ۲۷ بود و بیشتر آنها (۸۰ درصد) در گروه کمتر از ۱۰ سال قرار داشتند.

تولید کنندگان: یافته های حاصل از تحقیق در خصوص بررسی ویژگی های فردی و حرفه ای تولید کنندگان نشان داد که ۹۱/۱ درصد مرد و بقیه آنها (۸/۹ درصد) زن بودند. میانگین سنی آنها حدود ۴۳ سال، حداقل ۲۲ و حداکثر ۷۰ بود و بیشتر پاسخگویان (۴۵/۲ درصد) در گروهی سنی ۴۰ تا ۵۰ سال و قرار داشتند که این میانگین سنی، قدری پایین تر از فعالان در سایر بخش های کشاورزی است. بیش از ۶۰ درصد دارای مدرک تحصیلی دیپلم و زیر دیپلم بودند که ۳۷/۸ درصد مدرک تحصیلی دیپلم داشتند که این یافته نیز نشان می دهد سطح سواد فعالان این بخش از دیگر بخش ها از وضعیت نسبتاً بهتری برخوردار است. میانگین سابقه کار تولید کنندگان مورد مطالعه در حوزه گل و گیاهان زینتی حدود ۱۶ سال، حداقل یک و حداکثر ۴۰ بود و بیشتر آنها (۶۵/۹ درصد) دارای سابقه کار ۱۰ تا ۲۰ سال بودند. بیشتر آنها (۶۶/۷ درصد) به تولید گل های زینتی اشتغال داشتند و شیوه تولیدی بیشتر آنها (۵۸/۵ درصد) نیمه صنعتی بود و تنها ۵ نفر از افرادی که به این سوال پاسخ دادند (۳/۷ درصد) شیوه تولید مدرن داشتند. در خصوص عضویت تولید کنندگان مورد مطالعه در اتحادیه/صنف یا تعاونی در حوزه گل و گیاهان زینتی نیز تقریباً نیمی از آنها (۵۰/۸ درصد) عضو و بقیه (۴۹/۲ درصد) عضو نبودند.

۵-۳-۲- رتبه‌بندی چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی

به‌منظور تحلیل مناسب‌تر و مقایسه نظرات، یافته‌های مربوط به دو گروه پاسخگوی تولیدکنندگان و بهره‌برداران در هر بخش در کنار هم ارائه شده و مورد بحث قرار می‌گیرد. بررسی‌ها نشان داد که در خصوص بعد «**قیمت تمام شده محصول**»، از دیدگاه هر دو گروه پاسخگو یعنی کارشناسان و تولیدکنندگان، «گرانی وسایل و تجهیزات گلخانه‌های استاندارد» و «هزینه بالای نهاده‌های تولید» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند و در این خصوص بین دیدگاه پاسخگویان توافق وجود داشت. بدون شک این دو مورد تأثیر زیادی بر هزینه تمام شده تولید دارد و با توجه به مشکلات مالی تولیدکنندگان و شرایط تحریمی کشور، این موضوع منفی بر پایداری تولید در این بخش می‌گذارد. در خصوص بعد «**زیرساختی / فناوری**»، بین دیدگاه دو گروه تفاوت‌هایی وجود داشت، به‌طوری‌که از دیدگاه کارشناسان «کوچک بودن واحدهای تولید و عدم امکان تولید اقتصادی» در بالاترین رتبه قرار داشت، اما از دیدگاه تولیدکنندگان، «کم توجهی به تولید و بومی‌سازی فناوری‌های جدید در صنعت گل و گیاهان زینتی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند.

در زمینه بعد «**کیفیت تولید**» بین دیدگاه کارشناسان و تولیدکنندگان تفاوت‌هایی وجود داشت به‌طوری‌که از دیدگاه کارشناسان، «تولید پراکنده و نبود شبکه منسجم ارتباطی بین تولیدکنندگان» و «عدم رعایت مناسب استانداردهای تولید» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشت، در حال‌که از دیدگاه تولیدکنندگان «بهره‌وری پائین عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی کار، آب و...)» و پایین بودن کیفیت نهاده‌های تولید در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند. این امر نیز به دلیل تفاوت نگاه این دو گروه است، توجه تولیدکنندگان بیشتر معطوف به شرایط داخل واحد تولیدی و فرآیند تولید است، در حالی‌که کارشناسان و مدیران از ابعاد خارج از واحد تولیدی به موضوع توجه دارند. اما در خصوص بعد «**مالی - تسهیلاتی**» بین نظرات دو گروه توافق وجود داشت و هر دو گروه تولیدکنندگان و کارشناسان، از «عدم امنیت مناسب سرمایه‌گذاری به دلیل عدم ثبات بازار گل و گیاهان زینتی» و «وجود نوسانات ارزی» به‌عنوان مهم‌ترین چالش‌های مالی - تسهیلاتی یاد کرده بودند.

در زمینه بعد «**نیروی انسانی**»، بررسی‌ها نشان داد که از دیدگاه هر دو گروه کارشناسان و تولیدکنندگان، از میان گویه‌های مختلف، «آشنایی محدود گلکاران با مبانی علمی و فنی پرورش گل و گیاهان زینتی» در بالاترین رتبه قرار داشت. در زمینه بعد «**تحقیقات، آموزش و ترویج**» نیز بررسی‌ها نشان داد که از دیدگاه هر دو گروه کارشناسان و تولیدکنندگان «استفاده ناکافی تولیدکنندگان از تجربیات کشورهای موفق در زمینه تولید گل و گیاه»

در بالاترین رتبه‌ها قرار داشت که این امر نشان دهنده ضرورت به کارگیری دانش و تجربیات روز دنیا و فراهم کردن زمینه ورود آن به این بخش است.

در بعد «بازاریابی و فروش» از دیدگاه کارشناسان و تولیدکنندگان، مواردی چون «وجود دلالت و واسطه‌ها در بازار گل و گیاهان زینتی»، نبود امکانات مناسب در زمینه بسته‌بندی گل و گیاهان زینتی و نبود امکانات و زیرساخت‌های مناسب در زمینه حمل و نقل گل و گیاهان به‌عنوان مهم‌ترین چالش‌ها یاد شد که هر دو گروه در خصوص مورد اول توافق داشتند و این گویه نمره بالاتری نسبت به سایر موارد کسب کرد. در بعد «مصرف‌کنندگان» نیز هر دو گروه در خصوص «ضعف قدرت خرید مردم» به‌عنوان مهم‌ترین چالش این بخش توافق داشتند. از آنجائیکه گل و گیاهان زینتی به‌عنوان کالای غیرضروری به‌شمار می‌رود، با ایجاد مشکلات اقتصادی، طبیعتاً شهروندان خرید این محصولات را در اولویت‌های اصلی خود قرار نمی‌دهند و با توجه به مشکلات موجود در بعد صادرات، پایین آمدن قدرت خرید داخلی، مشکلاتی را برای تولیدکنندگان ایجاد کرده است.

همانطور که گفته شد، گل و گیاهان زینتی کالایی نسبتاً لوکس و شاید غیرضروری در سبد خرید محصولات کشاورزی به‌شمار می‌رود. از طرفی ضعف قدرت خرید مردم و شاید ناکافی بودن فرهنگ استفاده از آن از یک طرف و اهمیت ارزآوری آن از طرف دیگر، صادرات این محصول را به امری ضروری تبدیل کرده است. اما بررسی‌ها نشان می‌دهد در این زمینه چالش‌ها و مشکلات بسیاری وجود دارد. بررسی‌ها نشان داد که در بعد «صادرات» از دیدگاه کارشناسان «عدم فراآوری مناسب محصولات متناسب با نیاز بازارهای هدف» و «عدم برنامه‌ریزی دقیق در تولید، بازاریابی و بازاریابی متناسب با بازارهای جهانی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند و از دیدگاه تولیدکنندگان «عدم پرداخت یارانه صادراتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی» و «عدم برنامه‌ریزی دقیق در تولید، بازاریابی و بازاریابی متناسب با بازارهای جهانی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند که هر دو گروه به مشکل برنامه‌ریزی به‌عنوان یکی از چالش‌های مهم این بخش اشاره و بر روی آن توافق داشتند.

در نهایت، در بعد «سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی» نیز از دیدگاه کارشناسان «ضعف زنجیره ارزش در صنعت گل و گیاهان زینتی» و «ضعف حمایت کافی و واقعی دولت از تولیدکنندگان و صادرکنندگان گل و گیاهان زینتی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند و از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه «بروکراسی اداری برای اخذ مجوزها و استعلامات برای تاسیس و بهره‌برداری گلخانه، واردات و صادرات و ...» و «ضعف حمایت کافی و واقعی

دولت از تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند که همانطور که ملاحظه می‌شود، هر دو گروه بر ضعف حمایت دولت از این بخش به عنوان یکی از چالش‌های مهم یاد کرده‌اند.

رتبه‌بندی کلی ابعاد ۱۰گانه چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز نیز نشان داد که از دیدگاه کارشناسان ابعاد «بالا بودن قیمت تمام شده محصول» و «بازاریابی و فروش» در بالاترین و «تحقیقات، آموزش و ترویج» و «نیروی انسانی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند و از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه ابعاد «بالا بودن قیمت تمام شده محصول» و «سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و حمایتی» در بالاترین و «نیروی انسانی» و «کیفیت تولید» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند. نکته جالب توجه، توافق هر دو گروه بر روی بالا بودن قیمت تمام شده محصول به عنوان اصلی‌ترین چالش و مشکل در این حوزه بود و البته توافق بر روی چالش‌های مربوط به نیروی انسانی به عنوان یکی از کم اهمیت‌تری چالش‌ها. طبیعتاً با مشکلات ارزی، تحریم‌ها و دیگر مشکلات سال‌های اخیر، تولید محصول با قیمت بالاتری انجام می‌پذیرد که این امر مشکلاتی را برای تولیدکنندگان ایجاد کرده است. سوری و همکاران (۱۳۹۲)، کهن (۱۳۹۴)؛ درویشی و همکاران (۱۳۹۳)؛ زراعت کیش و یوسفی متقاعد (۱۳۹۶)؛ عیسی‌زاده (۱۳۹۸)؛ Ozkan et al., 2003؛ Khonphian et al., 2009 و Havardi-Burger et al., 2020 نیز در تحقیقاتشان به این بعد به عنوان یکی از اصلی‌ترین چالش‌ها اشاره داشته‌اند.

۵-۳-۳- رتبه‌بندی راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی

در این تحقیق، متناظر با مشکلات و چالش‌ها، راهکارهایی ارائه شده و درجه اهمیت هر یک از نظر پاسخگویان مورد بررسی قرار گرفت. در خصوص راهکارهای ارائه شده در بعد «بازاریابی و فروش» از دیدگاه کارشناسان «تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی با حمایت دولت» و «تقویت تشکلهای و تعاونی‌های تخصصی در امر گل و گیاهان زینتی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند و از دیدگاه تولیدکنندگان «تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی با حمایت دولت» و «بسته‌بندی مناسب گل و گیاهان زینتی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند که همانطور که ملاحظه می‌شود، هر دو گروه بر تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی تاکید داشتند. در بعد «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی» از دیدگاه هر دو گروه کارشناسان و تولیدکنندگان «برگزاری دوره‌های تخصصی آموزشی در زمینه گل و گیاهان زینتی برای تولیدکنندگان» و «انجام فعالیت‌های

ترویجی مانند سایت‌های الگویی و بازدیدهای ترویجی و غیره» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند و بر روی این دو گویه به‌عنوان مهم‌ترین راهکارهای این بخش تاکید و توافق داشتند.

در بعد «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات» بررسی نظرات دو گروه نشان داد که از دیدگاه کارشناسان «برنامه‌ریزی مناسب برای واردات به موقع نهاده‌های مورد نیاز واحدهای پرورش گل و گیاهان زینتی» و «ایجاد و توسعه پایانه‌های صادراتی در استان‌های دارای ظرفیت اقتصادی تولید گل و گیاهان زینتی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند. از دیدگاه تولیدکنندگان نیز «ایجاد و توسعه پایانه‌های صادراتی در استان‌های دارای ظرفیت اقتصادی تولید گل و گیاهان زینتی» در بالاترین و پس از آن «توسعه زیرساخت‌های گردشگری در حوزه گل و گیاهان زینتی استان» قرار داشت. بر این اساس، هر دو گروه بر توسعه پایانه‌های صادراتی به‌عنوان یکی از راهکارهای مهم این بخش تاکید و توافق داشتند.

در بعد «بهبود فرآیند تولید» یافته‌های نشان داد که از دیدگاه هر دو گروه کارشناسان و تولیدکنندگان، «انتخاب الگوی کشت گل و گیاهان زینتی استان» و «اقتصادی کردن تولید و کاهش هزینه‌های تولید تا سطوح قابل رقابت جهانی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند. در بعد «توسعه صادرات» که یکی از مهمترین راهکارهای توسعه این بخش به‌شمار می‌رود، بررسی‌ها نشان داد که از دیدگاه کارشناسان «ایجاد بازار مشترک گل و گیاهان زینتی با کشورهای همسایه» و «حمایت دولت در زمینه تسهیل امر صادرات گل و گیاهان زینتی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند و از دیدگاه تولیدکنندگان نیز «تعامل و ارتباط جهانی به‌ویژه با کشورهای همسایه برای توسعه بازارهای صادراتی متنوع» و «وضع قوانین لازم‌الاجرا برای صادرات گل و گیاهان زینتی استاندارد، درجه‌بندی شده و با بسته‌بندی مناسب» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند.

در بعد «پژوهش و فناوری» از دیدگاه هر دو گروه پاسخگویان یعنی کارشناسان و تولیدکنندگان، «تجاری‌سازی یافته‌های تحقیقاتی در بخش گل و گیاهان زینتی» و «انجام تحقیقات کاربردی و بنیادی به‌منظور بهبود کمی و کیفی تولید تا سطوح قابل رقابت در عرصه‌های جهانی» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند و در این خصوص بین نظرات آنها توافق وجود داشت. در زمینه بعد «تسهیلاتی - حمایتی» نیز از دیدگاه کارشناسان «تخصیص یارانه به حامل‌های انرژی در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی» و «اعطای تسهیلات ارزان قیمت و بسته‌های حمایتی به تولیدکنندگان» در بالاترین رتبه‌ها قرار داشتند و از دیدگاه تولیدکنندگان «اعطای تسهیلات ارزان قیمت و بسته‌های حمایتی به تولیدکنندگان» و «تخصیص یارانه حمل و نقل در بخش گل و گیاهان زینتی» در بالاترین رتبه‌ها قرار

داشتند. همانطور که ملاحظه می‌گردد، هر دو گروه بر روی تسهیلات ارزان قیمت و بسته‌های حمایتی تاکید و توافق داشتند. یافته جالب توجه در این بخش، قرار گرفتن «توسعه بیمه کارآمد و دیگر سازوکارهای مدیریت ریسک» در پایین‌ترین رتبه‌ها در هر دو گروه بود که این امر می‌تواند به سبب عدم پوشش کافی خدمات بیمه‌ای و یا عدم آگاهی و فرهنگ‌سازی مناسب در خصوص استفاده از این ابزار مدیریت ریسک باشد.

رتبه‌بندی کلی ابعاد هفت‌گانه راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز نشان داد که از دیدگاه کارشناسان مورد مطالعه ابعاد «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات» و «بازاریابی و فروش» در بالاترین و «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی» و «پژوهش و فناوری» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند و از دیدگاه تولیدکنندگان مورد مطالعه ابعاد «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات» و «بازاریابی و فروش» در بالاترین و «پژوهش و فناوری» و «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی» در پایین‌ترین رتبه‌ها قرار داشتند. نکته جالب توجه، توافق کامل هر دو گروه در این خصوص است. این یافته نشان می‌دهد که تولیدکنندگان از بعد فنی، آموزشی و ترویجی و نیروی انسانی با مشکلات کمتری مواجه هستند و بیشتر نیاز به حمایت در بعد توسعه زیرساخت‌ها و امکانات سخت‌افزاری برای تولید محصول و تسهیل بازاریابی و فروش محصولات هستند. در واقع، یکی از دغدغه‌های اصلی آنها فروش محصولات تولیدی است. دشتی و همکاران (۱۳۹۰)؛ جباری و همکاران (۱۳۹۱)؛ Khonphian et al., 2009 و Lambrecht et al., 2015 نیز در تحقیقات خود به مواردی چون بازار، عوامل فنی و زیربنایی به‌عنوان مهمترین عوامل مؤثر بر تولید و توسعه گلخانه‌های گل و گیاه زینتی اشاره کرده‌اند.

۵-۳-۴- یافته‌های استنباطی (مدل معادلات ساختاری)

در بخش یافته‌های استنباطی تحقیق، از مدل‌سازی معادلات ساختاری در دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری و به کمک نرم‌افزار Smart PLS استفاده شد که یافته‌های بخش اندازه‌گیری نشان داد که در هر دو مدل «چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی» و «راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی»، بارهای عاملی معرف‌ها در سطح قابل قبول و معنی‌داری قرار داشتند و مدل‌های اندازه‌گیری همگن و پایایی معرف یا سنجه‌ها مورد تأیید بوده است. در ادامه با استفاده از روش حداقل مربعات جزئی به بررسی اثر هر یک از راهکارهای ارائه شده بر روی چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی پرداخته شد که با توجه به معنادار بودن ضرایب مسیر سازه‌های برون‌زای: «بازاریابی و فروش»، «توسعه زیرساخت‌ها و امکانات»، «پژوهش و فناوری» و «تسهیلاتی - حمایتی» در

سطح اطمینان ۹۹ درصد، و سازهای برونزای «آموزش و ترویج و توسعه منابع انسانی»، «بهبود فرآیند تولید (بهبود کمی و کیفی)» و «توسعه صادرات» در سطح اطمینان ۹۵ درصد، می‌توان گفت این سازهای برونزا توانایی پیش-بینی ۵۱ درصد از تغییرات (R^2) سازه درونزای کاهش چالش‌های صنعت گل و گیاهان زینتی را داشتند. پژوهشگرانی چون یوسفی و چیدری (۱۳۸۴)؛ الوانی و رحمتی (۱۳۸۷)؛ دشتی و همکاران (۱۳۹۰)؛ جباری و همکاران (۱۳۹۱)؛ حیدرزاده (۱۳۹۳)؛ درویشی و همکاران (۱۳۹۳)؛ کهن (۱۳۹۴)؛ خلیل‌آبادی و همکاران (۱۳۹۵)؛ جمشیدی و همکاران (۱۳۹۵)؛ Ozkan et al., 2003 و Arsal & Juhadi, 2017 به تأثیر این ابعاد در توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی اشاره داشتند.

۴-۵- پیشنهادها

در ادامه، بر اساس یافته‌های تحقیق و به‌منظور کاهش چالش‌ها و مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز پیشنهادهایی ارائه می‌شود:

➤ از آنجائیکه بیشتر پاسخگویان به شیوه سنتی و نیمه صنعتی به تولید گل و گیاهان زینتی اشتغال دارند، پیشنهاد می‌گردد با اعطای تسهیلات بانکی مناسب، با بهره‌پایین، بازپرداخت مناسب و تسهیل در ارائه وثیقه مورد نیاز؛ همچنین کمک‌های بلاعوض دولتی، زمینه ارتقا این واحدها و ایجاد واحدهای جدید مدرن اقدام شود.

➤ با توجه اهمیت و نقش تشکلهای در بخش کشاورزی و به‌ویژه در حوزه‌های تخصصی چون گل و گیاهان زینتی و اینکه نیمی از تولیدکنندگان مورد مطالعه عضو هیچ اتحادیه/صنف یا تعاونی در زمینه گل و گیاهان زینتی نبودند، ضمن بررسی و آسیب‌شناسی این موضوع و وضعیت فعلی تشکلهای یاد شده، بایستی با ایجاد تشکلهای جدید و دارای ساختار متناسب با فعالیت این گروه، با فعالیتهای ترویجی، نسبت به تشویق آنها به عضویت در این تشکلهای اقدام لازم صورت پذیرد.

➤ با توجه به شرایط اقتصادی جاری و وجود تحریم‌ها و اینکه بخش زیادی از وسایل و تجهیزات گلخانه‌ها و نهادهای تولید وارداتی و یا وابسته به ارز هستند، بایستی دولت حمایت و سیاستگذاری لازم در این خصوص را انجام داده و با تخصیص ارز کافی به این موضوع، هزینه تولید را کاهش دهد.

➤ پیشنهاد می‌شود نسبت به ارائه یارانه و اعطای تسهیلات حمایتی به تولیدکنندگان این بخش از طریق تخصیص یارانه به حامل‌های انرژی، اعطای تسهیلات ارزان قیمت و بسته‌های حمایتی به تولیدکنندگان و حمایت از بخش خصوصی برای ساخت انبارهای مجهز نگهداری و واحدهای مجهز سورتینگ و بسته‌بندی اقدام لازم صورت پذیرد.

➤ به‌منظور توسعه بازاریابی و فروش محصولات تولیدی در این بخش، تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی با حمایت دولت پیشنهاد می‌شود.

➤ با توجه به اینکه تامین نهاد یکی از دغدغه‌های اصلی تولیدکنندگان این بخش به‌شمار می‌رود، پیشنهاد می‌شود، ضمن برنامه‌ریزی مناسب برای واردات به موقع نهاده‌های مورد نیاز واحدهای پرورش گل و گیاهان زینتی، برنامه‌ریزی مناسب برای تولید نهاده‌های مورد نیاز صنعت گل و گیاهان زینتی با حمایت از بخش خصوصی نیز صورت پذیرد.

➤ به‌منظور بهبود فرآیند تولید، همچنین ممانعت از بروز مشکلات مربوط به فروش و تناسب تولید با نیاز بازار، تهیه و ارائه الگوی کشت گل و گیاهان زینتی مناسب در استان از سوی وزارت جهاد کشاورزی پیشنهاد می‌شود.

➤ در زمینه توسعه صادرات به‌عنوان یکی از مهمترین راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی، پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌شود:

- ایجاد و توسعه پایانه‌های صادراتی در استان‌های دارای ظرفیت اقتصادی تولید گل و گیاهان زینتی؛
 - ایجاد بازار مشترک گل و گیاهان زینتی با کشورهای همسایه؛
 - حمایت دولت در زمینه تسهیل امر صادرات گل و گیاهان زینتی؛
 - تعامل و ارتباط جهانی به‌ویژه با کشورهای همسایه برای توسعه بازارهای صادراتی متنوع؛
 - وضع قوانین لازم‌الاجرا برای صادرات گل و گیاهان زینتی استاندارد، درجه‌بندی شده و با بسته‌بندی مناسب.
- با توجه به اینکه از کوچک بودن واحدهای تولید و عدم امکان تولید اقتصادی به‌عنوان یکی از چالش‌های مهم صنعت گل و گیاهان زینتی یاد شده بود، و اینکه بیشتر واحدها سنتی و نیمه صنعتی هستند، پیشنهاد می‌شود که اولاً با مطالعه و مکان‌یابی مناسب، نسبت به ایجاد شهرک‌های گلخانه‌ای جدید در استان اقدام شود، دوماً نسبت به سازماندهی واحدهای کوچک در شکل‌ها و تعاونی‌های تولیدی اقدام شود.

➤ اگرچه یافته‌های تحقیق نشان داد که آشنایی محدود گلکاران با مبانی علمی و فنی پرورش گل و گیاهان زینتی به عنوان یکی از چالش‌های مربوط به بعد نیروی انسانی بوده است، اما از دیدگاه تولیدکنندگان، ابعاد فناوری، پژوهش و آموزش و ترویج و نیروی انسانی در اولویت‌های در راهکارهای توسعه این صنعت آخر قرار گرفت، این یافته دلیلی بر کم اهمیت بودن این موضوعات و نبود مشکل در این بخش نیست، این امر می‌تواند به دلیل شدت مشکلات مربوط به تولید، قیمت تمام شده و بازاریابی و فروش باشد که اثرات کوتاه‌مدت‌تر، شدیدتر و عینی‌تری داشته باشند، اگر چه در بخش استنباطی تأثیر این ابعاد مورد تأیید قرار گرفت؛ بنابراین، نباید از این امر غافل شد و یقیناً توسعه این صنعت نیازمند توسعه فناوری‌های جدید، توسعه منابع انسانی از طریق آموزش و ترویج و جذب و به کارگیری نیروی انسانی توانمند و تحصیل کرده دارد؛ لذا در این راستا پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌شود:

- نسبت به تولید و بومی‌سازی فناوری‌های جدید در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی اقدام شود.
- آموزش‌های مهارتی مناسب به شاغلین صنعت گل و گیاهان زینتی ارائه شود.
- نقش آفرینی مؤثرتر نظام آموزش و ترویج به منظور انتقال یافته‌های تحقیقاتی نوین در زمینه گل و گیاهان زینتی از طریق برگزاری دوره‌های تخصصی آموزشی در زمینه گل و گیاهان زینتی برای تولیدکنندگان و انجام فعالیت‌های ترویجی مانند سایت‌های الگویی و بازدیدهای ترویجی و غیره
- تعامل هر چه بیشتر بخش تولید و ترویج و تحقیقات به منظور علم محور نمودن فرآیند تولید گل و گیاهان زینتی
- انجام تحقیقات کاربردی و بنیادی به منظور بهبود کمی و کیفی تولید تا سطوح قابل رقابت در عرصه‌های جهانی تجاری‌سازی یافته‌های تحقیقاتی در بخش گل و گیاهان زینتی.

➤ به منظور افزایش خرید گل و گیاهان زینتی توسط مردم، بایستی ضمن فرهنگ‌سازی مناسب مصرف گل و گیاهان زینتی در جامعه و افزایش دانش و آگاهی آنها نسبت به اهمیت مصرف و نگهداری گل و گیاهان زینتی در سنین مختلف، با برگزاری نمایشگاه‌های دائمی و فصلی برای عرضه مستقیم گل و گیاهان زینتی رغبت آنها برای خرید این محصولات را افزایش داد.

➤ با توجه به ریسک بالای تولید در این بخش و اینکه از نظر پاسخگویان توسعه بیمه پایین‌ترین اولویت را در بین راهکارهای حمایتی به خود اختصاص داده بود و در واقع اعتقاد چندانی به آن نداشته‌اند، ضروری است

این امر که آیا حمایت‌ها و پوشش‌های بیمه در این بخش کافی نبوده و یا فعالان این بخش شناخت و آگاهی و پذیرش لازم را ندارند، مورد واکاوری دقیق قرار گرفته و بتوان با توسعه خدمات و پوشش‌های بیمه‌ای، با انجام فعالیت‌های ترویجی، میل و رغبت و پذیرش تولیدکنندگان این بخش نسبت به بیمه را ارتقا بخشید.

➤ در مجموع، بر اساس یافته‌های تحقیق در دو بعد چالش‌ها و مشکلات و راهکارها، پیشنهاد می‌شود در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های این بخش، ابعاد مربوط به کاهش هزینه‌های تولید، بازاریابی و فروش و توسعه زیرساخت‌ها و امکانات نسبت به دیگر ابعاد در اولویت قرار گیرد.

فهرست منابع

- آذرکیش، پ؛ حسین، ا.ح؛ دوستی ایرانی، ا و محمدی، ر. (۱۳۹۴). بررسی ظرفیت‌های طبیعی زیرساخت‌های گسترش صنعت گل و گیاهان زینتی (مطالعه موردی ایران و کنیا)، چهارمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ پیشرفت ایران؛ گذشته، حال، آینده؛ سی‌ام و سی و یکم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۴.
- آمار صادرات گل و گیاهان زینتی. (۱۳۸۴). مدیریت زراعت و باغبانی سازمان جهاد کشاورزی استان مرکزی، اراک.
- آمارنامه کشاورزی در سال ۱۳۹۷. (۱۳۹۸). جلد دوم، مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات معاونت برنامه‌ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی، تهران.
- امیری، ع؛ لوایی آدریانی، ر؛ فتح‌الهی گلام بحری، س و کلانتری، خ. (۱۳۹۴). تحلیل موانع و مشکلات تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی از دیدگاه گلکاران در شهرستان محلات، تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران (علوم کشاورزی ایران)، ۴۶(۲): ۳۱۹-۳۲۵.
- پازکی، م؛ قدیری معصوم، م و استعلاجی، ع.ر. (۱۳۸۸). بررسی تأثیر کشت گل و گیاهان زینتی بر اقتصاد شهرستان پاکدشت، فصلنامه جغرافیایی سرزمین، ۶(۲۴): ۵۵-۶۵.
- پورمرادی، ز. (۱۳۹۶). تبیین عوامل مؤثر در مکان‌یابی پایانه گل و گیاه و شناخت معیارهای طراحی آن (مورد مطالعه شهرستان نوشهر)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رامسر.
- تاجیک، ج؛ جلالی، ا؛ دهقانی‌پور، م؛ صادقی، ص؛ رادنی‌ا، ح و ریسمانچیان، م. (۱۳۹۷). تولید و پرورش گیاهان زینتی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، مدیریت برنامه ریزی درسی و تألیف، چاپ اول.
- جباری، م؛ حیاتی، ب؛ دشتی، ق و ظریفیان، ش. (۱۳۹۱). تحلیل عوامل مؤثر بر تولید و توسعه گلخانه‌های گل و گیاه زینتی شهرستان آمل، تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۴۳(۴): ۶۰۷-۶۱۴.
- جمشیدی، ا؛ اسدی، ع و مطیعی، ن. (۱۳۹۵). تحلیل سازوکارهای توسعه پایداری در واحدهای تولید گلخانه‌ای استان البرز، فصلنامه تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۴۷(۱): ۱۸۱-۱۹۶.
- حاجی‌میررحیمی، س.د. (۱۳۹۴). آموزش و ترویج کشاورزی. نشر آموزش کشاورزی و انتشارات به آفرین، کرج.
- حسینی درویشانی، س.ص و زارعی، ح. (۱۳۸۸). بررسی کیفی و مدیریتی گلخانه‌های فعال تولید گیاهان زینتی در منطقه گرگان، فصلنامه علوم کشاورزی و منابع طبیعی، ۱۶(۲): ۱۱۰-۱۲۰.
- خلیل‌آبادی، ر؛ نجفی‌زاده، س.ع و بادران، م. (۱۳۹۵). عوامل مؤثر بر توسعه صادرات گل و گیاه زینتی در استان تهران، چهارمین کنفرانس ملی مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تبریز، دانشگاه تبریز.
- درویشی، ه؛ پازکی، م؛ صادقی، ح و بیرانوندزاده، م. (۱۳۹۳). تحلیل قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای کشت گلخانه‌ای در توسعه کارآفرینی و اشتغال‌زایی روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان پاکدشت)، پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی، ۳(۷): ۱۰۱-۱۱۴.

دشتی، ق؛ حیاتی، ب و جباری، م. (۱۳۹۰). تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه گلخانه‌های گل و گیاه زینتی شهرستان آمل، اولین کنگره ملی علوم و فناوری‌های نوین کشاورزی، زنجان، دانشگاه زنجان.

رجایی، م؛ ملک محمدی، ا و حسینی، س.م. (۱۳۹۳). نیازسنجی آموزشی گلخانه‌داران گل و گیاهان زینتی استان تهران با استفاده از مدل بورپیچ (مطالعه موردی: کاربرد انرژی‌های جایگزین)، فصلنامه تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۴۵(۳): ۴۰۳-۴۱۱.

رستم‌پور، ع. (۱۳۹۸). مصاحبه، عضو شورای سیاست‌گذاری و کمیته‌های فنی گلخانه‌های کشور، البرز، ساوجبلاغ.

روانبخش، م و آقاقاضیانی، ف. (۱۳۸۵). تجارت و تولید گل و گیاهان زینتی در ایران. مجله زیتون، ۱۷۳: ۲۵-۳۱.

زراعت کیش، س.ی و یوسفی متقاعد، ه. (۱۳۹۶). عوامل مؤثر بر حاشیه بازاریابی گل رز گلخانه‌ای در استان کهگیلویه و بویراحمد، اقتصاد کشاورزی و توسعه، ۲۵(۹۷): ۱۳۷-۱۵۶.

زمانیان، ع. (۱۳۸۸). تحلیلی بر تولید و بازاریابی صادراتی گل و گیاه در ایران و ارائه راهبردهای مؤثر با استفاده از الگوی آمیخته بازاریابی (مطالعه موردی: استان مازندران)، بررسی‌های بازرگانی، ۳۹: ۳۲-۶۴.

سوری، س؛ صدیقی، ح و پزشکی‌راد، غ. (۱۳۹۲). واکاوی موانع و چالش‌های توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در راستای اشتغال‌زایی بخش کشاورزی با استفاده از تکنیک دلفی، اولین همایش سراسری کشاورزی و منابع طبیعی پایدار، تهران، موسسه آموزش عالی مهر اروند.

شاهنوشی، ن. (۱۳۸۶). جایگاه گل ایرانی در عرصه تجارت جهانی. روزنامه اطلاعات، تهران.

شفیعی، م و آزادی، پ. (۱۳۹۹). مجموعه نشریات تجارب دنیا در بخش کشاورزی و منابع طبیعی؛ مقایسه گل و گیاهان زینتی در ایران با سایر کشورها (شماره ۹)، معاونت آموزش و ترویج کشاورزی، نشر آموزش کشاورزی.

عبادزاده، ح؛ احمدی، ک؛ محمدنیا افروزی، ش؛ عباسطالقانی، ر؛ عباسی، م و یاری، ش. (۱۳۹۹). آمارنامه کشاورزی سال ۱۳۹۸، جلد دوم، تهران: وزارت جهاد کشاورزی، معاونت برنامه‌ریزی و اقتصادی، مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات، ۱۳۹۹، چاپ اول.

عبسی‌زاده، س. (۱۳۹۸). تحلیل نقاط قوت و ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای بازار گل و گیاهان زینتی (مطالعه موردی: شهرستان ارومیه)، چهارمین کنگره بین‌المللی توسعه کشاورزی، منابع طبیعی، محیط زیست و گردشگری ایران، دانشگاه میعاد، تبریز.

کافی، م؛ ایران‌شاهی، ا و نجری، ن. (۱۳۸۰). بازار جهانی صادرات گل و گیاه زینتی و مقایسه روند توسعه ایران و کلمبیا، مجموعه مقالات نخستین سمینار علمی- کاربردی گل و گیاه زینتی ایران، محلات.

کهن، م. (۱۳۹۴). بررسی بازاریابی صادراتی و تعیین مولفه‌های ترویج بازاریابی گل و گیاه در استان فارس با استفاده از الگوی آمیخته بازاریابی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

معتمدی، م؛ روستا، ک؛ زمانی‌پور، ا و فلکی، م. (۱۳۹۸). تبیین شایستگی‌های حرفه‌ای متمایزکننده عملکرد مدیران واحدهای تولید محصولات گلخانه‌ای استان خراسان جنوبی، پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی، ۱۲(۲): ۵۱-۶۲.

مؤمنی، ف؛ دشتبانی، س و بانوئی؛ ع.ا. (۱۳۹۶). اهمیت بخش کشاورزی در حفظ تعادل اقتصادی - اجتماعی ساختار شهری و روستایی ایران، فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی، ۶(۴): ۱۷-۴۶.

نوروزی، ق؛ زمانیان، ع.ر و هاشمیان، ع.ا. (۱۳۸۴). بررسی موانع تولید و بازاریابی صادراتی گل و گیاه در استان مازندران، پنجمین کنفرانس دوسالانه اقتصاد کشاورزی ایران، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان.

نیکوئی، ع؛ رفعتی، م و بخشوده، م. (۱۳۸۸). بررسی ساختار بازار و نظام بازاریابی گل و گیاهان زینتی در ایران مطالعه موردی؛ بازار گل رز شاخه بریده در اصفهان، نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی (علوم و صنایع کشاورزی)، ۲۳(۲): ۱۴۶-۱۳۴.

نیکوئی، ع و بخشوده، م. (۱۳۸۹). بررسی اثرات توسعه بازار حراج گل و گیاهان زینتی بر منافع عوامل بازاریابی در ایران: مطالعه موردی بازار گل رز شاخه بریده در اصفهان، اقتصاد کشاورزی، ۴(۳): ۱۰۳-۱۳۴.

الوانی، س.م و رحمتی، م.ح. (۱۳۸۷). بررسی اقتصادی زمینه های ایجاد کسب و کار در صنعت گل و گیاهان زینتی؛ مطالعه موردی استان قم، توسعه کارآفرینی، ۱(۱): ۱۱-۵۰.

یادآور، ح؛ حجازی، ی؛ حسینی، س.م و صالح، ا. (۱۳۸۹). تعیین مؤلفه های ترویج بازاریابی گل و گیاهان زینتی، تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۴۱(۲(۴)): ۵۱۳-۵۲۲.

یوسفی، ع و چیدری، ا.ح. (۱۳۸۴). بررسی بازارهای هدف صادراتی گیاهان زینتی ایران با استفاده از مدل های برنامه ریزی خطی و آرمانی، پنجمین کنفرانس دوسالانه اقتصاد کشاورزی ایران، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان.

- Adeduntan, S.A. (2015). Contribution of some ornamental plants to the socio-economic development of urban household in Akure metropolis, African Journal of Agricultural Research, 10(4):264-268.
- Arsal, T., & Juhadi, J. (2017). Business strategy of ornamental plants in rural societies, International Journal of Economic Research, 14(12):139-146.
- Banic, N. (2001). An analysis of India's sports during 1990s. Economic and Political Weekly, 36(44): 4222-4230.
- Borich, C.D. (1980). A needs assessment model for conducting follow up studies, Journal of Teacher Education, (1): 39-42.
- Chauduri, S., & Ray, S. (1997). The competitiveness conundrum. Literature Review and Reflections, Economic and Political Weekly, 132(48): 83-91.
- Coetzee, J.H., Eigenhuis, W.J.H., & Littlejohn, G.M. (2001). The South African indigenous flower industry: challenges and limitations, Available at: www.actahort.org.
- Ford, C. (1997). The flower industry: A trade dilemma. International Business. <http://Alpha.Forman.edu>.
- Grell, H. (1998). A Strategy for opening the Japanese market to U.S. cut flower exports. Monterey Institute for International studies. Wwww. Commercial diplomacy. Org/ma-projects/ ma-cutflower-market.htm.
- Grout, N.S.P. (1998). Floriculture worldwide trade and consumption patterns. World Conference on Horticultural Research, Rome, Italy, International Society Horticultural Science.
- Hatibu, H., Semboja, H., Mbelwa, R., & Bonaventure, C. (2000). The cut flower industry in Tanzania, Economic and Social Research Foundation (ESRF). Working paper. wp. 152.

- Havardi-Burger, N., Mempel, H., & Bitsch, V. (2020). Sustainability challenges and innovations in the value chain of flowering potted plants for the German market, *Sustainability* 2020, 12: 1-26.
- Icon Group International. (2003). The world market for prepared cut flowers and flower buds suitable for bouquets or ornamental use: A 2004 global trade perspective. Marketresearch.com
- Khonphian, K., Pansila, W., & Ritthidet, P. (2009). Developing ornamental plants for promoting community economy, *Journal of Social Sciences*, 5(4): 314-318.
- Lambrecht, E., Taragola, N., Kühne, B., Crivits, M., & Gellynck, X. (2015). Networking and innovation within the ornamental plant sector. *Agricultural and Food Economics*, 3(10). <https://doi.org/10.1186/s40100-014-0022-1>.
- Mohan, R. (1999). Competitiveness-factors and framework for measurement, (40): 24-30.
- Ozakan, B. et al. (2003). Production structure and main marketing problems of export oriented cut flower industry in Turkey. <http://www.actahort.org>.
- Ozkan, B., Çelikyurt, M.A., Karagüzel, O., & Akkaya, F. (2003). Production structure and main marketing problems of export oriented cut flower industry in turkey, Available at: www.actahort.org.
- Paiva, P.D.O., Reis, M.V., Sant'Ana, G.S., Bonifácio, F.D.L., & Guimarães, P.H.S. (2020). Flower and ornamental plant consumers profile and behavior, *Ornamental Horticulture*, 26(3): 333-345.
- Raha, S.K., & Sultan, N. (1995). Marketing of flowers in Dakar city. *Bangladesh Journal of Agricultural Economic*, 18(1):43-56.
- Recasens, X., & Alfranca, O. (2018). production of ornamental plants and cut flowers in peri-urban areas: an economic and environmental analysis of the Barcelona metropolitan region, Spain, *Urban Growth and the Circular Economy*, 179: 245 – 255.
- Tavama, H. (1991). Changes in global floriculture crops production centers channels of distribution and per capita USA.
- Zarbà, A.S; Di Vita, G., & Pecorino, B. (2015). Business performance in the ornamental plants industry: A supply chain approach, *Quality - Access to Success*, 16: 9-16.

پیوست ها

پیوست ۳-۱- پرسشنامه تحقیق

بسمه تعالی

تولید کننده محترم گل و گیاهان زینتی؛

با سلام و تشکر از اینکه وقت با ارزش خود را به این کار تحقیقاتی اختصاص داده‌اید، آگاهی دارید که صنعت گل و گیاهان زینتی از ظرفیت بالایی در تولید، اشتغال و ارزآوری برخوردار است. در این بین، استان البرز از دیرباز در این صنعت فعالیت گسترده‌ای داشته است، اما با موانع و مشکلاتی مواجه است که پژوهش حاضر با عنوان «بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز» برای ارزیابی این موانع و دستیابی به راهکارها در حال انجام است. خواهشمند است با پاسخ دقیق ما را در دستیابی به اهداف یاری رسانید. امید است نتایج بتواند در راستای توسعه این صنعت راهگشا باشد. ضمناً این اطمینان داده می‌شود که پاسخ‌ها کاملاً محرمانه می‌باشد.

باتشکر - تیم تحقیق ۱۴۰۰/۲/۴

ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای

جنسیت: مرد ☐ زن ☐ سن: سال

سطح تحصیلات: رشته تحصیلی: سابقه کار در صنعت گل و گیاه زینتی: سال

سطح زیرکشت: مترمربع گل و گیاهان زینتی اصلی تولیدی:

شیوه تولید: سنتی ☐ نیمه صنعتی ☐ مدرن ☐

آیا عضو اتحادیه/صنف یا تعاونی در حوزه گل و گیاهان زینتی هستید؟ بلی ☐ خیر ☐

اگر بلی، نام ببرید؟

در سه سال گذشته در چند برنامه آموزشی - ترویجی مرتبط با گل و گیاهان زینتی شرکت کرده‌اید؟

در سه سال گذشته در چند نمایشگاه گل و گیاهان زینتی شرکت کرده‌اید؟ در سطح ملی: در سطح بین‌المللی:

- در حال حاضر هر یک از موضوعات ذیل چقدر به‌عنوان یک چالش و مشکل صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز را تهدید و تحت تأثیر منفی قرار داده است؟

میزان مطرح بودن به‌عنوان یک چالش / مشکل					چالش‌ها/مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					هزینه‌های بالای حمل و نقل

میزان مطرح بودن به عنوان یک چالش / مشکل					چالش ها / مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					دستمزدهای بالای نیروی کار
					هزینه بالای انرژی
					هزینه بالای نهاده های تولید
					گرانی وسایل و تجهیزات گلخانه
					کوچک بودن واحدهای تولید و عدم امکان تولید اقتصادی
					کمبود منابع آبی برای تامین نیاز گلخانه ها
					کم توجهی به تولید و بومی سازی فناوری های جدید در صنعت گل و گیاهان زینتی
					عدم رعایت مناسب استانداردهای تولید در فرایند تولید و پرورش گل و گیاهان زینتی
					تولید پراکنده و نبود شبکه منسجم ارتباطی بین تولیدکنندگان
					پایین بودن کیفیت نهاده های تولید (سموم، کود، ...)
					بهره وری پایین عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی کار، آب و...)
					بالا بودن ضایعات در مزارع و گلخانه های تولید گل و گیاهان زینتی
					کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی
					تسهیلات با بهره سنگین و بدون تنفس بازپرداخت برای شاغلان صنعت گل و گیاهان زینتی
					وجود نوسانات ارزی
					امنیت ناکافی سرمایه گذاری به دلیل عدم ثبات بازار گل و گیاهان زینتی
					علاقه مندی محدود سرمایه گذاران بخش خصوصی برای ورود صنعت گل و گیاهان زینتی
					آشنایی محدود گلکاران با مبانی علمی و فنی پرورش گل و گیاهان زینتی
					مناسب نبودن تعداد ورود فارغ التحصیلان کشاورزی برای اشتغال مولد در این صنعت
					کمبود مروجین و کارشناسان ترویجی گل و گیاهان زینتی
					کمبود نیروی انسانی ماهر در بخش گل و گیاهان زینتی
					سطح سواد پایین تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی
					عدم ارائه آموزش های مهارتی مناسب به بهره برداران
					ضعف در نظام ترویج و انتقال یافته های تحقیقاتی در زمینه گل و گیاهان زینتی
					استفاده ناکافی تولیدکنندگان از تجربیات کشورهای موفق در زمینه تولید گل و گیاه
					عدم استفاده مستمر و صحیح از نتایج طرح های تحقیقاتی در واحدهای تولیدی
					کافی نبودن تحقیقات در حوزه گل و گیاهان زینتی
					نبود بازار رقابتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی
					نبود امکانات مناسب در زمینه بسته بندی گل و گیاهان زینتی
					نبود امکانات و زیرساخت های مناسب در زمینه نگهداری گل و گیاهان زینتی
					نبود امکانات و زیرساخت های مناسب در زمینه حمل و نقل گل و گیاهان زینتی

چالش‌ها/مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی					میزان مطرح بودن به عنوان یک چالش / مشکل
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					عدم وجود ثبات قیمت در بازار گل و گیاهان زینتی
					وجود دلالتان و واسطه‌ها در بازار گل و گیاهان زینتی
					نبود فرهنگ مناسب مصرف گل و گیاهان زینتی در جامعه
					ضعف قدرت خرید مردم
					ناکافی بودن نمایشگاه‌های دائمی و فصلی برای عرضه مستقیم گل و گیاهان زینتی
					دانش و آگاهی پایین مردم نسبت به اهمیت مصرف و نگهداری گل و گیاهان زینتی
					بالا بودن قیمت تمام شده گل و گیاهان تولید داخل در مقایسه با دیگر کشورها
					نبود پایانه متمرکز فروش و صادرات گل و گیاهان زینتی
					موانع متعدد برای حضور مداوم صادرکنندگان در بازارهای مختلف جهانی گل و گیاهان زینتی
					عدم برنامه‌ریزی دقیق در تولید، بازاریابی و بازاریابی متناسب با بازارهای جهانی
					عدم رعایت استانداردهای کیفی در تجارت بین‌المللی گل و گیاهان زینتی
					عدم فرآوری مناسب گل و گیاهان زینتی متناسب با نیاز بازارهای هدف
					نبود مرجع واحد برای سیاستگذاری در امر صادرات گل و گیاهان زینتی
					حضور بدون برنامه در نمایشگاه‌های بین‌المللی گل و گیاهان زینتی
					عدم سرمایه‌گذاری مناسب در بخش صادرات گل و گیاهان زینتی
					عدم وجود تشکل‌ها و تعاونی‌های فعال در امر صادرات گل و گیاهان زینتی
					عدم پرداخت یارانه صادراتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی
					ضعف حمایت کافی و واقعی دولت از تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی
					موازی کاری و تصمیم‌گیری‌های غیرکارشناسی در بخش دولتی
					کم توجهی دولت به توسعه ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های تولید و صادرات گل و گیاهان زینتی
					کم توجهی به زنجیره ارزش در صنعت گل و گیاهان زینتی
					بروکراسی اداری برای اخذ مجوزها و استعلامات برای تأسیس و بهره‌برداری گلخانه، واردات و صادرات و ...
					فراگیر نبودن بیمه گلخانه‌ها و محصولات گل و گیاهان زینتی

- راهکارهای زیر تا چه میزان در توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز تأثیر گذارند؟

میزان تأثیر راهکار					راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					ایجاد بازارچه‌ها و نمایشگاه‌های دائمی و مراکز خرید و فروش گل و گیاهان زینتی در استان
					ایجاد نمایشگاه‌های دائمی گل و گیاهان زینتی در سطح ملی

میزان تأثیر راهکار					راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی با حمایت دولت
					توسعه بازاریابی نوین با بهره‌گیری از فناوری‌های جدید در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات
					حضور صنعت گل و گیاهان زینتی در بورس محصولات کشاورزی
					توسعه برندسازی در صنعت گل و گیاهان زینتی
					بسته‌بندی مناسب گل و گیاهان زینتی
					حمل و نقل مناسب گل و گیاهان زینتی
					توسعه تبلیغات در بخش گل و گیاهان زینتی
					تقویت تشکله‌ها و تعاونی‌های تخصصی در امر گل و گیاهان زینتی
					برگزاری دوره‌های تخصصی آموزشی در زمینه گل و گیاهان زینتی برای تولیدکنندگان
					انجام فعالیت‌های ترویجی مانند ایجاد سایت‌های الگویی و بازدیدهای ترویجی و غیره
					تربیت کارگران ماهر برای صنعت گل و گیاهان زینتی
					توسعه شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی
					انتخاب سالیانه گلکاران نمونه و اعطای تسهیلات با بهره‌پایین به آنان
					پیش‌نیاز قرار دادن گذراندن دوره‌های آموزشی برای تولیدکنندگان برای صدور یا تمدید پروانه تولید
					فراهم نمودن زمینه اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی در صنعت گل و گیاهان زینتی
					توسعه تربیت دانش‌آموزان دوره‌های متوسطه فنی و حرفه‌ای تولید گل و گیاهان زینتی و دوره‌های تکنیسی (کاردانی) علمی-کاربردی
					ضروری بودن استفاده از ناظر برای تولید گل و گیاهان زینتی در زمان صدور یا تمدید پروانه بهره‌برداری
					بهره‌گیری از مشاوران کارآزموده در واحدهای تولیدی
					استفاده از تجهیزات و فناوری نوین و دارای استاندارد مطلوب در امر تولید
					توسعه کمی و کیفی واحدهای قرنطینه گل و گیاهان زینتی
					برنامه‌ریزی مناسب برای تولید نهاده‌های مورد نیاز صنعت گل و گیاهان زینتی با حمایت از بخش خصوصی
					ایجاد و توسعه پایانه‌های صادراتی در استان‌های دارای ظرفیت اقتصادی تولید گل و گیاهان زینتی
					توسعه زیرساخت‌های گردشگری در حوزه گل و گیاهان زینتی استان
					برنامه‌ریزی مناسب برای واردات به موقع نهاده‌های مورد نیاز واحدهای پرورش گل و گیاهان زینتی
					توسعه زیرساخت‌ها و حمایت از کاربرد فناوری‌های جدید مانند اینترنت اشیاء و هوشمندسازی در صنعت گل و گیاهان زینتی
					ساخت و توسعه دهکده گل و گیاهان زینتی و ارتباط نزدیک آن با دهکده سلامت
					توجه به مزیت‌های نسبی و کیفیت و بازاریابندی در انتخاب نوع محصول تولیدی در هر منطقه
					اقتصادی کردن تولید و کاهش هزینه‌های تولید تا سطوح قابل رقابت جهانی
					تهیه الگوی کشت گل و گیاهان زینتی استان
					ایجاد و توسعه شرکت‌های تخصصی در زمینه صادرات گل و گیاهان زینتی

میزان تأثیر راهکار					راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					تعامل و ارتباط جهانی به‌ویژه با کشورهای همسایه برای توسعه بازارهای صادراتی متنوع
					حمایت دولت در زمینه تسهیل امر صادرات گل و گیاهان زینتی
					آشنایی صادرکنندگان با قوانین و مقررات گمرکی و واردات کشورهای مختلف
					وضع قوانین لازم‌الاجرا برای صادرات گل و گیاهان زینتی استاندارد، درجه‌بندی شده و با بسته‌بندی مناسب
					ایجاد بازار مشترک گل و گیاهان زینتی با کشورهای همسایه
					تحت پوشش قرار دادن صادرات گل و گیاه توسط صندوق ضمانت صادرات ایران
					حضور مستمر تولیدکنندگان در نمایشگاه‌های بین‌المللی گل و گیاهان زینتی
					انجام تحقیقات کاربردی و بنیادی به‌منظور بهبود کمی و کیفی تولید تا سطوح قابل رقابت در عرصه‌های جهانی
					تجاری‌سازی یافته‌های تحقیقاتی در بخش گل و گیاهان زینتی
					تعامل بیشتر بخش تولید و ترویج و تحقیقات و علم محور نمودن فرآیند تولید گل و گیاهان زینتی
					تخصیص یارانه به حامل‌های انرژی در بخش گل و گیاهان زینتی
					تخصیص یارانه حمل و نقل در بخش گل و گیاهان زینتی
					تخصیص یارانه به تولیدکنندگان برای بکارگیری نهاده‌ها و تجهیزات مورد نیاز
					حمایت دولت از بخش خصوصی برای ساخت انبارهای مجهز نگهداری و واحدهای مجهز سورتینگ و بسته‌بندی
					توسعه بیمه کارآمد و دیگر سازوکارهای مدیریت ریسک
					اعطای تسهیلات ارزان قیمت و بسته‌های حمایتی به تولیدکنندگان
					همکاری و تعامل دستگاه‌های مرتبط و کاهش بروکراسی اداری

با تشکر مجدد از همکاری شما

بسمه تعالی

مدیر/ پژوهشگر/ کارشناس/ صاحب‌نظر گرامی صنعت گل و گیاهان زینتی؛

با سلام و احترام و تشکر از اینکه وقت با ارزش خود را به این کار تحقیقاتی اختصاص داده‌اید. همانطور که استحضار دارید، صنعت گل و گیاهان زینتی در کشور از ظرفیت بسیار بالایی در امر تولید، اشتغال و ارزآوری برخوردار است. در این بین، استان البرز از دیرباز در این صنعت فعالیت گسترده‌ای داشته است ولی در این مسیر با موانع و مشکلاتی مواجه است که پژوهش حاضر با عنوان «بررسی چالش‌ها، مشکلات و راهکارهای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز» برای شناسایی این مشکلات و راهکارهای مدیریت آنها در حال انجام است. خواهشمند است با پاسخ دقیق ما را در دستیابی به اهداف تحقیق یاری فرمایید. امید است نتایج تحقیق بتواند برای توسعه این صنعت راهگشا باشد. ضمناً این اطمینان داده می‌شود که پاسخ‌ها کاملاً محرمانه می‌باشد.

باتشکر - تیم تحقیق ۱۴۰۰/۲/۲

ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای

جنسیت: مرد ☐ زن ☐	سن: سال
سطح تحصیلات:	رشته تحصیلی:
سمت / پست سازمانی:	سابقه خدمت: سال سابقه کار در حوزه گل و گیاهان زینتی: سال
- به نظر جنابعالی در یک دهه اخیر میزان نفوذ فناوری در صنعت گل و گیاهان زینتی استان چقدر بوده است؟ خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐ صفر ☐	
- به نظر جنابعالی در یک دهه اخیر میزان فعالیتهای آموزشی و ترویجی برای توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی استان چقدر بوده است؟ خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐ صفر ☐	

- به نظر جنابعالی / سرکارعالی در حال حاضر هر یک از موارد ذیل چقدر به‌عنوان یک چالش و مشکل صنعت گل و گیاهان زینتی استان البرز را تهدید و تحت تأثیر منفی قرار داده است؟

میزان مطرح بودن به‌عنوان یک چالش / مشکل					چالش‌ها/ مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					هزینه‌های بالای حمل و نقل
					دستمزدهای بالای نیروی انسانی

چالش‌ها/مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی					میزان مطرح بودن به عنوان یک چالش / مشکل
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					هزینه بالای انرژی
					هزینه بالای نهاده‌های تولید
					گرانی وسایل و تجهیزات گلخانه‌های استاندارد
					کوچک بودن واحدهای تولید و عدم امکان تولید اقتصادی
					کمبود منابع آبی برای تامین نیاز گلخانه‌ها
					کم توجهی به تولید و بومی‌سازی فناوری‌های جدید در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی
					عدم رعایت مناسب استانداردهای تولید در فرایند تولید و پرورش گل و گیاهان زینتی
					تولید پراکنده و نبود شبکه منسجم ارتباطی بین تولیدکنندگان
					پایین بودن کیفیت نهاده‌ها (کود، سم، پیاز/ بذر گل و ...)
					بهره‌وری پایین عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی کار، آب و...)
					بالا بودن ضایعات در مزارع و گلخانه‌های تولید گل و گیاهان زینتی
					کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش تولیدکنندگان
					تسهیلات با بهره سنگین و بدون تنفس بازپرداخت برای صنعت گل و گیاهان زینتی
					وجود نوسانات ارزی
					عدم امنیت مناسب سرمایه‌گذاری به دلیل عدم ثبات بازار گل و گیاهان زینتی
					کم علاقه سرمایه‌گذاران بخش خصوصی برای ورود به صنعت گل و گیاهان زینتی
					آشنایی محدود گلکاران با مبانی علمی و فنی پرورش گل و گیاهان زینتی
					مناسب نبودن تعداد ورود فارغ‌التحصیلان کشاورزی برای اشتغال مولد در این صنعت
					کمبود مروجین و کارشناسان ترویجی گل و گیاهان زینتی
					کمبود نیروی انسانی ماهر در بخش گل و گیاهان زینتی
					سطح سواد پایین تولیدکنندگان گل و گیاهان زینتی
					عدم ارائه آموزش‌های مهارتی مناسب به شاغلین صنعت گل و گیاهان زینتی
					ضعف نظام ترویج و انتقال یافته‌های تحقیقاتی در زمینه گل و گیاهان زینتی
					استفاده ناکافی تولیدکنندگان از تجربیات کشورهای موفق در زمینه تولید گل و گیاه
					عدم استفاده مستمر و صحیح از نتایج طرح‌های تحقیقاتی در واحدهای تولیدی
					کافی نبودن تحقیقات در حوزه گل و گیاهان زینتی
					ضعف پارک‌های علم و فناوری در ارائه خدمات به شرکت‌های دانش‌بنیان و فناوری حوزه گل و گیاهان زینتی
					نبود بازار رقابتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی
					نبود امکانات مناسب در زمینه بسته‌بندی گل و گیاهان زینتی
					نبود امکانات و زیرساخت‌های مناسب در زمینه نگهداری گل و گیاهان
					نبود امکانات و زیرساخت‌های مناسب در زمینه حمل و نقل گل و گیاهان

چالش‌ها/مشکلات صنعت گل و گیاهان زینتی					میزان مطرح بودن به عنوان یک چالش / مشکل
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					عدم توجه کافی به امر برندسازی در صنعت گل و گیاهان زینتی
					عدم وجود ثبات قیمت در بازار گل و گیاهان زینتی
					وجود دلالتان و واسطه‌ها در بازار گل و گیاهان زینتی
					نبود فرهنگ مناسب مصرف گل و گیاهان زینتی در جامعه
					ضعف قدرت خرید مردم
					ناکافی بودن نمایشگاه‌های دائمی و فصلی برای عرضه مستقیم گل و گیاهان زینتی
					دانش و آگاهی پایین مردم نسبت به اهمیت مصرف و نگهداری گل و گیاهان زینتی
					بالا بودن قیمت تمام شده گل و گیاهان تولید داخل در مقایسه با دیگر کشورها
					نبود پایانه متمرکز فروش و صادرات گل و گیاهان زینتی
					تک‌بازاره بودن صادرکنندگان (عدم امکان صادرات به بازارهای متنوع)
					عدم برنامه‌ریزی دقیق در تولید، بازاریابی و بازاریابی متناسب با بازارهای جهانی
					عدم رعایت استانداردهای کیفی در تجارت بین‌المللی گل و گیاهان زینتی
					عدم فرآوری مناسب محصولات متناسب با نیاز بازارهای هدف
					نبود مرجع واحد برای سیاستگذاری در امر صادرات گل و گیاهان زینتی
					حضور بدون برنامه در نمایشگاه‌های بین‌المللی گل و گیاهان زینتی
					عدم سرمایه‌گذاری مناسب در بخش صادرات گل و گیاهان زینتی
					عدم وجود تشکل‌ها و تعاونی‌های فعال در امر صادرات گل و گیاهان زینتی
					عدم پرداخت یارانه صادراتی مناسب در زمینه گل و گیاهان زینتی
					ضعف حمایت کافی و واقعی دولت از تولیدکنندگان و صادرکنندگان گل و گیاهان زینتی
					موازی کاری و تصمیم‌گیری‌های غیرکارشناسی در بخش دولتی
					توجه ناکافی دولت به توسعه ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های داخلی در زمینه تولید و صادرات گل و گیاهان زینتی
					ضعف زنجیره ارزش در صنعت گل و گیاهان زینتی (نبود ارتباط تعریف شده و مناسب بین تولید، حمل و نقل، صادرکننده، خریدار عمده و خرده فروشان)
					بروکراسی اداری برای اخذ مجوزها و استعلامات برای تاسیس و بهره‌برداری گلخانه، واردات و صادرات و ...
					فراگیر نبودن بیمه گلخانه‌ها و محصولات گل و گیاهان زینتی

– به نظر شما، هر یک از راهکارهای زیر تا چه میزان در توسعه صنعت گل و گیاهان زینتی در استان البرز تأثیر گذارند؟

راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی	میزان تأثیر راهکار
----------------------------------	--------------------

خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					ایجاد بازارچه‌ها و نمایشگاه‌های دائمی و مراکز خرید و فروش گل و گیاهان زینتی در استان
					ایجاد نمایشگاه‌های دائمی گل و گیاهان زینتی در سطح ملی
					تشکیل بازار رسمی عرضه گل و گیاهان زینتی با حمایت دولت
					توسعه بازاریابی نوین با بهره‌گیری از فناوری‌های جدید در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات
					حضور صنعت گل و گیاهان زینتی در بورس محصولات کشاورزی
					بسته‌بندی مناسب گل و گیاهان زینتی
					حمل و نقل مناسب گل و گیاهان زینتی
					توسعه تبلیغات در بخش گل و گیاهان زینتی
					تقویت تشکلهای و تعاونی‌های تخصصی در امر گل و گیاهان زینتی
					برگزاری دوره‌های تخصصی آموزشی در زمینه گل و گیاهان زینتی برای تولیدکنندگان
					انجام فعالیت‌های ترویجی مانند سایت‌های الگویی و بازندهای ترویجی و غیره
					تربیت کارگران ماهر برای صنعت گل و گیاهان زینتی
					توسعه شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی
					انتخاب سالیانه گلکاران نمونه و اعطای تسهیلات با بهره‌پایین به آنان
					پیش‌نیاز قرار دادن گذراندن دوره‌های آموزشی برای تولیدکنندگان برای صدور یا تمدید پروانه تولید
					آموزش پدافند غیرعامل در صنعت گل و گیاهان زینتی
					فراهم نمودن زمینه اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی در صنعت گل و گیاهان زینتی
					توسعه تربیت دانش‌آموختگان دوره‌های متوسطه فنی و حرفه‌ای تولید گل و گیاهان زینتی و دوره‌های تکنیسی (کاردانی) علمی-کاربردی
					ضروری بودن استفاده از ناظر برای تولید گل و گیاهان زینتی در زمان صدور یا تمدید پروانه بهره‌برداری
					بهره‌گیری از مشاوران کارآزموده در واحدهای تولیدی
					استفاده از تجهیزات و فناوری نوین و دارای استاندارد مطلوب در امر تولید
					توسعه کمی و کیفی واحدهای قرنطینه گل و گیاهان زینتی
					برنامه‌ریزی مناسب برای تولید نهاده‌های مورد نیاز صنعت گل و گیاهان زینتی با حمایت از بخش خصوصی
					ایجاد و توسعه پایانه‌های صادراتی در استان‌های دارای ظرفیت اقتصادی تولید گل و گیاهان زینتی
					توسعه زیرساخت‌های گردشگری در حوزه گل و گیاهان زینتی استان
					برنامه‌ریزی مناسب برای واردات به موقع نهاده‌های مورد نیاز واحدهای پرورش گل و گیاهان زینتی
					توسعه زیرساخت‌ها و حمایت از کاربرد فناوری‌های جدید مانند اینترنت اشیا و هوشمندسازی در صنعت گل و گیاهان زینتی
					ساخت و توسعه دهکده گل و گیاهان زینتی و ارتباط نزدیک آن با دهکده سلامت
					توجه به مزیت‌های نسبی و کیفیت و بازاریابندی در انتخاب نوع محصول تولیدی در هر منطقه
					اقتصادی کردن تولید و کاهش هزینه‌های تولید تا سطوح قابل رقابت جهانی

میزان تأثیر راهکار					راهکارهای صنعت گل و گیاهان زینتی
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	
					انتخاب الگوی کشت گل و گیاهان زینتی استان
					ایجاد و توسعه شرکت های تخصصی در زمینه صادرات گل و گیاهان زینتی
					تعامل و ارتباط جهانی به‌ویژه با کشورهای همسایه برای توسعه بازارهای صادراتی متنوع
					حمایت دولت در زمینه تسهیل امر صادرات گل و گیاهان زینتی
					آشنایی صادرکنندگان با قوانین و مقررات گمرکی و واردات کشورهای مختلف
					وضع قوانین لازم‌الاجرا برای صادرات گل و گیاهان زینتی استاندارد، درجه‌بندی شده و وابسته‌بندی مناسب
					ایجاد بازار مشترک گل و گیاهان زینتی با کشورهای همسایه
					تحت پوشش قرار دادن صادرات گل و گیاه توسط صندوق ضمانت صادرات ایران
					حضور مستمر تولیدکنندگان در نمایشگاه‌های بین‌المللی گل و گیاهان زینتی
					انجام تحقیقات کاربردی و بنیادی به‌منظور بهبود کمی و کیفی تولید تا سطوح قابل رقابت در عرصه‌های جهانی
					تجاری‌سازی یافته‌های تحقیقاتی در بخش گل و گیاهان زینتی
					ایجاد پارک علم و فناوری کشاورزی و حمایت پارک از شرکت‌های دانش بنیان و افراد فناور در حوزه گل و گیاهان زینتی
					تسهیل عقد قراردادهای علمی، پژوهشی و تولیدی بخش دولتی با فعالان، محققین و دانشمندان حوزه گل و گیاهان زینتی
					تعامل بیشتر بخش تولید و ترویج و تحقیقات و علم محور نمودن فرایند تولید گل و گیاهان زینتی
					تخصیص یارانه به حامل‌های انرژی در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی
					تخصیص یارانه حمل و نقل در حوزه صنعت گل و گیاهان زینتی
					تخصیص یارانه به تولیدکنندگان برای بکارگیری نهاده‌ها و تجهیزات مورد نیاز
					حمایت دولت از بخش خصوصی برای ساخت انبارهای مجهز نگهداری و واحدهای مجهز سورتینگ و بسته‌بندی
					توسعه بیمه کارآمد و دیگر سازوکارهای مدیریت ریسک
					اعطای تسهیلات ارزان قیمت و بسته‌های حمایتی به تولیدکنندگان
					همکاری و تعامل دستگاه‌های مرتبط و کاهش بروکراسی اداری

با تشکر مجدد از همکاری شایسته جنابعالی

پیوست ۳-۲- مستندات مکاتبات

Survey the Challenges, problems and Approaches of ornamental Development in Alborz Province

Abstract: